

Richard Skolek

HUBENÝ NÁS NEDOSTANOU

Richard Skolek

Hubený nás nedostanou

Proč dávat knihy zadarmo?

Je to vlastně takový experiment – poslat něco do světa a čekat, co se vrátí zpět. Hodit do vody kámen a pozorovat, jak velké se na hladině udělají vlny. Právě teď je na to ta pravá chvíle – potřebná technologie už na světě je, a dost možná jsme už dost daleko i my sami.

Pátral jsem, zda to u nás někdo dělá. Někteří jen nechápavě kroutili hlavou, jiní se té myšlence vysmáli; dalším se to ale líbilo. Zatím to zkoušeli jen zkrachovalí autoři jedné básnické sbírky, kterou nikdo nechtěl vydat – žádnou knihu, která by se alespoň trochu prodávala, by přece nikdo zadarmo nedal. Někdo musí být první. A když to vyzkouší malá ryba jako já, inspiruje to možná nějakou větší rybu.

A tak to zkouším. První tři knihy, které mi vyšly, si teď můžete stáhnout a přečíst zadarmo. Můžete je doporučit dál, komukoliv je poslat, kdekoliv je sdílet. Nabízím sbírku fejetonů, které se prodalo přes tisíc výtisků, sbírku epigramů – ta se zastavila někde kolem tří set kusů – i sbírku básní, kterou dodnes nečetlo víc než deset lidí.

Napjatě čekám, jak to dopadne. Ať se vám knížky líbí!

Věnováno paní profesorce Aleně Odehnalové – za cenné rady, za podporu a za odvahu.

Jak mě vyhodili z mateřské školky

Začalo to jako u každého jiného dítěte. Jednou jsem prostě přišel do školky. Paní vychovatelky si mne prohlédly, shledaly, že jsem poněkud neduživý, ale velmi klidný, a po krátké instruktáži o chodu výchovného zařízení jsem byl odeslán na pískoviště za ostatními. Již tam jsem zažil první šok.

Nevybyl na mě totiž kyblíček; formičky byly rovněž rozebrány. Snažil jsem se uplácat bábovičku i bez vhodného vybavení, ale žel bohu to nikam nevedlo. Pokoušel jsem se s ostatními dětmi vyjednávat. Nabídl jsem dokonce i svůj tehdejší trumf, dvacetiminutovou přednášku o vzniku černých děr, avšak mí infantilní soukmenovci se nezdáli tématem příliš zaujati. Jelikož jsem od přírody pacifista, pochopil jsem, že bábovičku si dnes nepostavím.

Při obědě došlo k dalšímu excesu. Posadili mne ke stolečku s jistým milým chlapcem jménem Láďa, který bohužel neuměl dvě zásadní věci: držet lžičku a kapesník. Asistovaly mu proto dvě milé paní, jedna se ho snažila nakrmit a druhá mu utírala nos, aby mu sople nekapal do polévky. Zvláště té druhé se moc nedařilo.

Když jsme dojedli, nahnali nás jako stádo dobytka do malé přeplněné místnosti. Zřejmě se předpokládalo, že si lehne na připravené postýlky a chvilku si zdřímneme. Moje lože bylo ovšem jaksi rozklížené. Šel jsem za paní vychovatelkou a zpravil jsem ji o tristním stavu lehátka. Pravila, že když jsem takový remcal, mám jít pomoci do kuchyně s nádobím.

Odpoledne jsme se vydali na hromadný výlet. V plánu byla návštěva starého bystrckého hřbitova, kde jsem zamlada strašně rád zašlapával ploštice. A jak jsem tak zašlapával a zašlapával, udělalo se mi nějak nevolno a zmodral jsem. Paní vychovatelky věděly, že na tom se zdravím nejsem nijak slavně, tak vzaly celou školku zpátky. Láďa sice reptal,

protože zašlapávání ploštic ovládal výjimečně dobře, ale nebylo na vybranou.

Další den bylo ještě hůř. Ráno mi divá Bára postavila bábovičku na hlavě a ukrutný Pepíček se mě pokusil zahrabat do písku, při obědě Láďa nasmrkal i do mojí polévky, postýlka se pode mnou rozpadla a na výletě jsem znovu zmodral.

Navečer si mě zavolala paní ředitelka a pravila:

„Zítřka už nechod', vyříd' mamince, ať si tě nechá doma.“

A tak mě vyhodili z mateřské školky...

Jak zalichotit tlusté ženě

Skoupíme všechny dostupné knihy o baroku, vystříháme z nich obrázky a vylepíme jimi záchod. Potom pozveme tlustou ženu na návštěvu. Otevřeme láhev červeného vína a naléváme jí tak dlouho, až odejde na záchod.

*Po jejím příchodu okamžitě vycítíme, jak je polichocena.
(Marian Palla: Jak zalichotit tlusté ženě)*

Původně jsem si tuto historku chtěl nechat pro sebe, ovšem Marian Palla a jeho kniha, z níž pochází výše uvedený citát, mě přesvědčil, že literatura má sloužit i ke sdělování velkých trapasů. Jelikož je můj život v podstatě jeden velký trapas, došel jsem po zralé úvaze k názoru, že již nemám co ztratit.

Dříve bych na takovou zoufalou akci nikdy ani nepomyslel, neboť k tomu nebyl důvod. Ale naše životy se ubírají různými cestami a ne vždy si můžeme vybrat, po které budeme kráčet. Tak se stalo, že jsem se při svém samostatném životě v Brně začal cítit sám. Zoufale a nekonečně sám. Měl jsem sice doma své květinu, fialku Louisu, vánoční hvězdu Thelmu a uschlou zeleň bližší neurčeného druhu Persefonu, ale ani ty mi nedokázaly přinést radost.

Nastalou situaci jsem se po mnoha nezdarech rozhodl řešit radikálně – přes internetovou seznamku. Za jiných okolností by mě od tohoto kroku odradilo množství předsudků proti tomuto druhu navazování vztahů. Takto jsem však byl příjemně překvapen. Téměř každý inzerát si totiž podala „suprová holčí“, „roztomilá kočička“ nebo „pohodová kost pro týpka, kterému nevadí pár kilo navíc“. S každou se dalo dělat spoustu věcí a skoro každá byla modelka. Všechny měly poměrně jasnou představu o věku ideálního partnera i o stavu jeho bankovního konta. A všechny bez výjimky hledaly tu pravou a jedinou lásku, která se ve zdrojovém kódu stránek dá odhalit tak osudově snadno.

Zde musím podotknout, že jsem se již při pouhém pohledu na stránku „Seznamka“ cítil provinile. Postupně jsem ovšem svůj strach z čehosi neznámého překonával. Jak šel čas, na jeden inzerát jsem dokázal i odpovědět.

Fotografie vytypované slečny byly značně rozmazané; pokaždé to byl nepříliš dobře zaostřený detail obličeje. Dále bylo napsáno, že je „malinká a plnoštíhlá“. Jelikož mi přišlo hříšné přebírat příliš dlouho, nepohrdl jsem touto poněkud nešťastnou kombinací. Popsaný způsob jejího trávení volného času mě totiž přesvědčil, že bychom mohli mít mnoho společného.

Již při následné konverzaci na internetovém chatu se mi kdesi vzadu v hlavě ozval pud sebezáchovy; nedokázal jsem ovšem ten pocit přesně popsat a nevěděl jsem, co je špatně. Slečna odpovídala sice poněkud drze, ale přesto mile a inteligentně. Jedinou zvláštností byla její otevřeně propagovaná averze vůči jeptiškám a kostelům. Měli jsme trochu problémy s domluvou setkání; ačkoliv bydlela v centru Brna, neznala tam žádný orientační bod. Nakonec jsme se ovšem dohodli.

V onen osudný den jsem byl lehce rozechvěn. Klidně přiznám, že jsem již v té chvíli začal považovat celý seznamovací manévr za chybu. Jenže teď už z toho nešlo se ctí vycouvat. Navíc jsem zároveň se strachem cítil i zvláštní zvědavost.

Dostavil jsem se na místo určení. Měl jsem ještě několik minut; bez přílišného zájmu jsem se rozhlédl kolem. Skupinky mladých lidí debatujících o nějakých problémech; dva muži zahloubaní do pracovního rozhovoru; jeden spěchající stařík s horečnatým výrazem; jedna neuvěřitelně rozměrná dáma okolo padesátky.

Jak čas plynul, doba schůzky se přiblížila, nastala a minula; nikdo se neobjevil. Lidé chodili sem a tam bez valného zájmu. Znovu jsem se pečlivě rozhlédl kolem sebe. Skupinky jiných

mladých lidí; dva muži na svém místě; několik babiček s vnučaty; neuvěřitelně rozměrná dáma okolo padesátky.

Právě když jsem se chystal odejít domů, přišla mi rozhněvaná SMSka, kde vězím. Odvětil jsem, že vězím tam, kde jsme se měli sejít. Vzápětí na mě olbřímí padesátice zamávala mobilem. Otřesen tímto hrůzným zjištěním jsem zůstal stát jako přikovaný a v duchu se rozhodoval, na kterou stranu mám utíkat. Kredenciózní dáma ovšem neváhala a přivalila se ke mně. Než jsem se zmohl na nějakou obranu, zavěsila se do mě a vykročila se mnou vstříc Lužánkám.

Zcela šokován jsem si prohlížel onen kolos, který mne vlekl po brněnských ulicích. Ledničková madame byla o hlavu vyšší než já a v šířce jsem jí jednoznačně nemohl konkurovat. Rovněž konverzace se velmi rychle změnila v monolog. Spížová lady mne totiž ihned informovala, že ona má vždycky pravdu, a že nesnáší ty, kdo to nechápou. Jelikož jsem si chtěl zachovat zdraví, pochopil jsem to okamžitě.

Snažil jsem se někam schovat, nějak se zneviditelnit, protože představa, že by mě někdo viděl v této společnosti... taková představa mne jednoduše děsila. Jenže co teď? Sevření bylo ocelové a jakékoliv vyjednávání nemožné. Dostal jsem se ke slovu jenom na „Ano!“ a „Ne!“; odpověděl-li jsem špatně, almara zrychlila tempo.

Cestou jsem se dozvěděl, že jsem „slad'oučkej zajíček“ a „rybízek“, že by se se mnou daly podniknout „věci“, dále mám „strašný uši“, ale „malý chirurgický zákrok“ by mohl pomoci. Chvilka zklamání přišla, když kredenc zjistil, že nemám „voheň“. Rozčarování se vzápětí prohloubilo, protože se ukázalo, že nejsem notorický pijan ani příznivce tvrdých drog. Každý normální člověk se přece občas musí „zchlastat jako prase“, aby ze sebe smyl „bordel toho blbýho života“. No, tady se asi neshodneme.

V setmělém parku jsme kráčeli po neosvětlené pěšince a nad hlavou nám svítil tu noc krásně viditelný měsíc, zahalen do lehce snového oparu. Jindy bych to považoval za nanejvýš

romantický večer; nyní bohužel na situaci nic romantického nebylo. Vzpomněl jsem si na jeden starý mýtus o tom, že když je krásně vidět měsíc, vycházejí z lesů vlci a loví lidi. Bohužel, na můj doprovod by si pravděpodobně žádný vlk netroufl.

V poslední části naší společné pouti se lednička konečně trochu zadýchala a poskytla tak prostor pro mé dotazy. Vyslovil jsem nahlas palčivou otázku ohledně věku. Podle údajů v profilu totiž mělo být spíží teprve sedmnáct let. Jaké bylo mé překvapení, když jsem se dozvěděl, že spíží skutečně je sedmnáct let.

Vzápětí nastalo trapné ticho. Lednička stále nemohla popadnout dech a já, ač vycvičen z tanečních ve skládání nesmyslných poklon a dýchavičných komplimentů, jsem mlčel. Ať jsem se snažil sebevíc, nebyl jsem schopen připadnout na nic, co by nevyznělo buď zcela falešně a nepravdivě, nebo nepříjemně sarkasticky. Je to skutečně téměř filozofická otázka: jak zalichotit tlusté ženě? Pochvalte její duši, zněla by jistě odpověď klasika. Jenže rád bych viděl klasika v mé situaci. Snad ani Oldřich Nový by si neporadil. Na jeho „Zavřete oči, odcházím,“ jsem si bohužel nevzpomněl.

A pak přišlo to nejtěžší. Za ponurého mlčení jsme došli zpět na místo setkání. Kredenc, kterému evidentně dech došel na několik let dopředu, se k ničemu neměl. Viděl jsem, že musím nějakou řeč pronést sám. Začal jsem obvyklými frázemi a vyslovil několik opotřebovaných společenských klišé. Posléze jsem chtěl ledničce taktně vysvětlit, že patrně nebudu její typ. Jenže ona si můj proslav vyložila asi trochu jinak a náhle znovu převzala iniciativu. Natáhla se ke mně, snad aby mě políbila; ještě dnes mám z onoho večera několik šedivých vlasů. Na poslední chvíli jsem stihl ucuknout a předstírat záchvat kašle. Spíží pravila, že „takovýhostydlivku“ by jí byl čert dlužen. Byl jsem velmi rád, že to vidí takto. Než jsem však stačil prchnout, kredenc mi pověděl, že potkáme-li se někdy znovu, bude to znamení osudu a budeme se muset vzít.

Poučen událostmi již nepátrám v internetových seznamkách. Když jdu ven, pozorně se rozhlížím kolem sebe; jednak proto, abych nepřehlédl štěstí, až půjde kolem, jednak proto, abych se vyhýbal všem spízím, kredencům a lednicím. Děkuji vám, pane Pallo. Život nahlížený Vašima očima je skutečně o mnoho veselejší.

O jazzu a ženách

Když jsem se jednou ve velmi pozdních nočních hodinách vracel z rande, náhle mi hlavou bleskla zvláštní myšlenka. To odpoledne jsem se jako každé jiné nořil do rozbouřených a zrádných vod jazzové improvizace a ačkoliv by se mohlo zdát, že ženy a jazz nemají příliš mnoho společného, opak je pravdou – inu, posuďte sami.

U obojího může odradit, když si člověk-začátečník vybere příliš obtížný kus – přehnaná ctižádost je totiž nepřítelem úspěchu, především pak u nezkušených. Je třeba se do celé záležitosti zasvěcovat pozvolna a zbytečně nespěchat. Navíc, určitou dobu trvá samotné katalogizování nepřehledného množství druhů, které se v daném oboru vyskytují, přičemž ke každému je záhodno přistupovat odlišně. Platí rovněž, že každý kus je do jisté míry unikát a naučené finty, osvědčené v dobách minulých, mohou náhle a bez varování selhat. Hráč musí být přizpůsobivý a měnit své postupy v závislosti na aktuálních potřebách.

Na první pohled je jazz o složitých akordech a na ženu se musí hrát stejně. Nemusíte se ovšem obávat, skutečnost je trochu jiná a nepozorným očím skrytá, tento mýtus vztahových poradců a hudebních teoretiků tedy můžete pustit z hlavy. Nebudete tomu věřit, ale čím jednodušší melodie, tím lépe – u obojího. Teprve po pár dnech či týdnech tréninku je radno zkoušet i komplexnější manévry. Znovu platí, že rozumný muž se nikam bezhlavě nežene a dovolí si více až tehdy, když je se svým nástrojem hlouběji spřízněn.

Při vlastním kontaktu obvykle dochází k tak zvanému „vakuovému efektu“. Pod tlakem okamžité potřeby nápadu se improvizáčnické schopnosti zmenšují, fantazie obvykle vysychá jako voda na poušti a mysl je prázdná jako vakuum (odtud název). A přitom platí na ženy i na jazz stejná finta, tak směšně jednoduchá, že je neznalými podceňována: ať člověk sáhne kamkoliv, téměř nikdy to není špatně, nemá-li

vyloženou smůlu. Je však třeba podotknout, že zapadá-li akord do harmonie, výsledek obvykle není příliš znát a žádné výraznější známky úspěchu se nedočkáme; hmátneme-li naproti tomu vedle, projevy bývají okamžité.

A tak se nebojte experimentovat, milí přátelé, neboť kdo jenom přemýšlí a ve strachu z neúspěchu nekoná, ten se nikdy nikam nedostane.

Věčně nespokojení

Možná je to v naší povaze, možná za to může země, ve které žijeme. V naší republice se dá nadávat opravdu na ledacos, není třeba mít příliš bujnou fantazii. Přesto se však nedá vyhnout otázce, proč si vlastně neustále na něco stěžujeme? Řekněte sami, kdy jste si naposledy přátelsky poklábosili s někým, kdo většinu času nestrávil líčením svých neřešitelných problémů? A přitom je někdy na světě tak krásně, stačí se jenom dívat tím správným směrem.

Ve zpěvu jsem kupříkladu minulý týden dostal bonbon. Jenom tak, bez nějakých zvláštních zásluh a daně z přidané hodnoty. A byl to pamlsk na úrovni, pravá belgická pralinka, žádná trapná tuzemská čokoláda.

Na literární konzultaci mi pan doktor uvařil speciální čínský čaj a nalil mi ho do roztomile futuristického hrnečku. Nadšeně jsem popíjel bylinkové thé a poprvé v životě jsem se cítil jako opravdový literát, i když jsem neměl plnovous a ráno jsem se myl.

Došel mi posudek z jednoho nakladatelství a pan editor mne ujistil, že velmi poctivě přečetl všechny mé práce, některé prý dokonce dvakrát, protože nemohl uvěřit tomu, co vidí. Udělal si k nim i poznámky a poslal mi je.

Kdybych se nyní měl projevit jako typický Čech, musel bych nutně dodat, že ve zpěvu jsem ani nekvákl, protože pravá belgická čokoláda mi dokonale zalepila ústa; že pan doktor neměl cukr a jeho čaj s názvem „Jarní vánek“ způsobil v mém zažívacím traktu pravou vichřici; že literární posudek mi v závěru velmi jasně a srozumitelně naznačil, že profese spisovatele pro mne rozhodně není tou pravou volbou a měl bych se s takovou vizí rozloučit, dokud je čas. Ale sami si někdy zkuste, oč je život krásnější, když si všechny hořké a trpké detaily odmyslíte a vnímáte jen onu lehkost a krásu bytí, na kterou ve snaze udělat ze sebe největší trpitele na světě tak rádi zapomínáme...

Past na Ježíška

Nadpřirozené jevy mne rozčilovaly již od mládí. Místo pohádek na ČT1 jsem totiž jako malý špunt nadšeně sledoval dokumenty na ČT2 a záhy jsem nabyl dojmu, že vysvětlit lze úplně všechno; tento dojem jsem sice o pár let později zase ztratil, ale to už je jiná historka.

Celé to vánoční mystérium se mne hluboce dotýkalo. Od té doby, co jsem se jednou na Štědrý den postil tak důkladně, že jsem měl z hladu mžitky a poprvé a naposledy ve svém životě viděl zlaté prasátko, jsem si navíc nebyl jistý, nedějí-li se u nás doma přece jenom nějaké čáry. Vědci, které jsem měl tehdy tak rád, sice přišli s přesnými výpočty, podle nichž by Ježíšek – Santa Claus měl sídlit v Kyrgyzstánu, aby mu to ideálně vyšlo, ale spočítali rovněž, že na donášku do jednoho domu mu i tak zbývá třicet čtyři mikrosekund, což se mi zdálo poněkud málo.

Již v pěti letech jsem pojal podezření, že Ježíška u nás doma dělá tatínek. Bylo poměrně jasné, kdy a kudy se ke stromečku dostává a chystá pod něj dárky. Jediné, co mne na celé kauze rozčilovalo, byl fakt, že mí rodiče tuto zjevnou skutečnost prostě odmítali uznat a tvrdili, že jestli nevěřím na kouzlo Vánoc, nic nedostanu. Privil jsem tedy, že věřím, ale pro jistotu jsem na Ježíškovu tajnou stezku nenápadně pohodil jednu baňku, abychom měli jasno. Chtěl jsem také poučit svou sestru, která měla ještě v jedenácti letech hlavu plnou podobných nesmyslů.

U nás doma je tradice, že čekáme zavření v pokoji, dokud Ježíšek nezazvoní. To je signál, že už můžeme jít. Čekali jsme a čekali a pořád bylo ticho; nenadále je přerušil hurónský řev. Past sklapla.

Šel jsem se spolu s ostatními podívat, jak ten lotr Ježíšek vypadá. Kupodivu nápadně připomínal mého ctěného otce. A tak jsme zbytek Štědrého večera strávili vyndáváním střepů

z jeho nohy; on dostal vynadáno, že doma nenosí papuče, a já jsem se tetelil blahem, že mám konečně jasno.

Když se hraje srdcem

Že jsou na táborech pořádány různé motivační scénky a divadelní minipředstaveníčka, jež mají účastníky vtáhnout do děje etapové hry či aktivity, to je dnes celkem běžné. Úroveň takových vystoupení zpravidla není valná a člověk potřebuje víc vlastní fantazii než smysly – hlavní účel je nicméně splněn.

Když nás proto na jednom táboře ráno budili s tím, že několika z nás ukradli batohy, pochopil jsem, že se jedná o velmi svérázně pojatou team-buildingovou aktivitu – půjčování různých druhů ošacení či jiných předmětů kolektiv jistě sblíží. A ještě když se přihnál jeden z organizátorů a panicky křičel, že se máme honem zvedat, protože ležíme tam, kde se nesmí přespávat, a každou chvilku tady bude policie, liboval jsem si, jak přesvědčivě to hraje. V momentě, kdy strážci pořádku skutečně přijeli, neznal můj údiv mezí. Uniformy k nerozeznání od pravých, k tomu pistole a služební vůz! Zcela nový rozměr táborových scének, říkal jsem si v duchu uznale.

A co teprve večer! Pokračovali jsme ve velkém putování neznámou krajinou a pomalu padala noc. Vepředu se náhle strhl nějaký povyk. Nakouknul jsem skrz masu stojících a na zemi vidím jednoho z organizátorů. Měl celou košili postříkanou kečupem, krásnou a pečlivou práci odvedli jeho kolegové i na hlavě a obličej. Kdybych nevěděl, že se jedná o scénku, skočil bych jim na lep. A jakým strhujícím způsobem hrál! Jako herec-amatér jsem jeho výstup obzvlášť ocenil. Těžký, přerývaný dech, co chvíli se nás ptal, kde je a kdo jsme my, žbrblal cosi o tom, že spadl ze skály. Prostě geniální!

Kdosi zavolal sanitku. To už se mi zdálo trochu moc – že by snad domluvili i opravdovou záchranku? Ambulance nicméně opravdu dorazila. Pánové v rudém našeho organizátora prohlédli a odvezli si ho s sebou. Ale to ještě nebylo vše. Brilantní herec, který ze své role zřejmě odmítal vystoupit, se

na táboře ukázal až na samém závěru, na zakečupovaných místech měl velmi věrohodně nakreslené jizvy a pořád se lehce třásl.

Z prázdnin jsem se ten rok vrátil s jedinou touhou. Dokázat na divadelních prknech vystupovat s podobnou přesvědčivostí, které jsem byl svědkem. Inu, když se hraje srdcem, člověk jednoduše nemá jinou možnost než uvěřit.

Přestaňte kouřit!

Ano, bylo to tak. Opět jsem selhal. Nedokázal jsem ze sebe vypravit solidní tón. Již poněkolkáté. A tak se paní profesorka, která mne vyučuje zpěv, odhodlala ke konečnému řešení: odeslat mě na foniatrii k paní primářce Pešlové.

Nutno přiznat, že jsem měl z vyšetření obavy. Tušil jsem, že mi asi budou strkat do krku tu kovovou lžici, se kterou nejsem zrovna kamarád. A měl jsem neurčitý pocit, že nebudu kamarád ani s paní primářkou, což se záhy potvrdilo.

Poté, co jsem přetrpěl neklidné sezení v čekárně, jsem byl povolán dovnitř. Paní Pešlová se ukázala býti příjemně vypadající padesátnicí s typicky dobrosrdečným babičkovským úsměvem. Já jsem se ovšem nenechal oblafnout, máje na paměti pohádku o Červené Karkulce. Na všechny otázky, které mi primářka kladla, jsem odpovídal obezřetně a s převahou. Nenechal jsem se zaskočit ani chytáky typu „Jaký je váš rodinný stav?“ a „Cestujete často?“ (i když dodnes nechápu, co mají tyto věci společného s mým krkem; hádám, že ženatí zřejmě namáhají své hlasivky křikem a cestovatelé mají exotické choroby).

V nestřežený okamžik, uprostřed jedné z mých odpovědí, mi podlá foniatrička chytila jazyk rukou a zarazila mi do krku lžici. Začal jsem se výstražně dávit, ovšem bezvysledně. Lékařka byla zjevně odhodlána zvítězit za každou cenu. Když mě konečně pustila, položila mi zákeřnou otázku:

„Kouříte?“

Byl jsem poněkud zmaten; ke kouření mám však hluboký odpor, takže jsem odpověděl popravdě:

„Nekouřím.“

Paní primářka se ovšem s tímto zjištěním nechtěla spokojit a jala se mne přesvědčovat:

„Tady ale lhat nemusíte. Rodiče tady nejsou. Klidně to můžete říct.“

„Nekouřím,“ pravil jsem znovu.

Doktorka zakroutila hlavou a nasadila medově šibalský úsměv:

„Jste dospělý, tak byste neměl lhát, tady stejně zjistíme všechno. No, tak se přiznejte,“ začala prosit, „řekněte, že kouříte, a můžeme pokračovat.“

„Nekouřím,“ trval jsem tvrdohlavě na pravdě.

Paní primářka pochopila, že se mnou nehne. Přesunula se zpátky ke svému psacímu stroji a do zápisu o pacientovi si poznamenala: „Kouří, ale nechce to přiznat.“

Předepsala mi několik inhalací a obstríků hlasivek. Každé ráno jsem tak po vdechování plynné Vincentky poslouchal, jak je dneska svět plný kuřáků, a co je vůbec nejhorší, většina se svou neřest stydí veřejně přiznat. Nenechal jsem se ovšem návodnými příběhy udolat a necouvl jsem.

Tento příběh měl za několik měsíců nečekanou dohru. Přestal jsem slyšet na pravé ucho a nevěda, kam jinam bych se měl obrátit, vydal jsem se, ač nerad, znovu do jámy lvové. Paní primářka mne přivítala jako ztraceného syna a značně bolestivou, ale překvapivě efektivní metodou mi ucho opět zprovoznila. Když jsem jí poděkoval a obrátil jsem se k odchodu, řekla mi ještě:

„A víte, proč se vám to stalo?“

Jeden pohled na ni mi stačil, abych věděl naprosto přesně.

„Protože kouřím!“

Odjištěné plavky a zkažený start

Když jsem byl ještě malý a roztomilý hošík, rozhodovali se rodiče, na jaký sport mě dají. Nejdřív jsem chodil do tancování, ale od té doby, co jsem zašlápl partnerku, jsem tam nebyl vítán. Rovněž box se ukázal být špatnou volbou; nehledě k mému vrozenému pacifismu, který je při tomto sportu trochu na překážku, jsem měl pokaždé problémy na hodinách klavíru. A jelikož moje klavírní kariéra vypadala nadějněji než dráha boxera, černobílé klapky vyhrály.

Nakonec jsem začal chodit do plavání. Brzy se zjistilo, že jsem silně alergický na chlor, což ve spojení s častým pobytem v bazénu není úplně ideální, ale rodiče byli rozhodnutí, že ze mě bude excelentní plavec. Několik roků jsem pilně trénoval a ve věku jedenácti let jsem měl své první závody. Paní trenérka ovšem nedorazila, rodiče byli daleko, já byl dokonale zmaten, a tak jsem řízením osudu propásl start své rozplavby. Na druhých závodech jsem na tom byl lépe, skočil jsem do bazénu ve správnou chvíli a věřte nebo ne, dokonce jsem trefil i svou dráhu. Nějak jsem ovšem podcenil své nové plavky; ukázalo se, že jejich zajištění nebylo úplně dostatečné. Samy od sebe se po mém prudkém kontaktu s vodou odjistily a tvrdohlavě zůstaly na startu. Musel jsem tedy závod vzdát a vrátit se pro ně.

Největší terno jsem udělal napotřetí. Plaval se zrovna znak, což bylo jedině dobře, protože se startovalo z vody. Nemusel jsem tedy riskovat další nudistické extempore, navíc je znak jediný plavecký styl, který jsem ovládl alespoň do té míry, že se pomocí něj dokážu udržet na hladině.

Rozhodčí tlesknul, já jsem se natáhl na hladinu a začal nadšeně plovat na druhou stranu bazénu. Asi v polovině jsem lehce ochabnul a dovolil si krátký pohled na obě strany. Moc jsem toho sice neviděl, ale měl jsem neodbytný pocit, že vedle mě nikdo neplave. Ihned jsem zamítl myšlenku, že by všichni soupeři mohli být přede mnou. I když mé tempo nebylo

kdovíjak strhující, přece jen bych vedle sebe alespoň jednoho opozdilce viděl.

V hale bylo rovněž nějak podezřele hlučno. Obě uši jsem měl pod vodou, takže jsem neslyšel nic konkrétního, ale nebylo to normální. A pak jsem na to konečně přišel: zřejmě jsem byl bezkonkurenčně první a tribuny mě povzbuzovaly! Řekl jsem si „Jed', Ríšo, jed',“ a plaval jsem s novými silami až do cíle. Když jsem se u bloku vítězoslavně vynořil, poněkud mě překvapilo, že všichni ostatní se pořád cáchají na startu a koukají na mě jako na blázna. Vylezl jsem z vody a jakýsi plavčík mne neprodleně informoval, že start byl pokažený a nikdo neměl plavat, což na mě celou dobu hulákali. Závod se tak musel opakovat.

Na druhý pokus jsem samozřejmě plaval daleko pomaleji – veškerou energii jsem už dávno spotřeboval. Pořadatelé ovšem vymysleli zcela ojedinělý postup: aby nějak ocenili můj jedinečný výkon, rozdělili závod na dva, přičemž v prvním jsem zvítězil.

A tak jsem poprvé a naposledy vyhrál plaveckou soutěž. Od té doby čekám na další nevydařený start...

Jak jsem se dostával do zpěvu

Ne všechno jde vždycky tak, jak bychom si představovali. Téměř bych se odvážil tvrdit, že takové životní situace jsou spíše v menšině. Obvykle je lepší v nic nedoufat a být případně příjemně překvapen. Některé nemožné věci jsou však časem stále možnější a možnější, vytrváme-li dostatečně dlouho. Tak to bylo i s mým zpěvem.

Když jsem poprvé klepal na dveře paní profesorky Matysové, která učí sólový zpěv, měl jsem značné obavy. Pedagožka si mne kritickým pohledem změřila. Zatáhl jsem břicho, abych udělal lepší dojem. Nepomohlo to. Když jsem svým trémou se třesoucím hlasem zazpíval svůj oblíbený šlágr z hudební nauky, hitparádovou píseň „To ta Helpa“, již jsem svým přednesem sebral i ty zbytky kouzla, které ještě měla, paní profesorka obrátila oči v sloup a otázala se mne, zda může být upřímná. Když jsem přisvědčil, vysvětlila mi, že zpívám jako od táboráku, neumím dýchat, neladím a divně u zpěvu koulím očima. Sečteno a podtrženo, vyporoučel jsem se ze dveří a s hanbou odtáhl domů.

Jaké však bylo překvapení paní Matysové, když jsem za rok klepal zas. S již poněkud menší nervozitou jsem nasadil znovu „To ta Helpa“, osvědčenou tutovku z minula. Pedagožka se nejprve podezřívavým tónem zeptala, zda jsem náhodou stejnou píseň nezpíval i loni. Hrdě jsem zapíral. Pak měl již můj pokus zcela identický průběh. Paní profesorka byla drasticky upřímná a v živých barvách mi vysvětlila, že se od loňska nic nezměnilo.

Ani po dvou neúspěších jsem se ovšem nevzdal a další rok klepal znovu. Paní Matysová mne vítala jako starého známého a ptala se, s čím jdu letos. Privil jsem, ať si na to raději sedne, a zazpíval jsem jí šanson (francouzsky!). Dokonce jsem se i sám doprovodil na klavír. Paní profesorka se lehce usmála a s velmi shovívavým pohledem typu „to ti nevyšlo, broučku“ se mne otázala, zda jsem si skutečně myslel, že když jí zazpívám

francouzsky a budu jí k tomu hrát na klavír, nevšimne si otřesnosti mého zpěvu. Jak to sakra ví?, řekl jsem si v duchu a hrdě jsem zapíral. A pak se to stalo. Když jsem se potřetí poroučel ze dveří, paní Matysová položila onu zásadní otázku:

„Ty asi příští rok přijdeš zas, co?“

Přisvědčil jsem.

„Tak to já tě radši vezmu,“ pravila pedagožka a podala mi přihlášku.

Vidíte, trpělivost se v tomto případě opravdu vyplatila. Otravoval jsem tak dlouho, dokud mě nevzali. A jak jsem teď ve zpěvu spokojen...

Olympijské okamžiky

Musím se ctěnému čtenáři hned na začátku přiznat k velmi závažnému provinění. Je to jistě skandální a možná kvůli tomu půjdu do pekla, ale nemohu jinak: našim sportovcům nefandím a největší sportovní svátek jako takový se mě vůbec nijak nedotýká. Lidově řečeno mě „nebere“.

Když jsem byl mladý (a není to tak dávno), probíhalo všechno tak nějak pomaleji. U obrazovky jsme vždycky krásně poseděli a popovídali si a přitom nám nic zásadního neuteklo. V dnešní době kamera vůbec neví, co má zabírat – na stadionu se tísni celé houfy sportovců a překážkáři mají štěstí, netrefí-li je do hlavy koule či oštěp. Každý závod je režírován nasekán na tak malé úryvky, že si ho divák prostě nemůže užít.

I samotné sportovní zápolení se jaksí propodivně zrychlilo. Díval jsem se kupříkladu na stolní tenis. Místo pomalé a rozvážné hry, jakou jsme před pár lety předváděli s tatínkem v prádelně našeho panelového domu, do sebe borci agresivně buší a míček létá vzduchem tak rychle, že ho téměř nestačím sledovat. Mozek zřejmě nehraje žádnou roli, údery připomínají spíše pečlivě nacvičené reflexy s téměř robotickou precizností.

Přepnul jsem a jal se sledovat šerm. Nemohu opět nezpomenout na mládí, kdy jsme se s tatínkem bili v lese dřevěnými tyčemi. Nebylo to pravda tak profesionální, ale nepochybně to v sobě neslo daleko víc elegance. Současný šerm spočívá v tom, že se oba soupeři s výkřikem vrhnou vpřed a pod kým se rozsvítí zelená, ten vyhrál. Může se divák u takového sportu vůbec bavit?

Jediná sportovní disciplína, která se nezměnila, je maratón. Ještě stále platí, že člověk si u toho může klidně odskočit. Vráti se a běžci stále pěkně běží. Může si uvařit kávu. Pořád běží. Může jít dokonce na procházku se psem, nakoupit a vrátit lahve. A oni pořád svědomitě běží! Tomu já říkám sport.

A tak, až vás unaví nemrkání u olympiády (protože kdykoliv mrknete, přijdete dozajista o klíčový moment),

vyrazte raději ven a věnujte se pohybu aktivně – sice daleko pomaleji, ale s radostí, která se v profesionálním sportu kamsi vytratila.

Specialista

O táborech pořádaných organizací Modrý kámen jsem slyšel různé věci. Mnohé z nich zněly spíše jako mýty, jako fantastické historky, které se ve skutečnosti nemohly stát. Inu, nyní máte šanci posoudit jejich pravdivost sami, neboť vám předkládám povídání o průběhu našeho tábora.

Všechno začalo již onu první noc – spánek byl nezvykle kontaktní, neboť jsme se na mezi za deštivé noci třásli zimou a v takové chvíli by trochu lidského tepla ocenil i zarytý puritán. Kolektiv se tedy začal nečekaně rychle utužovat a d'ábelský pan R., na jehož božský pokyn nepochybně přselo, si na Švýcárně, která sloužila jako naše základna, tajně mnul ruce.

O pár dní později přišel další krok. Prohlíželi jsme si zrovna jeskyni zvanou Kostelík, když pana R. osvítila inspirace a přímo na místě zplodil tak důmyslnou a zlověstnou pověst o nešťastné lásce dvou mladých lidí, kterým Kostelík zničil život, že se k nám děvčata začala tisknout strachy. A když posléze přihodil ještě tvrzení, že se člověku splní jakékoliv přání, bude-li v jeskyni dvanáctkrát políben, bylo o zábavu postaráno.

Po Kostelíku bylo jasné, že jeskyně jsou velké sblížovadlo. Pan R. nás tedy vzal do „Májovek“, speciální a za normálních okolností nepřístupné části Býčí skály. Zhruba uprostřed standardní prohlídkové trasy jsme se ponořili do podzemní říčky, která nás zanesla do bahnitých a těsných průležů. Netřeba snad ctěného čtenáře upozorňovat, že dívčí kouzlo se špínou správného typu zvyšuje. Tento tah pana R. ovšem úplně nevyšel, poněvadž naše drahé polovičky se sice zabahnily nanejvýš důkladně, z nějakého záhadného důvodu však laškovaly pouze mezi sebou.

Švýcárský boss se ale nehodlal vzdát a vsadil na přesně mířenou provokaci. Uzavřel se mnou a s Arati sázku, že se spolu půjdeme sprchovat (ve hře byl polárkový dort). Oba jsme na nabídku přistoupili a sám jsem byl zvědav, co se asi

tak ve sprše může semlít, ovšem má společnice si rafinovaně vzala plavky a předstírala, že se tak sprchuje i doma. Nejenže se tedy nic nesešlo, ale chudák Arati se jako jediná oblečená hrozně styděla (a dobře jí tak).

Ke konci tábora se pan R. vzchopil a po dvou neúspěších předvedl mistrovský tah. Na jeho rozkaz byla postavena venkovní sauna, kam, jak neopomněl podotknout a několikrát zdůraznit, se chodí „jen tak“. Posléze si vybral devět nejpůvabnějších dívek a sebe (žádní další chlápci se do výběru kupodivu nevešli) a utvořil saunovací skupinu. Pochopili jsme, že toto božské zařízení je obyčejným smrtelníkům nepřístupno.

Maje na krku vzpouru za své předchozí prohršky, rozhodl se pan R. uklidnit rozbouřené vody a pustil nám film *Chuť melounů*. Někteří puritáni byli proti, ale guru jim vysvětlil, že nemají myslet na nic neslušného – *Chuť melounů* je prý poučný přírodopisný snímek. Nu, poučný každopádně, s přírodopisným bych nesouhlasil. Již z prvního záběru bylo poměrně zřejmé, že význam slova „melounů“ není doslovný, nýbrž přenesený, a že v celém filmu jde v podstatě o jedno a totéž, poněvadž o melouny nebyla v žádném záběru nouze. Psychologický kalkul byl dokonalý – při pohledu na orientální sexuální praktiky sice chtěli mnozí odejít, jenže z místnosti plné lidí, jež jsou společně až po krk v bahně morálního úpadku, se odchází skutečně špatně.

Po této zvrhlosti přišla ke slovu poslední aktivita – různé činnosti v papurajském oblečení, které bylo tvořeno pár kousíčky látky navrženými tak, že zakrývaly pouze nejchoulostivější partie (a to ještě značně nedokonale). Rád bych popsal i tuto závěrečnou část, obávám se však, že to už by papír neunesl. Koho dané téma zajímá, nechť jede na tábor s panem R. – jedná se o skutečného specialistu v oboru!

Špínou k čistotě

Nedávno jsem byl postaven před nelehký úkol. Měl jsem vyčistit keramickou desku našeho sporáku. Ve spíži jsem objevil přípravek Cera-Fix od firmy Mr. Muscle s obrázkem sporáku odzbrojujícího lesku. Vyzbrojen tímto prostředkem a hadříkem jsem pozbyl veškerých obav a pustil jsem se do četby návodu.

Výrobce mne nejprve ujistil, že „Mr. Muscle pracuje za Vás!“, a tím mne povzbudil, protože dozorčí práce mám nejraději. Dále mě instruoval, že mám před použitím důkladně protřepat, čímž mě poněkud zmátl, protože koho nebo co mám protřepat již uvedeno nebylo. Nechal jsem tedy tento bod být s tím, že se k němu popřípadě vrátím později.

Posléze jsem měl odstranit připečenou nečistotu. Na sporáku byl pouze hrnec, který jsem jako připečenou nečistotu neklasifikoval, a s klidným svědomím jsem četl dál. Návod požadoval nanesení přípravku na znečištěný povrch, což bylo sice ve sporu s tím, že jsem se před chvílí ujistil o odstranění všech nečistot, nicméně jsem si slovo „znečištěný“ odmyslel a nanesl jsem. Podle pokynů jsem pak čistil a leštil suchým hadříkem a nesmýval vodou.

Jaké však bylo moje překvapení, když jsem zjistil, že sporák je mnohem špinavější než předtím, protože prostředek v podobě bílé tekutiny znečistil mou vinou celý jeho povrch. Propadl jsem panice a znovu se zahloubal do návodu. Dozvěděl jsem se, že nemám přípravek polykat a při přetrvávajících potížích mám vyhledat lékaře. Při pohledu na desku jsem zhodnotil svoje potíže jako přetrvávající, ale nevěděl jsem, jakého doktora mám zavolat.

Opět jsem se začel a zjistil, že mám prostředek zneškodnit v souladu se zákonem o odpadech. Sbírku zákonů jsem však postrádal, a kdybych sporák i s přípravkem zneškodnil, mohl bych pak být vlastníkem sporáku, tedy naší rodinou, zneškodněn také.

V hlubokém zoufalství jsem se znovu podíval na sporák, který byl všemi mými trably vinen, a byl jsem šokován. Bílé nečistoty zmizely a deska se leskla tak, že jsem se v ní viděl. Uložil jsem ďábelského Mr. Muscla zpět do spíže a umínil jsem si, že s tím mužem už nechci mít nic společného.

Tak vidíte. I špínou se dá někdy přijít k dokonalé čistotě.

Zavření v ulitě z jedniček a nul

V dnešní době jsme obklopeni technikou víc než kdy dřív. Už dávno nechodíme všude pěšky, nepřebýváme v jeskyních a nelovíme mamuty. Jezdíme automobily, bydlíme v panelácích a místo mamuta si v obchodech kupujeme mražené kuře. Jistě se shodneme na tom, že máme mnohem příjemnější život než naši předkové. Ale položme si otázku: nepřicházíme tím o něco? Neztrácíme tím něco z nás samých? Domnívám se, že nejcennějším darem lidského rodu je komunikace. Hitem dnešní doby je samozřejmě ta elektronická. Je to však skutečně plnohodnotná náhrada?

Podívejme se třeba na e-maily. Jistě, dojdou téměř okamžitě, kdežto Česká pošta nám slibuje pouze „Dnes podáte, zítra dodáme!“. E-mail je ovšem obvykle brán jako méně formální záležitost, a tak se pisatel mnohdy příliš „nezalamuje“ s pravopisem. Ve srovnání s klasickým dopisem navíc jako příjemci přicházíte o mnoho prožitků. Nemůžete rozlepit obálku, vdechovat vůni dopisního papíru ani obdivovat (či proklínat) úhlednost písma. Nemůžete uschovat milostný list ani rozrhat a obřadně spálit špatnou zprávu (lze ji maximálně vyhodit do virtuálního koše, ovšem kliknutí na tlačítko „Smazat“ vás v porovnání s ohněm pravděpodobně uspokojí daleko méně).

Poněkud odlišná je situace ohledně SMS zpráv. Pokud slouží ke krátkým a stručným sdělením, je vše v pořádku. Někteří lidé však mají pocit, že byli zrozeni ke složitým souvětím, a tak musíme neustále popojíždět displejem nahoru a dolů, abychom pochopili, co chtěl básník svou zruďně dlouhou formulací říci. Podobný problém nastane, dojdou-li pisateli neočekávaně znaky. Je třeba něco smazat; nezřídka se stává, že autorovi tíha myšlenek zmáčkne mozek a že okouzlen svým brilantním závěrem smaže jádro sdělení.

Nesmíme opomenout ani onu sžíravou nejistotu při čekání na odpověď, která je s SMS zprávami neodmyslitelně spjata.

Při osobní komunikaci vidíme, jak se náš protějšek tváří, jak se asi cítí, kdežto při „esemeskování“ jsme v napětí; neodpovídá z nedostatku času nebo z nezájmu? Při rádiovém tichu volí pisatelé různé strategie: někteří „bombardují“ dalšími zprávami, jiní předstírají ledový klid, protože se nechtějí vnucovat.

Nejhorší ze všeho je ICQ. Myslím si, že tento způsob elektronické komunikace vznikl jako náhražka osobního rozhovoru (poněvadž se mu nejvíc blíží). Funkčnost našich virtuálních hlasivek je ovšem přímo úměrná kvalitě našeho internetového připojení. Já sám musím kupříkladu každé sdělení „nasekat“ na malé kousky, protože můj modem je již starší pán a delší věty jsou na něj příliš komplikované. Posuďte sami, jakým způsobem se změní význam věty „Mám tě rád“, neodešle-li se druhá část „jako osinu v zadku!“.

Dnešní mladí chtějí být pořád spolu, protože mají pocit, že jim rozumí jenom jejich vrstevníci. Jenže „být spolu“ pro ně často znamená sejít se v jedné chatové místnosti. Skutečně se brzy všichni zavřeme do svých ulit a budou nás spojovat už jen dráty? Doufám, že ne. Že lidé znovu objeví kouzlo toho nejobyčejnějšího člověčího popovídání si o věcech dobrých i zlých, že se znovu nechají uchvátit řečí těla, mimikou a gesty; že začnou znovu poznávat duši svou i těch druhých dřív, než ji stačí převést na poslušnost jedniček a nul.

Píseň pro jehličkovou tiskárnu

Jak všichni víme, moderní umění je v krizi. Básně, kdysi krásně se rýmující a s pravidelným rytmem, jsou dnes nesouvislými řetězci slov, která spolu často nemají společného vůbec nic. Výtvarná díla se od realistického ztvárnění posunují směrem k rádooby umělecké nejasnosti. A nejenak je tomu i s hudbou. Snad proto jsme svědky takových šíleností.

Skladatel Leo Hurvín (kdoví, jedná-li se o skutečné jméno či pouhý pseudonym) přišel s revolučním nápadem – písní pro jehličkovou tiskárnu. Pan Hurvín shledává zvuk tohoto přístroje velmi melodickým a dokonce si všiml, že vrcholných výkonů dosahuje tento svérázný hudební instrument při tisku Shakespeareových sonetů.

Když jsem byl ještě mladé ucho, myslel jsem si, že úspěch prvního rande je dán především neobvyklým umístěním. Proto jsem koncertu pana Hurvína využil a domluvil si na něm schůzku s půvabnou Jitkou, která o mne sice nejevila žádný aktivní zájem, ale nechala se zlomit k pár společně stráveným chvílím, což bylo nepochybně dobré znamení. Předpokládal jsem, že exotický hudební zážitek ji zcela získá a oslněna novými sférami mi po koncertě padne do náručí. Žádný Mozart a jeho Don Giovanni, žádný Beethoven a jeho Osudová. Hurvín a jeho tiskárna!

Abyste rozuměli, Jitka byla velmi zvláštní dívka. Neustále se na mne usmívala, na což jsem vůbec nebyl zvyklý, a navíc byla kromobyčejně příjemná. Tušil jsem sice z jejího chování, že se za tím zřejmě neskrývají hluboké city k mé osobě, na to byla příliš pasivní, doufal jsem však, že při delším rendez-vous jí neunikne má jiskřivá osobnost a nepopíratelný, leč dobře skrývaný šarm. Pak se zlomí ona magická hranice a budu mít vyhráno. Koneckonců, jak se nezbláznit do dívky, která se na vás pořád směje?

Ze sálu nás málem vyhodili ještě dřív, než se ozvaly první skřípavé zvuky. Jitčina bílá kabelka totiž v přítomnosti svítila jako

zapnutý mobilní telefon a okolosedící muzikanty to nesnesitelně dráždilo. A to už vůbec nemluví o tom, že ve tmě něco příšerně hlasitě tikalo, protože jsem se jal prvních několik minut hledat pekelný stroj.

„Mám takový zvláštní hodinky, víš,“ svěřila se mi Jitka v první krátké pauze. Pan Hurvín naštěstí zrovna spustil tiskárenské trio, v jehož usilovném lomozu veškeré tikání zaniklo. Zcela nevzrušen jsem protrpěl i zbytek koncertu a doufal, že se mé společnosti líbí.

Když se v sále opět rozsvítilo, Jitka se vzbudila a zmateně se ptala, jestli už je konec. Když jsem přisvědčil, na nic nečekala, z bezpečné vzdálenosti se rozloučila (na distanc, jak říkají odborníci) a bez projevů okouzlení exotičnem se rozplynula ve večerní mlze. Pan Hurvín, jenž mne zcela zklamal, se nadšeně klaněl do všech stran a děkoval firmě Hewlett-Packard za poskytnuté hudební nástroje. Od těch dob vím, že píseň pro jehličkovou tiskárnu úspěch prvního rande nezaručí.

O pár dní později jsem zjistil, že Jitka dělá díky své mamince hostesku na nejrůznějších akcích. V tom tedy byl zakopaný pes – ona se neusmívala na mě, ona se usmívala, protože ten rozzářený výraz nosila všude a pořád. To je holt nebezpečí schůzek s velmi půvabnou dívkou – nikdy nevíte, jestli se nesměje jenom proto, že je hosteska či modelka!

Boj o peřinu

Ano, spím se svou sestrou. A nevidím na tom nic zvláštního. Naši rodiče si totiž pořídili manželské lože, ovšem záhy zjistili, že je navzdory svému jménu pro manželství pohromou, zvláště je-li svazek muže a ženy v pokročilém stadiu. Raději se tak ke stáru přestěhovali na oddělená lůžka; mohutnou postel jsme zdědili my se sestrou.

Byli jsme samozřejmě zvyklí spávat vedle sebe; kdo má sourozence opačného pohlaví, jistě mi dá zapravdu, že na tom skutečně není nic perverzního. Pouze s mou sestrou je velký problém. Čím je starší, tím víc funí.

Zamlada dýchávala lehce, ovšem jak jí táhne na třícitku, bouří jako uragán. A nastávají nesnáze: jak se mám otočit? Ležím-li obrácen k ní, funí mi do obličeje; kdo se v této situaci někdy pokoušel usnout, ví, že to není možné. Ještě horší je, ležím-li obličejem od ní. Sestra mi fouká za krk, což mne nejen rozčiluje, ale ještě navíc uráží.

A kdyby jenom to! Představte si, že má sestra mi každou druhou noc ukradne peřinu. Často na mě navíc ze spaní huláká, když se bráním a nechci jí peřinu vydat. Jednou mě dokonce dusila polštářem.

Nejdál to dotáhla jeden rok na Vánoce. Vystěhovala mě z pokoje s odůvodněním, že má chřipku. Aby nebyla záminka tak průhledná, jednou dvakrát si zkusmo odkašlala. Bylo jasné, že chce celou postel pro sebe. Uraženě jsem se přesunul i se svou peřinou do přístěnku pod schody, kde jsem si připadal jako jeden slavný čaroděj s jizvou na čele.

Ale když sestra den po Vánocích přišla, jestli bych se nechtěl vrátit, že už je jí mnohem líp, žádná magie v tom nebyla. Chyběl jí někdo, na koho by mohla funět a komu by mohla krást peřinu. Já jsem ovšem zůstal neoblomný; spím až dodneška v přístěnku pod schody. Nikdo mne neobtěžuje a mám tam klid.

Několikero rad osamocenému muži aneb jak vésti domácnost

Co nejdřív se zbav hloupých zvyků z domova, které tě zbytečně zdržují: nedělej si snídani ani svačinu, neumývej nádobí, neutírej prach, nezvedej smítka z koberce, neustýlej si postel, nevynášej koš, neber si pantofle a nepřevlékej se častěji než dvakrát denně; jsi-li v časové tísní, je možno rovněž vypustit čištění zubů a mytí. Dosáhne-li tvůj deficit maxima, není přespříliš obtížné ušetřit ještě další čas: předměty při svém pohybu po doupěti odhazuj na libovolná místa a oblečení zásadně neskládej.

Pokud se nedokážeš řídit předchozí radou, pomoz si alespoň zónovým plánem: uklízej doupě teprve tehdy, když je taková drastická akce nezbytně nutná. Zkušenost ukazuje, že ta chvíle nenastává příliš často.

Nádobí se samo neumyje; vydržíš-li ovšem dostatečně dlouho, doupě nasákne osobitou vůní. Rovněž nepořádek se sám neuklidí, má však zvláštní vlastnost: vyskytuje-li se ve větším kvantu, je opticky menší.

Alespoň jednou za měsíc vyvětrej; tvůj nos bude opět vnímavý i k pachům mimo doupě.

Stáhneš-li topení, bude zima. Zatopíš-li si, nemusí být teplo. Koupeš-li se po ránu v ledové vodě a přecházíš-li pak ihned do nevytopené místnosti, čeká tě zajímavý transcendentální zážitek a dvouminutový dotek smrti. Přežiješ-li, napiš knihu. Zkušenost ukazuje, že mnozí experimentátoři s totálním podchlazením se v kritické chvíli obrací na Boha bez ohledu na své předchozí náboženské přesvědčení.

Každé pozvání za účelem návštěvy má nemravný podtext, je-li určeno dívce pod třicet let; tvé skutečné úmysly nehrají roli. Dívky se cítí v přesile (a tedy bezpečně), jsou-li alespoň tři. V takovém případě však obvykle zcela ztrácíš kontrolu nad

situací a můžeš být neočekávaně vystěhován. Rovněž ukončení návštěvy bývá nesnadné.

Přijde-li nepředpokládaná a nepozvaná návštěva a doupe jest neuklizeno, ztlum rádio a zhasni světla. Odmítá-li narušitel odejít, dá se trocha času rovněž získat předstíráním neodbytné chuti na studenou sprchu.

Vaříš-li horkou čokoládu, nezapomeň na vodní lázeň; zapomněl-li jsi, volej hasiče. Máš-li bystré sousedy a otevřené okno, nemusíš volat. Pokud jsi v nenadálé kouřové mlze ztratil orientaci, usedni na zem a vyčkej příjezdu požární hlídky. Zkušenost ukazuje, že i v dobře větrané místnosti bude dým cítit nejméně pět dní.

Kouří-li se z polévky, nemusí to nutně znamenat, že není úplně ledová; prst nakrátko vstrčený do tekutiny napoví více. K ověření teploty můžeš použít i jinou část těla dle libosti.

Podáváš-li k jídlu brambory, uvědom si dvě zásadní věci: musíš je oloupat a uvařit. Pouze pokud ty žluté potvůrky projdou oběma procesy úspěšně, je jistá šance, že budou použitelné.

Podáváš-li k jídlu rýži, pamatuj, že podržíš-li sáček, aby z něj vykapala voda, spálíš si prsty.

Nevěř, že dokážeš uvařit něco složitého; i kdyby tvůj kulinářský um skutečně na daný pokrm stačil, samotná příprava tě tak vyčerpá, že ti nezbude sil na konzumaci. Zkušenost ukazuje, že nejlepší jídlo je nejrychleji hotové. V ideálním případě se stravuj surovinami, které nevyžadují žádné úpravy.

Nemáš-li sirky, večere bude studená.

Pokud ti došlo čisté šatstvo, gratuluji; tvá pozice je nyní nanejvýš zajímavá a jistě prožiješ nějakou veselou historku. Jedinou možností je zapátrat v sektoru špinavého prádla. Vhodnou selekcí pak vyber použitelné kusy. Máš-li k dispozici přiměřeně čistou mikinu a kalhoty, je téměř vyhráno; použij voňavku a oblečení namoč, aby špína tolik nevynikala; když se tě někdo bude ptát, pršelo. Zkušenost ukazuje, že na

znečištěná trička, ponožky a spodní prádlo se většinou nepřijde.

Cítíš-li neodbytnou touhu tlouci hlavou do zdi, čiň tak na straně, kde doupě nesousedí s žádným objektem; není-li to možné, doporučuje se podlaha. V ojedinělých případech lze u nižších příbytků využít i strop.

Pro zachování duševního zdraví je důležité mít vždy po ruce tzv. „LPZku“, tedy lahvičku poslední záchrany. V této pohotovostní nádobě je obsažen mok s vysokým obsahem alkoholu. Jsi-li v depresi, nastala-li krizová situace nebo ocitl-li ses na konci sil, je pravý čas na zdravotní lok.

Audiovizuální blaho

Stalo se již téměř tradicí, že každé gymnázium má svůj pěvecký sbor. Těžko říct, jak se bude situace za současného stavu vyvíjet dál, ale přijít o něco tak unikátního by byla rozhodně velká škoda. Sám jsem takovým školním sborem prošel a musím říct, že jsme tam zažili mnoho příjemných chvil. Jen jediná věc mě vždycky plnila obavami. Slova.

Abyste rozuměli, moje paměť prostě dělá věci po svém. Některé oblasti jsou pro mě neuchopitelné, v jiných se naopak orientuji bezchybně. Slova u různých písních bohužel patří do první kategorie. Proto jsem se každé zkoušky sboru poněkud obával. Paní profesorka, jinak velmi milá dáma, na nás samozřejmě v tomto ohledu nikdy neopomněla apelovat. Broukat jen melodii je věc sice pěkná, ale když ji dělá celý sbor, nepůsobí zrovna profesionálně.

Časem jsme se dvěma spolužáky přišli na řešení: s nezvyklým nadšením jsme otvírali pusy. Jenom tak, naprázdno. Byl to vlastně můj první výzkum v oblasti fonetiky: zjistil jsem, že v pěveckém zápalu se jednotlivé slabiky ztratí a naprostá většina posluchačů (paní profesorku nevyjímaje) podle tvaru úst nic nepozná, pokud předstíráme dostatečný entuziasmus. Ve sboru nás tehdy bylo dost, takže se na pár chybějících hlasů nepřišlo.

Bohužel, nevydrželi jsme s touto fintou dlouho. Učitelka náš trik odhalila sice náhodou, ale o to víc se rozčílila. Když jí však na příštím koncertě jakási spokojená maminka říkala, že ti tři chlupci zpívají s nevídaným nadšením (jednalo se přirozeně o nás), nechala nás ve sboru „na okrasu“. Publikum tak od té doby mělo místo předchozího akustického požitku možnost poznat kompletní audiovizuální blaho.

Jednou jsme nacvičovali Ódu na radost na velmi slavnostní koncert. Jelikož jsme zpívali německy, nalepili jsme si noty do černých desek a měli jsme povoleno se do nich dívat. Dodnes nevím, jak se to stalo, ale naše natuplé trio si jakýmsi

nevysvětlitelným zázrakem zrovna tuto píseň bez problémů zapamatovalo. A tak jsme na pódiu, když všichni sklopili oči do not, naopak hrdě pohlédli na paní profesorku.

Když nás potom nadšení rodiče chválili, jak zodpovědně si počínáme, že jsme se naučili dokonce i německý text nazpaměť, ta dobrá žena se prostě neudržela a vzteky si v zákulisí zlomila taktovku. Nemůžu říct, že bych se jí divil.

Drážní faux pas

Vlaky pro mě vždycky představovaly cosi neuchopitelně tajemného. Kouzlo brněnského nádraží, kde na první pohled nikdo neví kam jede, čím tam jede, ani kdy tam jede, si mne zcela podmanilo již v mládí. Nechápal jsem, jak se pozná ten správný vlak, kdy mám vystoupit, a spoustu dalších drobností, které mému zatemněnému rozumu unikaly – cestoval jsem totiž vždy pod dohledem statného ošetřovatele.

Jednoho dne, bylo mi zrovna dvacet, jsem však musel chtít nechtít jet vlakem do Blanska. Čekal tam na mne totiž jistý finanční obnos za mé epigramy, a jelikož jsem si již tehdy platil stravu sám, představava královské večeře za získanou gáží činila z mé cesty nikoliv volbu, nýbrž přímo povinnost.

Na brněnském nádraží šlo všechno překvapivě hladce. Nahlásil jsem panu pokladnímu, že jsem student, a ukázal jsem mu svou ISIC kartu. Pokýval hlavou a dal mi jízdenku, kterou jsem posléze označil v označovači, jak mne instruoval. Na kolej přijel vlak a já do něj váhavě nastoupil.

Byl jsem zcela ohromen, když jsem zjistil, že jsem se trefil do správné soupravy. Pouze kupé jsem si měl vybrat obezřetněji. Naproti mně se totiž usadila jakási bodrá stařena, která mi celou cestu vyprávěla o tom, jak přežila tři vlaková neštěstí. Informovala mě rovněž, že cestující v jejím kupé pokaždé všichni zahynuli; nakonec mi sdělila, že dneska se něco semele, protože to cítí v kostech. Od té chvíle se mi zdálo, že se vlak nezvykle kymácí sem a tam a kolejí se dotýká již jen silou vůle.

Cesta do Blanska však proběhla bez drážní katastrofy. Zda paní havarovala někde na trase, to bohužel nevím, ale já jsem havaroval hned, jak jsem si po vyzvednutí jistého finančního obnosu chtěl na místním nádražičku koupit zpáteční lístek. Radostně jsem paní pokladní informoval, že jsem student, a podal jí svou ISIC kartu.

„Máte žákovskej průkaz?“ otázala se mě nerudně.

„Nemám,“ odpověděl jsem poněkud zaraženě, poněvadž jsem nevěděl, co to je žakovský průkaz. „Ale mám ISIC kartu.“

„Když nemáte žakovskej průkaz, platíte plný jízdný,“ odvětila.

„Ale tahle karta platí všude na světě,“ protestoval jsem. „Mezinárodně, chápete? Kdekoliv na světě bych se tím mohl prokázat, že jsem opravdu student.“

Paní ke mně přes obroučky svých brýlí vyslala pohled „rozloučení s otravným zákazníkem“ a pravila:

„Všude na světě kromě Blanska.“

Neschopen slova jsem si vzal jízdenku, kterou mi podávala. Jaký byl můj údiv, když jsem zjistil, že je přesně stejná, jakou mi beze slova dali v Brně! Nebýt Blanska, nikdy bych nezjistil, že na dráze prostě studenti slevu nemají.

Pan Studnička

Se jmény může být někdy velká legrace. Jistě znáte třeba pana Tlustého, který je hubený, či pana Drobného, který měří dva metry. My jsme na táboře narazili na poněkud kurióznější případ – vodu jsme brali od pana Studničky.

Pan Studnička byl velmi zvláštní člověk. Většina účastníků za ním byla jednou a další cestu pod rozličnými výmluvami odmítala. Byl jsem zvědav a vypytał se jich, co tak hrozného se tam děje (když jediným viditelným výsledkem jejich výprav byla čerstvá, i když prapodivně chutnající voda v barelech). Mlčeli.

Když jsem měl možnost vydat se za panem Studničkou sám, samozřejmě jsem po ní ihned skočil. Do tandemu jsem dostal Toma K., známého sukničkáře a neznaboha. Cesta nám pěkně uběhla, poněvadž jsme oba měli celou řadu milostných neúspěchů k verbální výměně.

Čekaje a zvoně jsme tvrdli před brankou, dokud jsme nepochopili, že dovnitř se zřejmě budeme muset pozvat sami. Hned na prahu nás však atakoval olbřímí pes baskervilského typu. Takticky jsme ustoupili a vzali do rukou kanystry, obluda si ovšem zničehonic lehla na záda a naznačila nám, že když ji podríbeme, pustí nás dál. Učinili jsme tak a probodovali se až ke sklepu, z něhož se k našemu překvapení vyřítil malý chlapeček s lahví rumu a za ním starší pán, který se nám s určitou nepopiratelnou noblesou zcela negentlemansky sesul k nohám.

Poté, co jsme mu pomohli znovu nabýt polohy vertikální (nebo přinejmenším diagonální), začal nás vyslychat. Koho prý volíme, jestli pijeme a kouříme. Kvůli zachování Tomova soukromí zde nebudu naše odpovědi prozrazovat, ctěnému čtenáři postačí vědět, že pana Studničku jsme příliš nepotěšili. Mínil, že se s ním musíme napít. Samozřejmě jsme jako správní Brontosauři odmítli (i když Tom vypadal VELMI smutně), náš vododárce se ovšem zasekl a vydání pitné vody

naším alkoholismem přímo podmínil. Zkoušeli jsme jej od jeho úmyslu odvrátit, pan Studnička však trval na svém.

Krátkou chvíli jsme přemýšleli, jak naše morální dilema vyřešit. Bylo ovšem nasnadě, že vrátit se do tábora plného vyprahlých lidí s prázdnými kanystry a trapnou výmluvou ohledně našich abstinčních zásad by bylo přinejmenším riskantní. Pozvedli jsme tedy číše a prolili si hrdla podomácku vyrobeným a zcela nechutným zlatavým mokem. V onen den jsem poprvé pochopil, jak chutná opravdová „ohnivá voda“ (alkohol totiž neměl chuť žádnou a páčil vskutku znamenitě).

Pan Studnička se však tímto patokem neuspokojil a ač měl zjevně již popito, vykouznil z rukávu tři ležáky. Já jsem odmítl a doufal jsem, že nebude trvat i na tomhle, poněvadž pivo vyloženě nesnáším, ale Tom se s velkým sebezapřením obětoval a vypil jedno i za mě. Náš vododárce se tímto aktem konečně zcela vyčerpал, přesunul se opět do polohy horizontální a začal hlasitě pochrupovat. Rychle jsme napustili do všech nádob vodu a uháněli zpět do tábora.

A od té doby jsem pod rozličnými výmluvami odmítal chodit pro vodu...

Jak to děláme

Je načase, abych vnesl trochu světla do jinak tajemného světa hudebních skladatelů. Mnozí smrtelníci mají totiž o práci studentů tohoto oboru zcela mylnou představu.

Žáci se zde dělí na tři druhy: neuvěřitelně plodné a tvořivé začátečníky, mírně plodné a nepřiliš tvořivé pokročilé a zcela neplodné, skladebně takřka sterilní a lenošně tvořivé studenty posledních ročníků.

Na počátku totiž pokaždé stojí silná fascinace hudbou jako nástrojem vyjádření myšlenek. Člověk má pocit, že prostě musí skládat. Zároveň si ovšem při pohledu na své právě napsané dílo znovu a znovu klade otázku: proč? Proč jsou myšlenky světových skladatelů tak jasné a čitelné a má hudba je tak nepochopitelně primitivní? A tak se s ním spirála skladby roztáčí pořád dokola; musí napsat něco dalšího, protože zrovna složené se prostě nepovedlo.

Začátečníky poznáte velmi snadno. Vedou si pečlivě své hudebně-vědné sešitky, deníčky se zápisky učitelů chovají v téměř nábožné úctě a svou tužku s gumou, největší zbraň skladatele 21. století, nedávají nikdy z ruky. Oba notové sešity (jeden soukromý na domácí pokusy, jeden na přepsání hotového a na ukázání učiteli) mají vzorně obaleny. Na počátku hodiny se hrdě dmou a zasypávají učitele svými výtvary, na konci je jim do pláče a odcházejí s pocitem beznaděje a nepochopení. Dejte jim čas; až pochopí, že správný tvůrce je především líný, bude jim mnohem lehčeji.

Mírně pokročilí již na mnohé přišli. Nikdy nesloží více, než se po nich chce, jejich deníčky a sešitky mají nadějně ohnuté rožky a tužka s gumou, ten svatý grál všech skladatelů, je obvykle neořezán. Používají různé hudební úniky a vyhýbají se akordům; jejich promyšlení je příliš složité a zdlouhavé. Obvykle se uchylují k minimalismu a tvrdí, že v jednom osamoceném tónu může být obsažena celá poezie světa.

Nejvyšší kastou, na niž ostatní hledí s tichou závistí, jsou přestárlí a vyčerpaní skladatelé před absolventským dílem. Jejich docházka je značně nepravidelná, často se rovněž stává, že sice přijdou, ale nemají nic složeno. Tito poloprofesionálové již odhalili, že skladba tvořená pět minut před hodinou má i pro samotného skladatele lákavou příchůť neznámého, neboť je vždy překvapen, co to napsal. Pozitivně se zde podepisuje i stres. Také dávno přišli na to, že domácí sešit je zbytečný přežitek; přepisování zabírá příliš mnoho času. Píší proto vždy rovnou do školního, který se tím pádem stává mnohem ušmudlanější (ne nezbytně, protože někteří znalci záhy ztratí tužku s gumou, takže se musí pokaždé spokojit se svým prvním nápadem). Navenek samozřejmě absenci sešitu domácího striktně popírají. Když jej chce učitel vidět, vymluví se, že ho nechali doma (kde jinde by taky měl domácí sešit být?!).

Nelze opomenout oblibu vyspělých žáků v různých mimohudebních zvucích. Tak se stane, že duo klarinetisty a fagotisty například uprostřed skladby Přechod krav přes železnici přestane hrát a začne dvojhlasně bučet. Smyččari pro změnu používají smyčec k roztodivným úderům o všechno v dosahu. Klavíristi mají tzv. „clustery“; v praxi to znamená, že si lehnete na klaviaturu. Byl-li skladatel hodný, napsal vám cluster dlouhý a můžete se trochu prospat.

Odrostlí studenti mívají rovněž zajímavější nápady ohledně názvů děl. Místo sonát, fug, romancí, invencí a dalších únavností se tak na koncertě sejde Zmrzlinářova kostra se Smradlavými ponožkami a Kašpárkem v psychiatrické léčebně.

Když skladatelé vyrostou, umí obvykle notový materiál zpracovat naprosto famózním způsobem. Mají však jeden problém: nápady již dávno došly. A tak se dělá stovky let pořád to stejné; tvůrce se podívá na své mladické skladby, odsoudí jejich zpracování, převezme z nich hlavní motiv a vykrade se. Pokud nemá dost slušnosti, vykrade klidně i

někoho jiného. Ne nadarmo se o skladatelích traduje jeden vtip (a z vlastní zkušenosti musím potvrdit jeho pravdivost):

Jsou takhle dva studenti skladby na JAMU a jeden říká druhému: „Prosímte, já mám udělat jakousi skladbu a nevím, jak na to. Vůbec nic mě nenapadá.“

Druhý na to odvěti: „Tak to udělej jako všichni.“

„A to je jak?“ ptá se první.

„Vezmeš skladbu svého učitele a napíšeš ji pozpátku.“

Nešťastný student si povzdechne.

„To už jsem zkoušel.“

„A co se stalo?“ zajímá se druhý.

„Byla z toho Osudová...“

Jak jsem dělal uklízečku

Stejně jako každý student jsem i já vystřídal nespočet různých brigád, abych svůj rozpočet poněkud obohatil. Většinou to byly špatně placené a nedůstojné práce, ale o svůj život jsem se bál jenom v jedné firmě – brněnské továrně na automatizované skleněné dveře s názvem IFE.

Nejprve to vypadalo jako každé jiné uklízení. Dostal jsem koště, lopatku a smeták a vystrčili mě před montážní halu, kde bylo takzvané „zaučovací“ místo. Kdo přežil tady, mohl postoupit i na náročnější pracoviště.

V klidu jsem si uklízel a nevšímal si všudypřítomných střepů, které se po celém prostranství povalovaly. Zem byla navíc nasáklá jakýmsi kluzkým průmyslovým mazivem, díky němuž jsem v kritické chvíli málem přepadl do největšího kontejneru na sklo. Poněkud otřesen jsem vyhlásil svačinu, vytáhl svou housku se salámem a usedl na bednu s nápisem „Kaly z ČOV“ (tehdy jsem neměl strach, protože jsem ještě nevěděl, co to je „ČOV“).

Po svačině jsem pokračoval v postupu směr severoseverovýchod. Vyrvalým úsilím jsem se k večeru propracoval až k dalšímu milníku v kariéře uklízečky v IFE, kontejneru s nápisem „Odpadová lepidla“. Šťastně jsem zakončil svůj první den a těšil se na zítřek.

Hned ráno mi šéf sdělil radostnou zprávu – na zaučovací plácek dnes přijde jakási fíflena, já dostanu bílé rukavičky jako v tanečních a posunu se k vyskladňovacímu místu. Navíc už nebudu mít koště, protože na novou práci jej nebudu potřebovat – povýšil jsem totiž na sběrače vajglů!

Nadšeně jsem sbíral dopalky i nedopalky a nenápadně se rozhlížel, jestli všichni vidí, že jsem si polepšil. A skutečně, řidiči kamionů i obsluha vykládacích kójí, ti všichni mě zdravili lehkým pokývnutím. Začínal jsem být někdo a těšil jsem se na zítřek.

Hned ráno mi šéf sdělil radostnou zprávu – fíflena místo mne přejde na vyskladňovací místo, já odevzdám bílé rukavičky a dostanu koště. Povýšil jsem totiž na takzvaného hazardéra. Mým novým stanovištěm bude dlouhý rovný plácek lemovaný cedulemi „Nebezpečí výbuchu!“.

Potichu jsem si zametal a začínal jsem se obávat, kam až člověk může jako uklízečka v IFE povýšit. Za mé služby sice nic nebouchlo, ale práci jsem odvedl jaksepatří nedbale, aby mě co nejdřív degradovali do bezpečnějších oblastí. Domů jsem odcházel zpocený a na zítřek jsem se moc netěšil.

Hned ráno mi šéf sdělil radostnou zprávu – fíflena bude dnes riskovat život místo mne a já se přesunu dovnitř mezi legendy uklízacího týmu. Dostal jsem nové naleštěné koště a byl jsem představen všem čistícím esům společnosti IFE. Jenže ať jsem se snažil, jak jsem se snažil, nic jim nebylo dost dobré. Hlavní koordinátorka úklidu mi neustále nadávala, že se mám zklidnit a nedělat tak rychle, protože oni na to tady nejsou zvyklí – navíc to nesmí být hotové tak brzy, protože pak nedostaneme peníze za přesčasy. Já jsem se nicméně nedokázal jejich želvímu tempu přizpůsobit; večer jsem tak byl nucen své krásné zaměstnání opustit a jít si hledat štěstí o dům dál.

Tak to vidíte – k uklízení prostě asi nemám vlohy!

Historické momenty

Ačkoliv jsem se narodil v roce 1987, byl jsem u všech významných momentů našeho státu v jeho novodobé historii. Již při pádu socialismu jsem ve dvou letech na Václaváku v kočárku chřestil dudlíkem a vyprovázel odcházející režim neartikulovanými výkřiky. I když toužebně očekávaný „ohňostroj“ nepřišel, tato událost se mi hluboce zapsala do paměti, neboť přestože jsem jejímu významu zcela nerozuměl, zafixoval jsem si, že požadavky vůči vládnoucí moci je třeba doprovázet řinkotem klíčů. Snad i proto jsem je začal sbírat.

Když jsem v pěti letech zatoužil mít byt na chvilku jenom pro sebe, vzal jsem celou svou odemykací sbírku, pořádně ji rozchřestil a písemně od rodičů požadoval, aby jeli nakupovat. Tuto strategii později vylepšila má sestra, když starším rodu hodila do schránky dopis s pozvánkou do restaurace, čímž taktně naznačila další směřování večera – buďž poznamenáno, že tuto lest se podařilo uplatnit pouze jednou, při dalších pokusech jsme byli perzekuováni vařečkou a odesílání do pracovních lágrů dělat domácí úkoly.

Ani odtržení Slováků jsem si nenechal ujít. Upřímně jsem se loučil s trapně hubenou prodavačkou Katarínou v samoobsluze u Zlaté žáby, která na mne ovšem hůtorila po slovensky ještě řadu let, přestože jsem jí decentně naznačoval, že je čas sbalit kufry a navrátit se do vlasti. Zlatá žába však zatvrzele zůstávala bilingvní; snad i proto jsem si později oblíbil zaručeně český obchod se zaručeně českými stokilovými prodavačkami a nečeským názvem Manna.

Ve věku již značně vyzrálším, když mi začaly nesměle růst první vousy a když jsem poznal slasti kadeřnického salonu (jsa do té doby soustavně podrobován ponižující proceduře stříhání v kuchyni domácím strojkem), jsem toužebně očekával náš vstup do Evropské unie. Trpělivě jsem ze sedmého patra našeho panelového domu vyhlížel zahraniční kapitál, který se měl podle všech politiků valit přes hory a doly

do naší krásné země. Kapitál však nepřišel a já pochopil, co znamená metafora.

Sečteno a podtrženo, dosavadní historické momenty České republiky na mne příliš velký dojem neudělaly. Našinci holt kapitulují bez průtahů a slaví potichu. Ale já pořád doufám, že další velkou chvíli oslavíme pořádně a nahlas. Možná by v tomto směru mohla Evropská unie zapracovat na nějaké legislativě, když už nám diktuje tvar dopravních šipek a velikost včelích úlů. Nařízená radost, taky radost!

Jak jsem byl poslancem

Vstupem do Evropské unie se u nás mnohé změnilo. Museli jsme spoustu věcí předělat, přizpůsobit, opravit nebo odstranit. Dokonce i u nás ve škole došlo k zásadní proměně. Vznikla zde totiž nová instituce s názvem „studentský parlament“, kterou Evropská unie přímo vyžaduje.

Jste-li uchvázeni tímto honosným označením, věřte, že jsem byl také. Navíc jsem měl to nevýslovné štěstí, že jsem byl do parlamentu zvolen jako zástupce naší třídy. Pln nadšení jsem se – tehdy ještě mlád a zcela bez zkušeností s podobnými zvěřinci – vrhl na zákonodárnou činnost. Jaké však bylo mé rozčarování, když jsem zjistil, že v pravomoci studentského parlamentu je pouze tzv. „připomínkování“.

Tento prazvláštní termín jistě vymysleli úředníci v Bruselu, protože nic zbytečnějšího jsem nikdy neviděl. V praxi vypadá připomínkování tak, že vám někdo předloží k prostudování určitý problém (u nás například přestavba školy). Vy se nad tím zamyslíte a následně do toho kecáte, rejpete, říkáte, co je blbě a co byste určitě předělali (prostě žvaníte a kritizujete, učeně řečeno připomínkujete). Nejvtipnější na celé záležitosti je, že váš názor vlastně nikoho nezajímá, protože o dané záležitosti je již většinou rozhodnuto. EU se tak nažere, my zůstaneme celí a ředitelství zná náš postoj, i když na něj samozřejmě nebere žádný ohled.

Dozvěděli jsme se třeba, že v přizemí má být zbudován baletní sál. Jelikož jsme v existenci takovéto místnosti na matematickém gymnáziu neviděli žádný smysl, hlasovali jsme jednoznačně proti. Vedení školy vzalo náš názor na vědomí a obratem nám sdělilo, že architektonické plány přestavby jsou již několik týdnů hotovy; splnili jsme tak svou poslanceckou povinnost a vyjádřili zcela zbytečně svůj odpor.

Abych jenom nehanil, jednou jsme přišli s vlastním zlepšovákem my. Aktivní poslanci si všimli, že na záchodech v druhém patře již nějakou dobu nejsou toaletní papíry.

Svědomití zástupci studentstva šli dokonce tak daleko, že nějakou dobu evidovali počty toaletních papírů na všech jednotlivých záchodech v celé škole. Každá kabinka dostala své kódové označení a její „skóre“ bylo každý týden zanášeno do grafu.

Druhé patro se ukázalo jako jednoznačně nejhorší (papír zde byl doplňován velmi zřídka a v nedostatečném množství). Nelenili jsme a odhlasovali si petici vedení školy ohledně stavu příslušenství toalet. Pan ředitel nám vyhověl a stav toaletního papíru se dostal pod přísnou kontrolu. Když jsem se však na dalším zbytečném zasedání probudil a uvědomil si, že vrcholem mé politické kariéry bylo hlasování o hajzlpapíru, poslal jsem parlament i Evropskou unii k čertu a vzdal se mandátu. Tím navždy skončila má politická dráha.

Jak na matematiku

Ano, je to taková téměř filozofická otázka – proč jsem vlastně chodil na matematické gymnázium do matematické třídy, když jsem matematiku upřímně nenáviděl? Inu, šlo o pouhou souhru náhod a o mé problematické soužití se sportovci, s nimiž jsem navštěvoval základní školu. K počtářům jsem měl přece jen o něco blíž. Jenže i když se mi v novém třídním kolektivu docela líbilo, měla má středoškolská léta jeden zásadní háček – matematiku. Postupem času jsem totiž rychle hloupnul a bylo nasnadě, že si musím pomoci postupy naučenými z jiných předmětů, které mi šly lépe. Vyzkoušel jsem tedy celý zástup různých zlepšováků a triků.

Začal jsem s češtinou. Veden základním pravidlem naší mateřštiny, totiž že možnosti jsou vždycky dvě a správná je pokaždé jenom jedna (například i nebo y, s nebo z, mě nebo mně), jsem nějakou dobu strastmi čísel s úspěchem proplouval. S příchodem geometrických úloh a množin se však můj lingvisticko-numerický aparát zcela zhroutil a byl jsem nucen přeseďlat.

Šel jsem na to od lesa. V biologii jsme zrovna probírali evoluci, což posloužilo jako názorný model početních operací. Snadno jsem třeba přišel na chuť faktu, který většina mých kolegů brala jako hořkou pilulku a ránu svým dosavadním představám: $\sqrt{4} = 2$ nebo -2 . Co jiným nešlo do hlavy, to jsem si jednoduše vyložil jako velký číselný rodokmen. Jenže ouha, s příchodem derivací genealogie náhle selhala.

Krátce jsem experimentoval i se základy společenských věd. Z psychologie i z reálného života jsem věděl, že lidé při komunikaci prozrazují své vlastnosti, ať už vědomě či nechtěně. A tak jsem na to šel po cimrmanovsku – šoupal jsem s neznámými tam a zpátky a čekal, zda se seznámí a vyjeví své pravé hodnoty. Netřeba snad podotýkat, že psychologie v matematice nefunguje.

O poznání větší úspěchy slavila fyzika. Jedná se vlastně o takovou praktickou vědu o zanedbávání, což mi šlo vždycky na výbornou. Velkou ranou a zároveň bolestným překvapením pro mne po třech měsících zanedbávání bylo, že na domácí úkoly se fyzikální metody uplatnit nedají.

Obrátil jsem se k poslední instanci a nasadil nejničivější zbraň – použil jsem na čísla matematiku. Je to v podstatě hrozně jednoduché – někde přidat, někde ubrat. Jenže ouha; výsledek byl vždycky o chlup jinde. Přitom nešlo o chybu v postupu, to jsme na mnoha konzultacích s panem profesorem vyloučili. Až těsně před maturitou jsem odhalil, proč mi nikdy nic nevyšlo správně – důvodem byla má vrozená skrbivost. Mezi ubráním na jedné a přidáním na druhé straně rovnice jsem danou hodnotu podvědomě vždy trochu snížil, zřejmě ze zvyku. A jak jsem tak svým číselným nepřátelům utahoval opasky, nenápadně se mi pomstili – málem jsem u maturity jejich zásluhou vyletěl...

Mikuláš, čert a hříšníci

Jednou jsme na Mikuláše s kamarádem dostali zajímavou nabídku. Měli jsme jít nadělovat do mateřské školky; jelikož bylo všechno zařízeno, kostýmy byly připraveny a já jsem se po patnácti letech konečně dostal přes své traumatizující zážitky z dětství, kvůli kterým nesnáším malé děti, rozhodli jsme se, že nabídku přijmeme.

V onen osudný den jsem si ráno jel koupit bílé ponožky, abych pěkně „mikulášovsky“ ladil. S kamarádem jsme se sešli ve školce; pustili nás do ředitelny, kde jsme měli nachystány kostýmy. Velmi dlouho jsem si nevěděl rady s kalhotami, do kterých by se klidně vešli Mikulášové dva a které nešly stáhnout ani páskem. Rovněž s několika značně nadměrnými košilemi jsem nebyl zcela srozuměn. Poslední vrstvou však bylo prostěradlo s otvory na ruce a hlavu, které mi plandalo až k zemi, takže řešilo všechny nedostatky.

Další nesnáze nastaly s vousy a vlasy; oboje sice bylo na místě, ale hustý plnovous neumožňoval mluvení a ze štedře koncipované paruky mi padaly prameny vlasů do obličeje. Připočteme-li k tomu, že jsme s čertem byli oba silně slabozrací a oba jsme si museli sundat brýle – na kontaktní čočky jsme samozřejmě zapomněli – bylo nasnadě, že jsme se pustili do velmi riskantního podniku (a to raději vůbec neříkám, že čert postrádal ocas a Mikulášovy boty byly o několik čísel větší).

Čert si sbalil svou obrovskou listinu s hříšníky a já svou berlu; obešli jsme školku a začali zvonit u hlavního vchodu. Dlouho nikdo neotvíral. Právě v chvíli, kdy jsme se chtěli nadšeně vytratit, se však dveře otevřely. Za nimi stála nepřátelsky vyhlížející holčička, která si nás zevrubně prohlížela; když na ni čert bafnul, rozbřečela se a zmizela kdesi v útrobách vzdělávacího zařízení. Pekelný muž zhodnotil svou hrůzostrašnost jako uspokojivou, a tak jsme pokračovali ve stopách naší první oběti.

Děti byly společně s vychovatelkami nashromážděny ve velké místnosti. Stoupli jsme si doprostřed a čekali, jestli děti umí pozdravit. Ne. Ujal jsem se tedy iniciativy:

„Dobrý den,“ pravil jsem bodře. V odpověď se neozvalo nic.

„Dobrý den,“ řekl jsem znovu, tentokrát o poznání hlasitěji. Zase nic.

Paní vychovatelky začaly své svěřence povzbuzovat, abychom si nemysleli, že to je banda nevychovaných spratků, ovšem děti byly tak paralyzovány čertem, že se nezmohly ani na slovo. Pekelník si svou práci samozřejmě nemístně užíval; poklepal jsem mu berlou na rameno a posunkem naznačil, aby se trochu zklidnil, ať nezpůsobíme dětem trvalou psychickou újmu.

„Kde je anděl?“ odvážil se zeptat jeden roztomilý chlapeček v první řadě.

„Privázaněj venku u stromu, protože zlobil,“ zpražil ho čert a rozbil svou listinu s hříšníky. Ke své smůle ovšem drobná písmenka nedokázal přečíst ani zblízka, takže jsem mu musel celý obřad hledět přes rameno a slabikovat mu jména i hříchy do ouška.

Blažený čas trval asi půl hodiny. Hříšníci zpívali písničky nebo recitovali básničky, kdo nevěděl, tomu pomohli ostatní, čert pouštěl hrůzu a podával si se zlobivci ruku a já ho uklidňoval. Nevychovaní se vždycky krásně rozbrečeli, paní vychovatelky měly radost, jaká je to pro ty neřády lekce, a bylo nám krásně. Leč největší hříšník ze všech, jakýsi Dan, nás přece jenom překonal. Když na něj přišla řada, bez jakékoliv známky strachu si stoupl a naprosto sebevědomým hlasem řekl:

„Já umím písničku.“

Čert se tváří v tvář Danovi poněkud zalekl, zmaten jeho chováním. Přispěchal jsem mu proto na pomoc a pravil:

„No nevím, jestli tady bude písnička stačit. Tvůj seznam hříchů je dlouhý.“

Čertovi došlo, že tohle měl říct spíš on, a pokusil se na toho malého bastarda pustit hrůzu. Neúspěšně.

„Bude,“ prohlásil bez zaváhání Dan a zazpíval nám.

Jelikož byl poslední na seznamu, rozhodli jsme se nechat to být a začít konečně rozdávat. Nadchli jsme děti sdělením, že pro ně máme balíčky. Jedna holčička se zeptala, kde je máme, když jsme nic nepřinesli. To nás poněkud zmátlo, protože jsme sami nevěděli, kde je vlastně máme. Asi po minutovém trapném tichu se paní ředitelka konečně vzpamatovala a vzpomněla si, že je máme v kuchyni.

A tak jsme rozdávali. Každé dítě pěkně poděkovalo, jedno si málem odneslo s sebou i moje vousy, které se do balíčku zamotaly. Když se krabice vyprázdnily, oddechli jsme si a rozloučili se s tím, že musíme i do jiných školek. V ředitelně jsme se převlékli do civilu a čert svým začerněným obličejem ještě postrašil pár dětí ve městě.

Možná by nebylo od věci se občas vrátit do dětských let. Mnoha lidem by prospělo, kdyby s jistotou věděli, že za své hříchy budou potrestáni.

Proč neplatily volby

Je zřejmé, že na tuto stížnost je již pozdě a ústavní soud pravděpodobně platnost voleb přezkoumávat nebude. Tak či onak by to bylo zbytečné, poněvadž jsem dohromady odevzdal tři hlasy – zjevně tedy došlo k porušení volebního zákona. Řeknu vám, jak se to stalo.

Bydlel jsem tehdy vedle zdravotnické školy. Právě tato instituce byla jedním z míst, kde se odevzdávaly hlasy v krajských volbách. Jelikož však byla naše ulice naprosto zdevastována probíhajícími úpravami vodovodního potrubí, nedalo se ke škole dostat zrovna snadno. Osoby se slabším orientačním smyslem mohly v rozkopané aleji dokonce zabloudit. Přesně to se stalo i páru důchodců, kteří se mne bezelstně zeptali na cestu do volební místnosti. Mezi řečí jsem se jich optal, koho volí (zda Losnu, nebo Mažňáka), a když označili za svého favorita KSČM, rozhodl jsem se jednat a zachránit demokracii dva hlasy – poslal jsem je opačným směrem a popsal jim falešnou trasu tak důkladně, že možná bloudí dodnes.

Ještě větší legrace byla, když jsem šel odevzdat svůj vlastní hlas. Doprovázela mne sestra, abych se nebál. Došli jsme do volební místnosti. Z druhého konce se na nás usmívala volební komise. Usmál jsem se na ně taky a čekal, jestli nám řeknou, jak se volí. Mlčeli. Usmál jsem se víc a hlavou pohodil k plentě. Mlčeli. Zeptal jsem se jich přímo, jak se to dělá. Rovněž pohodili hlavou k plentě a mlčeli. Sebral jsem odvahu a vydal se tam osobně.

Za plentou byla urna. Držel jsem v ruce lístek volené strany a přemítal jsem, jestli k volebnímu rituálu patří ještě něco jiného než vhození papíru do boxu. Kupříkladu jmenný seznam, který byl na lístku, mne poněkud znervózňoval. Vedle krabice byla navíc propiska – co když tam není jenom náhodou, letělo mi hlavou.

Chodil jsem po malinkatém prostůrku za zástěnou a uvažoval, jestli teď, když jsem de facto započal volbu, mohu ještě s klidným svědomím vyjít ven a přinutit tu zatracenou volební komisi, aby mi celý proces konečně vysvětlila. Sestra, která na to hrozně spěchala (později se přiznala, že se jí chtělo na záchod, i když skutečně nechápu, jak mohla dát přednost močovým cestám před otázkou státního významu), nakoukla v nestřeženou chvíli za plentu a zneplatnila tak celý volební akt. Na oplátku mi ovšem vysvětlila, že na papírku můžu i kroužkovat.

Jelikož jsem většinu jmen vůbec neznal, nic jsem nakonec nekroužkoval; lístek jsem však podepsal a na dolní okraj připsal humorný epigram o naší vládě (zřejmě čistě shodou okolností byla má epigramová rubrika v jedněch brněnských novinách o dva týdny později násilně a bez vysvětlení ukončena). Spokojen se svým výkonem jsem pustil sestru a šel se ještě na chvilku usmívat na zcela zbytečnou a neschopnou volební komisi.

A tak se stalo, že jsem za jediné volby odevzdal tři hlasy, i když jeden byl zmatený a dva poněkud šířeji mířené. Z porušení volebního zákona mám však dodnes dobrý pocit.

Jak jsem chodil s erotomankou

Láska je vždycky riziko. Když se zamilujeme, toho druhého obvykle ještě neznáme, nevíme, jaká děsivá tajemství skrývá, kolik prohnilých kostlivců chová ve skříni a jak to s námi vlastně myslí. Je to loterie, ve které vyhráváme málokdy, ale případná výhra za onu námahu v každém případě stojí. Nestává se často, abychom si na tom pomyslném kole štěstí vytočili něco zvláštního, něco, co opravdu vybočuje. Mně se to bohužel podařilo hned napoprvé.

Věrka byla při zběžném ohledání v zásadě úplně obyčejná dívka (v tom dobrém slova smyslu). Přiměřeně zajímavá, přiměřeně hezká, přiměřeně chytrá a přiměřeně vtipná. Prostě přiměřená. Nebylo to na ní vůbec vidět. Vždycky jsem si myslel, že tomuto typu se nějak vlně blýská v očích, ale není tomu tak. Gesta, pohyby, chůze – všechno v rámci normálu. Nikdy bych do ní neřekl, že jí půjde jenom o „to“.

Odhálil jsem to až na pátém rande – schůzce, kde jsme se stále ještě téměř neznali. Myšlenka na ten čin, jenž po mně Věrka chtěla, mi byla dosti odporná – tak brzo! Procházeli jsme se kolem Špilberku, když se náhle zastavila a vyzývavě ukázala k přilehlému křoví. Dělal jsem jakoby nic a sveřepě přehlížel všechny další křoví nánznaky, které Věrka činila.

Na sedmé schůzce se vnutila ke mně domů. Jelikož bydlím sám, nebyl nablízku nikdo, kdo by mi pomohl. Věrka mě pronásledovala po pokoji, odkládala šatstvo a namísto bezpečného sezení tváří v tvář, takzvaně na distanc, se neustále přesazovala vedle mě. Když už k aktu málem došlo, zachránila celou situaci má sestra, jež mi neočekávaně zavolala a vytvořila žádoucí diverzi. Věrku jsem potom obratným strategickým tahem dostal z pokoje a sestře koupil čokoládu.

Na devátém rande se situace začala vyhrocovat – má přítelkyně již nedělala žádné okliky a natvrdo mi řekla, že „to“ již musíme vyřešit, protože „to“ už opravdu nutně potřebuje.

Chápu, že ženy mají odlišné sexuální potřeby, ale dělat tyhle věci v divadelní lóži během představení, to se na mne nezlobte, to tedy opravdu nejde. Nepochybuji navíc, že bychom dozajista rušili ostatní diváky. Věrka mě tentokrát nechala vyváznout, ovšem dala mi ultimátum, že na desáté schůzce již k „tomu“ musí dojít.

Schválně jsem ji pozval na romantickou procházku po sídlišti – bylo už dost zima a doufal jsem, že přilehlá křoví se jí na „to“ budou zdát příliš chladná. To však neznáte Věrku – zatáhla mne do houští na nízkém kopečku a přidržela mě, abych jí neutekl. Když ovšem došlo na lámání chleba, náhle se začala chovat velmi podivně. Její dřívější sebevědomí bylo to tam. Sundala si jenom šálu a pravila:

„Dál už musíš sám.“

Několikrát jsem se o to pokusil, ale nešlo to. Pekelně jsem se soustředil a dotáhl jsem pohyb až do konce, ovšem cíl jsem minul zhruba o deset centimetrů. Prohlásil jsem tento pokus za zástřelný a odtáhl se. Otřepal jsem se, trochu se sebral a zaútočil znovu; tentokrát to byl čistý zásah. A tak jsem ve svých devatenácti letech překonal onu magickou hranici, kdy se z chlapce stává muž – první pusy jsem měl konečně za sebou!

Proč je zbytečné chodit do tanečních

Onehdy jsem dostal příležitost oprášit své polobotky a připomenout si, jak jsem zamlada brázdil taneční parket. Od doby, co mě vzdělávala hvězda latiny i standardu, paní Burianová, již uplynulo hodně vody; nezalekl jsem se však a nabízenou výzvu přijal.

Taneční partnerkou se mi pro onen osudný večer stala má kamarádka Verča, která měla rovněž na starosti obstarání falešné legitimace. Zvládla to dokonale, u vchodu jsme neměli žádné problémy (možná i proto, že tam nestál nikdo, kdo by průkazky kontroloval). Odložili jsme si v šatně a obhlédli místo činu. Podlaha byla vyleštěná, na vyvýšeném pódiu se pohybovalo několik mladých lidí, majících na starosti opravování chyb. V průběhu večera jsme se s nimi seznámili velmi důvěrně.

Doufal jsem, že v kurzu nebudu nikoho znát, ale mé modlitby bohužel nebyly vyslyšeny. Již po první promenádě jsem zahlédl svého dávného spolužáka Radima; naštěstí byl hluboce okouzlen výstřihem své nové lásky a pochybuji, že vůbec zaregistroval něco jiného. Nedlouho poté jsem zaznamenal svou kolegyni z divadla, Niku; očividně však byla zabraná do psychologického rozboru svého tanečního partnera, jenž měl celou dobu zachmuřený výraz a lehce pootevřená ústa – silně připomínal bernardýna, kterému právě sebrali kost. Jejich konverzace byla zjevně poněkud jednostranná; Nika to nakonec vzdala a dostála své tradici – jala se raději promlouvat k přívěsku, jenž měla kolem krku.

Paní lektorka se ukázala být velmi tvrdohlavou. Pokaždé ukázala asi pět figur za sebou a nedovedla pochopit, že se na to potřebujeme podívat vícekrát, ne jenom jednou. Hned na začátku na nás poslala své pohůnky; on-dozorce tančil waltz s Verčou, ona-dozorce se mnou. Snažil jsem se jim vysvětlit, že by nám bohatě stačilo, kdybychom se mohli chvilku dívat

na ostatní páry, ale pohůnci trvali na tom, že nás to naučí raději sami.

Po waltzu přišla úlevná salsa, kterou jsme naštěstí díky speciální přípravě uměli lépe než většina osazenstva. Slidivé oko špiónky Amálky se od nás odvrátilo; jásalí jsme ovšem předčasně. Hned na dalším tanci jsme si opět vylámali zuby, oko Mordoru se na nás upřelo a svůj spalující pohled už neodtrhlo.

Verča začala být po nějaké době lehce nervózní. Opakovaně se pokoušela vést a v nestřežené chvíli mi sdělila, že si ani nepamatuje, kdy ke mně naposledy stála tak blízko. Odvětil jsem, že si to ani pamatovat nemůže, protože jsem si na podobné narušení osobní zóny nevzpomínal; a věřte mi, na takové události zapomínám málokdy.

Lektorka na nás ukazovala s nevýslovným nadšením, úlisnost jejích pohůnků brzo přesáhla únosnou míru a pozornost, kterou nám věnovali, byla velmi mírně řečeno přehnaná. Snažili jsme se na začátku každého tance nakormidlovat do nejhustšího lesa tanečníků, ale před bystrými zraky dozorců se nedalo skrýt. Pokusil jsem jednoho z nich probodnout palcem ve vhodné části tanga, dalšímu Verča během jiveu příhodně šlápla na nohu, obzvlášť slizkého chlapce ve špatně padnoucím saku jsme při rychlé polce málem přejeli; byli však neodbytní.

Dovedete si jistě představit, jaké pak bylo naše překvapení, když jsme v závěrečné sérii zvládli všechny tance bez problémů. Pohůnci nám zdvořile uhýbali z cesty a hleděli, aby něco pochytili; při odchodu na nás paní lektorka familiérně zamrkala.

Po této zkušenosti jsem došel k závěru, že chodit do tanečních je zcela zbytečné; stačí se tam nechat nelegálně propašovat na poslední lekci a naučíte se všechno!

Večer zas nic nedávají

Slovutný ruský fyziolog I. P. Pavlov by měl ze situace v naší zemi jistě velkou radost. On ve své době potřeboval psy, nyní by mu stačila televize. Jakmile se na jedné stanici objeví pořad, který je neočekávaně úspěšný, druhá hned přijde s upoutávkou na podobný projekt, aby se vidělo, že jde s dobou. Co má někdo jiný, musím já mít taky.

Tak se může stát, že po riskantním tahu s taneční show, který České televizi překvapivě dobře vyšel, se zčistajasna zrodí téměř stejný nápad na Nově. Náhoda, nebo sprostá krádež? Pravděpodobně spíš to druhé.

Jistě, někomu nedělá dobře, musí-li zapojit hlavu a vymyslet si něco vlastního. Dnes a denně jsme svědky podobných praktik, tak proč se nad tím najednou pozastavovat? Možná proto, že tohle už je trochu moc. Když udělám podvod, buď se k němu přiznám, nebo se ho aspoň snažím všemožně zatlouct. To je prostě obyčejná lidská slušnost. Proto se ptám těch, kteří mají na starosti nové pořady: skutečně nás máte za tak omezené? Opravdu si myslíte, že diváka baví třikrát recyklovaná zábava pořad o tom stejném, pouze s novými tvářemi a v jiném studiu?

Takovéhle jednání by se za starých časů odbylo pěkným pěstním soubojem. Chlapi by si to vyřešili a bylo by to. Jenže televizní stanice jsou věrný svému rodu a chovají se skutečně jako ženy. Raději tahají za nitky, intrikují a nenápadně postrkují, jen aby se k tomu nemusely přiznat. Rozhodně zde nechci propagovat agresivitu, ale trocha dobře mířeného násilí by nás mohla navždy zbavit otázky, na co se večer budeme dívat. Je samozřejmé, že se každý chce pochlubit tím nejlepším, co má, proč se ale musí chlubit vždycky všichni najednou? Jen si představte onu klasickou situaci. První den nasadí Nova filmový megahit, zbylé stanice se přirozeně musí přidat a zkusit ji přetrumfnout. Zoufalý televizní divák se pohádá se svou rodinou, protože každý chce sledovat něco

jiného; zbylých šest dní v týdnu pak chodí všichni spát po zprávách, protože zajímavé pořady došly.

Pokud je to nová strategie v boji proti závislosti na kouzelné skříňce, pak tleskám; lidé budou rozhodně víc číst a dělat jiné užitečné věci, na které jim díky televizi jinak nezbývá čas. Pokud je to však jen projev vzájemné nesnášenlivosti a neschopnosti se domluvit, nezbývá, než si smutně povzdechnout. Rčení, že dva kohouti nemohou být na jednom smetišti, stále platí.

Poštovní peripetie

Prostředí pošty na mě vždycky silně zapůsobí. Pracovali zde mí prarodiče; snad i proto mi vůně tajemství zapečetěných ve sněhobílých obálkách utkvěla v paměti. Tolik citů, tolik radosti i smutku prochází rukama těch nenápadných žen a mužů v modrých vestách. Oni se přitom nesmí nikdy dozvědět, jestli jsou posly dobrých nebo špatných zpráv. To je jejich úděl.

Tentokrát jsem ale na poštu nešel vychutnávat onu nevšední atmosféru. Musel jsem odeslat doporučené psaní. Jelikož jsem se v takové situaci ocitl poprvé v životě, byl jsem poněkud nejistý. Doufal jsem však, že mi paní za okénkem poradí. Když jsem vystál frontu, sdělil jsem jí, co bych rád. Ona mi dala velkou obálku a pravila, abych si ji vypsals. Vzápětí mě obrala o dvě koruny.

Pooděšel jsem stranou ke stolečku a nejúhlednějším písmem, jakého jsem byl schopen, jsem napsal obě adresy. Bylo mi divné, proč na mě všichni tak zírají. Pak jsem si uvědomil, že jsem se do psaní poněkud zabral a zapomněl schovat svůj jazyk do úst.

Když jsem zdárně překonal adresová úskalí, vystál jsem si frontu podruhé. Paní za okénkem si ode mne obálku vzala a zvážila ji. Pak mi odlehčila o dalších patnáct korun. Celá operace tím pro ni byla vyřízená, jenže já jsem zde plnil pouze úlohu kurýra a bylo mi výslovně nařízeno, že musím přinést lísteček potvrzující odeslání dopisu. Požádal jsem tedy pošťačku, jestli by mi kýžený dokument nevydala. Nepříliš ochotně mi vypsala jakýsi papír a vyhodila mě. Sotvaže jsem však lístek zevrubněji prozkoumal, shledal jsem, že není podle mých představ. Nebylo na něm datum ani nic podobného, pouze velikost peněžního obnosu, který jsem dosud utratil. Pracoval jsem jako dobrovolný kurýr bez nároku na mzdu nebo hrazení nákladů, takže mi takový dokument byl naprosto k ničemu. Hodil jsem jej tedy do koše.

Vystál jsem si frontu potřetí. Když jsem se znovu dostal k okénku, paní se stala značně nevrlou. Otázala se mě, co zase chci, a když jsem jí řekl, že potřebuji jiný lístek, nejlépe s názvem „podací“, poklepala si na čelo a pravila, že jsem to měl říct hned. Inkasovala ode mne dalších deset korun, ale vydání nového papírku podmínila vrácením toho starého. Poté, co jsem jí oznámil, že jsem ho skartoval, mi se škodolibým úsměvem oznámila, že koš není tak velký a že jeho prohledání jistě nebude trvat dlouho. Tak jsem se chvíli prohraboval v odpadcích.

Znaven a potupen jsem frontu vystál počtvrté. Tentokrát to šlo rychle, můj výstup s košem odehnal většinu konkurence, neboť vedle mne nechtěl nikdo stát. Paní za okénkem vypadala na brzke nervové zhroucení; zřejmě si myslela, že mě odpadky odradí. Se vzteklým brbláním mi vyměnila starý lístek za nový a řekla mi, abych si příště vybral její kolegyni, pokud bych snad ještě někdy odesílal doporučené psaní.

Spokojen sám se sebou jsem se vydal oslavit svůj poštovní úspěch. V polovině cesty jsem ovšem zjistil, že jsem na stolku zapomněl svůj penál. Když jsem znovu vkročil do dveří pošty, paní zbledla, křikla do vedlejšího okénka „Jdu na záchod!“ a utekla. Doufám, že tam nesedí doteď a že jsem jí nezpůsobil trvalou újmu na psychickém zdraví.

Všeliké historky hudebnické

Věnováno všem, kteří se mnou kdy hráli a budou hrát.

Nevěřili byste, co všechno se může stát, když se snažíte hrát na nějaký hudební nástroj. Někdo by řekl, že je to činnost nanejvýš nudná; opak je pravdou. Interpreti mnohdy zažívají velmi perné chvíle.

Je-li člověk na pódiu sám, není to ještě tak hrozné. Zapomene-li kupříkladu noty, pokračuje ad libitum a hraje, co mu zrovna náhoda pod ruku přinese. Sám jsem to praktikoval mnohokrát, je to skutečně velmi zábavné. Posluchači jsou obvykle mnohem více vtaženi do skladby, protože se ozývají překvapivě falešné tóny, které by od klasika nikdo nečekal. Je-li sólista dobrý, zvládne se k tomu všemu ještě s převahou usmívat, což má přesvědčit diváky, že hraje s naprostou jistotou a bez chyby.

Rovněž vstoupí-li na jeviště klavírní duo, není o zábavu nouze. Už jenom pohled na noty může nevědomého rozesmát; poznámky „otoč, blbče“, případně „ztlum, brínkale“ se zde rojí jako včely kolem úlu a jejich četnost, velikost a vulgarita stoupá úměrně tomu, jak je interpret zbedněný. Učitelé také používají různé barvy. Nejprve píše tužkou, pak se chopí propisky; dochází-li jim trpělivost, čmárají červeným fixem. Za svého mládí jsem byl tak natuplý, že si kvůli mně paní profesorka pořídila barevný zvýrazňovač, přes který dokonce nebylo vidět noty.

Ani čtyřruční koncerty se často neobejdou bez karambolů. Měl jsem to nevýslovné štěstí, že jsem dlouhá léta hrál s Antonem Aslamasem, jedním z nejlepších klavíristů, jaké jsem kdy poznal. Bohužel byla tato čest vyvážena faktem, že můj dokonalý spoluhráč trestal všechny chyby dlouhým a upřeným pohledem, kterým diváky na můj překlep pokaždé upozornil, kdyby si náhodou nevšimli. Také často kriticky hodnotil mou garderóbu. Jednou jsem se dozvěděl, že jsem

poněkud přibral a měl bych si pořídit volnější sako, aby nebylo tolik vidět mé břicho, podruhé mě Anton s bohorovným klidem uprostřed náročné skladby šeptem informoval, že mám motýlka diagonálně. Hráli jsme spolu v různých sálech a v různých městech; zprvu jsme se vešli na jednu židli, ale jak se ze mne stával úctyhodný a patřičně zaoblený mladý muž, museli nám přistavovat židle dvě. Několikrát jsem byl nectně ztupen hudebními reportéry, kteří mi gratulovali ke krásně složené skladbě v mylné představě, že to já jsem Anton Aslamas. Když zjistili svůj omyl, nastalo obvykle trapné ticho a rodina mne nenápadně odklidila stranou.

Právě Antonovy skladby mne v mládí přiváděly k šílenství. Nedalo se v nich ničeho chytit, byla to pro mě jenom změť náhodných tónů bez logické návaznosti. Nechápal jsem je a nezbývalo než zapsat každou jemnou nuanci do not, abych u toho nemusel myslet. Tak jsem se stal jakýmsi značně nedokonalým obživlým gramofonem, který ještě navíc trochu zadržával.

To mě přivádí ke vzpomínce na jeden – z mého pohledu značně potrhlý – klavírní pokus: nastudovali jsme spolu s dvěma děvčaty Rachmaninovu skladbu pro šest rukou. Na klaviatuře bylo značně plno a stejná situace panovala i na speciální čtyřruční dvojžidli. Trojžidle se totiž nedělají, takže jsme se všichni museli vejít na dosti malý prostor. Uvážíme-li navíc, že to bylo v době, kdy jsem byl nejkulatější, a prozradím-li, že jsem k tomu všemu seděl uprostřed, lze si snadno představit, jak příjemné bylo mačkat se u klavíru.

Ale vraťme se k méně neslušným záležitostem. Pravá legrace nastává tehdy, je-li interpretů celá skupina. Například nás hrálo asi pět na jedné svatbě. Měli jsme napsán přesný program, vždy byla uvedena slova oddávajícího a skladba, kterou pak máme zahrát. Naše flétnistka se však uprostřed obřadu tak dojala, že se na celý sál rozeštkala. A jelikož měl program i sám oddávající, viděl, že nemůže pokračovat. Celá svatba se tak na krásné tři minuty zastavila. Všichni nabízeli

kapesníky i dobré rady, ale co dělat; dojetí bylo nepředstírané a upřímné, a tím pádem i dlouhé.

Nemyslete si však, že jste z obliga, jdete-li si jenom něco poslechnout. Jednou jsem si takhle bezelstně vykračoval na koncert mé paní profesorky. Jakmile mě spatřila, požádala mne, abych jí otáčel. Chtěl jsem to slušně odmítnout, ale nikdo jiný nebyl v dosahu; musel jsem se tedy obětovat. Flétnistka, která s paní profesorkou hrála, byla naprosto klidná; o nic přece nešlo, skladbu uměly dokonale. Já jsem však noty viděl poprvé v životě a byl jsem všechno, jenom ne klidný. Obracel jsem někomu už spoustukrát, to klavíristé dělají často, ale tyhle noty, to bylo něco jiného; žádný pravidelný rytmus, žádná dobře čitelná místa. Nedalo se v nich zkrátka vyznat.

Na pódiu jsem se potil ze všech nejvíc. Již ve třetím taktu jsem definitivně ztratil orientaci a doufal, že paní profesorka bude kývat, jak to slušní klavíristé dělají, aby obraceči naznačili, kdy se má dát do díla. Bohužel, kývala se celou dobu tak vášnivě, že jsem nebyl schopen rozpoznat, který kyv je signálem pro mě. Poprvé jsem otočil příliš brzo, podruhé příliš pozdě. Potřetí jsem stál asi minutu, abych nepropásl onen kýžený okamžik. Pedagožka poučená předchozími nezdary do mě pro jistotu volnou nohou kopl.

Občas se těm šťastnějším z nás podaří obdržet za svůj výkon kytku nebo dokonce nějaký mls. Ovšem někdy je právě tento mls příčinou rozčarování. Nedávno se mi například stalo, že jsem na koncertě hrál jako předpředposlední a zpíval jako poslední. Mezi má vystoupení se vetřel maličký klavírista. Hrál naprosto famózně, dokonce natolik, že mu mamka dala obrovskou čokoládu, kterou měla původně pro mě, s tím, že „vítězem je tady dneska on, i když ji přinesla pro syna“. Dokonce mi to později vyprávěla v autě, i když jsem se ji snažil přesvědčit, že nepotřebuji znát detaily ohledně přesné velikosti čokolády nebo její nezaměnitelné chuti.

Někteří interpreti jsou před vystoupením tak nervózní, že mají svůj osobní rituál na uklidnění. Klasičtí hudebníci jsou

většinou slušnější, někteří dělají kliky, jiní dřepy, ti méně mravní se nechávají pro štěstí políbit od kolegů opačného pohlaví; sadomasochisté vždycky hledají někoho, kdo by je pořádně nakopl. Pomáhá to zejména tehdy, má-li skladba vyznít agresivně.

Hvězdy pěveckého nebe se pak uklidňují trochu jinak – Dan Bárta mě na svém koncertu šokoval tím, že si v zákulisí zapálil. Vzápětí si začal stěžovat, že mu to dneska vůbec nebude zpívat, a aby ten nikotin nějak spláchl, zapil to dobře vychlazeným ležákem. Inu, každému co jeho jest.

Blaze tomu, kdo hraje na nějaký hudební nástroj; tolik legrace jinde neužije. A pokud se chce smát pořád, doporučuji mu necvičit a hodně pít, poněvadž „srdcaři“, „listaři“ a „chlastači“ se pobaví nejvíc...

Hubený nás nedostanou!

Ano, hubený nás skutečně nedostanou, už jenom proto, že přibrat lze poměrně snadno, kdežto zhubnout, to už je oříšek. Tradičním obdobím, kdy člověk nechtěně tloustne, jsou vánoční svátky. Ty moje byly letos opravdu zajímavé, a proto Vás nemohu ochudit o jedinečné zážitky, které jsem nastřádal.

Inu, co si budeme povídat. Na Vánoce jsem se příliš netěšil, jednak proto, že jsem se obával možného generálního úklidu, jednak proto, že jako (skoro) dospělý jsem neměl naději dostat nějaký dárek, který bych nepotřeboval.

Na druhé straně, viděl jsem i jistá pozitiva. Dalo se očekávat cukroví, kapr a bramborový salát. Můj tatínek na tom byl podobně – když v předvečer Štědrého dne dámská část osazenstva za účelem nákupu opustila naše obydlí, zeptal jsem se ho, kde je cukroví ukryto. Tatík však zmateně odvětil, že neví. Netušil jsem to ani já, a tak jsme zahájili pátrací akci. Nejdřív lednice. Nic. Potom spíž. Nic. Kuchyně. Nic. Pokoje. Nic. Koupelna. Nic. Sklep. Bingo! Krabice s nápisem „Cukroví“ si hověla na policice a čekala jenom na nás.

Lačně jsme ji otevřeli a začali očima hltat obsah. Rumové koule, vanilkové rohlíčky i pařížské tyčinky, které jsem nejedl až do svých patnácti let, kdy jsem jednu omylem pozřel a zjistil, že je výtečná, ty všechny a mnohé další byly naskládány v úhledných hromádkách. Právě když jsem se rozhodl, který druh laskomin zlikviduji jako první, ozvalo se zvenku auto. Tatík zbledl, protože bylo jasné, že k nám na samotu mohl přijet pouze jediný vůz. Naše drahé polovičky.

„Hubený nás nedostanou,“ pravil a naplnil si kapsy několika vzorky. Učinil jsem také tak. Zavřeli jsme krabici a s upracovaným výrazem vylezli ze sklepa. Zástěrka byla dokonalá, vypadali jsme tak udření, že jsme ani nemuseli odnést nákup.

Cukroví se za pár minut stalo legálním požitkem, čímž částečně ztratilo své kouzlo zakázaného ovoce. Začal jsem

hledat ukryté dárky, ale protože jsme se zrovna přestěhovali a měl jsem problémy najít i ty, které jsem si koupil sám, nebylo pátrání příliš úspěšné.

Když se další den začalo schylovat k večeru, ovládlo celý dům radostné očekávání. Pojedli jsme slavnostní večeři, zazpívali několik koledí a vrhli se na dárky. Uprostřed nadšeného rozbalování jsem narazil na zvláštní knihu – Jak sbalit ženu. Tiše jsem jí listoval a vyjeveně hleděl na tipy na neobvyklé rande, manévry zaručeně vedoucí k polibku a způsoby, jak si z dívky či ženy udělat stálou milenkou. Nevěděl jsem, jestli se mám smát nebo brečet. V mých osmnácti letech mi sice dosud neexistující milostný život již dělal starosti, ale odkdy nosí Ježíšek příručky tohoto typu?

Jádro problému jsem nicméně odhalil až o pár let později. Důvodem mé nepřitažlivosti nebyla žádná chyba ve „strategii“, žádný nesprávný způsob seznamování. Celé to bylo mnohem prostší – o člověka žijícího podle hesla „Hubený nás nedostanou“ je prostě menší zájem!

Klub špatné poezie

Ačkoliv vám spousta lidí bude tvrdit něco jiného, každý je rád, když si o sobě někde něco přečte. Není-li v textu popsán zcela negativním způsobem a vystupuje-li dokonce jako nezavrženíhodný hrdina, článek si často schová a nenápadně se jím chlubí před návštěvami („Jejda, to jsem si tady náhodou zapomněl na stole, hned to schovám. Vy se chcete podívat? Ale tam není nic zajímavého, opravdu... no tak dobře.“). Jsou ovšem i tací, kteří jsou opravdu nešťastní, je-li o nich něco napsáno. A patřím k nim i já.

Že jsou mé epigramy terčem nezasloužené kritiky od lidí, kteří tento typ poezie nemají rádi z principu, na to jsem si již zvykl. Když mne však jeden čtenář upozornil, že se má díla hrdě skví na internetové stránce, jenž se velmi příhodně jmenuje Klub špatné poezie, utřžila má sebedůvěra velkou ránu. Především pak z toho důvodu, že tam byla vystavena vedle „básní“, jež se nerýmovaly a neměly žádný rytmus (ačkoliv se jejich autoři zjevně o obé pokoušeli). Tak příšerné jako tyhle hrůzy to snad zase není, řekl jsem si a odeslal své epigramy do Továrny na absolutno (rubriky ve vynikajícím kulturním časopise Tvar), kde básně mladých autorů hodnotí slovatný, zkušený a moudrý literát Vitold Ljaguška.

Cituji doslovně pana kritika (a tečkami vynechávám své epigramy či jejich útržky): „(...) *Nezdárník. Takové jsou jeho epigramy skoro všechny; rozjezd pěkný, a konec to pak zadusí jako mokrá deka* (té mokré dece se u nás doma říká *pointa*). *Preparuji další povedené pasáže – které nějakou jazykovou jemností dovedou vyhmátnout podstatu konkrétní situace: (...).* *Takže pane Skolku: pořádně udělat konce a zhudebnit, ne?“*

Netřeba snad zdůrazňovat, že kolega Vitold se u mne po přečtení tohoto hodnocení propadl o několik příček níže. Neměl jsem mu nicméně jeho upřímnost za zlé, další půlrok jsem na svých poetických schopnostech tvrdě pracoval a velmi

spokojen s dosaženým výsledkem (zlepšení bylo skutečně markantní) jsem tomu lotrovi Vitoldovi napsal znovu.

„A ještě Richard Skolek, v Továrně známá firma,“ napsal ten omezenec Ljaguška. „Epigramista – v minulé dávce obšírněji pojednaný. Dnes se nepovedlo (ač byl konvolut poměrně obsáhlý) vytěžit nic, co by mi zaznělo (co Vitoldovi zaznívá, to zůstává zahaleno tajemstvím). Jak už jsem kdysi naznačoval, epigramy moc rád nemám. Přejde mi to jako takové slovní zahradničení, kratochvíle, sudoku – a vlastně to do Továrny, kde se zaobíráme hlavně Absolutnem, ani moc nepatří. Někdy se však i v rámci tohoto žánru urodí skvost, který míří do vesmíru, tentokrát se to však nestalo – jen nějaké ty morality a komunálnostě, no. Tak třeba zase jindy.“

Zahodil jsem socialistický kvaziplátek Tvar do koše a pro uklidnění jsem se vrátil k jediné hezké věci, která o mně kdy byla napsána (doslovná citace z Výroční zprávy gymnázia, autorkou je paní Alena Odehnalová): *„Moravský deník Rovnost navázal na čas spolupráci s Richardem Skolkem a otiskl mu řadu kriticky zaměřených fejetonů a epigramů.“* To zní tak profesionálně! Koho by napadlo, že situace byla ve skutečnosti úplně jiná – brněnskou redakci Rovnosti jsem jako zcela neznámý pisálek prosil na kolenou, zda by mi něco neotiskli. A když se tam po řadě mých sebeironizujících výlevů objevil první opravdu kriticky zaměřený fejeton, na půl roku jsem se s novinami musel rozloučit...

Jak jsem si nechal vyrobiť úraz

Obloha již značně potemněla, venku se rozsvítily lampy a my, brigádníci, jsme uklízeli naše malířské náčiní. Chopil jsem se starého dřevěného žebříku a chtěl jsem jej odnést do kumbálu, když jsem ucítil ostrou bolest v levé ruce. V dlani jsem měl malou krvácející ranku. Usoudili jsme, že jsem si nejspíš zapíchl třísku, ale zajela tak hluboko, že není vidět. Tuto odvážnou teorii potvrdil i fakt, že kůže kolem ranky byla zřetelně vystouplá.

Jelikož bych si sám takovou třísku asi těžko vyndával (jednak proto, že bych při takové činnosti téměř jistě omdlel, a jednak proto, že jsem doma neměl ani základní vybavení), odebral jsem se do úrazové nemocnice, familiérně přezdívané „úrazovka“. Ostatní lidé v čekárně se na mě dívali se zřetelným despektem. Z mnohých odkapávala krev, ti méně šťastní alespoň přikulhali. Je pravda, že i já jsem při pohledu z okna na půlnočně setmělé Brno přemýšlel, zda by moje tříska nepočkala do rána, a marně jsem se snažil přesvědčit svůj obličej, aby se alespoň zbarvil bolestiplnou bělobou, nicméně když už jsem na úrazovku vážil cestu, nechtěl jsem jít domů bez ošetření.

Solidárně jsem pustil všechny krvácející před sebe; kulhající nikoliv, poněvadž jsem usoudil, že nejsou akutní. Musel jsem však chtít nechtít pustit i jednoho nadměrně agresivního pána, kterému sice očividně nic nescházelo, ale neustále pořvával „Žerete rýžu, tam u vás žerete rýžu!“ na šikmooké pacienty bázlivě se krčící v rohu. Jakmile pochopil, že je k pěstnímu souboji nevyprovokuje, začal vztekle přecházet po čekárně a funěl si pod vousy jakési vulgarismy. Rád bych poznamenal, že jsem dodnes nepochopil, proč by nemohli být Asiaté ošetřeni jen proto, že pojídají ve své vlasti rýži, nicméně pán nebyl přístupný jakékoliv debatě.

Když jsem se konečně dostal do ordinace, sdělil jsem panu doktorovi, s čím za ním přicházím. Přejel mne zkoumavým

pohledem; chvílku asi přemýšlel, zda mne nepošle na nějakou psychiatrickou kliniku, ale nakonec mi pokynul, abych se položil na operační stůl. Styděl jsem se za svou třísku a zvažoval jsem, zda se nemám pokusit si ještě narychlo něco zlomit.

„Bohužel, žádný vhodný nástroj nemáme, tak to zkusím tímhle,“ řekl po chvílce pan doktor a ukázal mi nepříjemně velké nůžky zvláštního tvaru. Otočil jsem se do stěny a tiše trpěl. Po pěti minutách bolestivé práce, kterou si pan doktor až nemístně užíval, mi sdělil, že dosud neměl štěstí. Píchl mi lokální anestezii a vzal chirurgický nůž velikosti menší mačety.

„Teď už to bolet nebude,“ pravil se šíleným leskem v očích a na další čtvrt hodinku se zcela zabral do práce. Když se i tato snaha ukázala lichou, usoudili jsme, že tam tříska asi není. Pan doktor mi poděkoval, že jsem mu krásnou řezničinou zpestřil jeho jinak poměrně nudnou noční službu; prý chtěl svůj nový nůž již dlouho vyzkoušet. A tak jsem se šťastně vypořáděl ze dveří nemocnice s vědomím, že až budu příště zcela zdrav a budu chtít úraz, vím, kam si pro něj mám zajít...

Apollo XIII

Takové vesmírné závody, to je velká věc. Zvláště pak, když vás Američané podrobí velmi tvrdému vstupnímu testu a nevědomce nemilosrdně vyhadují, zatímco Rusové cinkají železnými zásobami vodky a berou každého bez rozdílu. Ovšem stejně jako v realitě, ani u nás na táboře nebylo všechno tak růžové (či rudé), jak by se na první pohled zdálo. Rusové se zčistajasna vytasili s třídním rozdělením a polovině svého kosmonautského týmu dali sbohem. Tito odpadlíci se pak dobře uplatnili na nižších pozicích týmu amerického.

Byl jsem vybrán jako pohonná jednotka raketoplánu USA. Mise se málem zhatila hned na začátku – nemohl jsem totiž nalézt svou astronautskou obuv a ctěný čtenář se mnou jistě bude souhlasit, že letět do vesmíru naboso, to se prostě nedělá. Naštěstí jedna pracovnice základny NASA, blahoslavená Noemi, měla při ruce náhradní řešení – boty s kódovým označením „čtyřicet“. Jelikož jsem nevěděl svou aktuální velikost nohy a při zkušebním atmosférickém letu v zapůjčené obuvi jsem byl spokojen (navíc jsem si matně vybavoval, že kdysi dávno jsem tuto velikost určitě měl), bez potíží jsem odstartoval.

Již při stoupání k orbitě jsem mezi zuby drtil nevidaně vulgární vulgarismy a došel jsem k bolestivě jasnému poznání, že nohy s kódovým označením „čtyřicet“ již rozhodně hodnou chvíli nevlastním. Běhali jsme s raketou po poli jako šašci a momenty rádiové komunikace se základnou, kdy jsme si mohli na chvilku sednout, se pro mne staly vítanou oázou uprostřed rozpálené pouště kosmu. Jedinou satisfakcí bylo, že ruská výprava, vedená položeným Radkovičem a ke všemu odhodlanou Pavlovnou, měla problémy již jen se správným nastavením vysílačky. Inu, Rusové.

Po splnění rozličných úkolů a vyřešení všech problémů, které se za letu objevily, jsme konečně stanuli před onou historickou hranicí. Měsíc. Bohužel, podívat se na měsíční

povrch (tj. být pomocí primitivního kladkostroje vyzdvižen za plentu) mohl jen jeden z nás. Vybrali jsme tedy křehkou Maggi, které to ve skafandru velmi slušelo. Jemně jsme ji transportovali na povrch a čekali na památnou první větu.

„Co se tady má sakra sbírat?“ ozvala se Maggi po chvíli se zcela nepoetickým prohlášením.

Zrovna když jsme naši odvážnou astronautku po úspěšné misi odvážali, přihnala se ruská výprava a začala se zuřivostí sobě vlastní připravovat na expedici vlastního kosmonauta. Ruská technika ovšem zcela jasně zklamala, když toho ubožáka nejdřív namotala na větev, aby posléze prověřila pevnost jeho helmy nepřekně znějícím nárazem o kmen stromu.

Když jsme pak v Pacifiku naskákali do člunu a já si mohl při čekání na záchranou výpravu NASA konečně namočit bolestně oteklé nohy, pochopil jsem, co znamená jedno z brontosauřích hesel – „poznej sám sebe“. Jednu věc o sobě si pamatuji dodnes: nohy s kódovým označením „čtyřicet“ již hodnou chvíli nevlastním.

Rudý Tramín a napařené knedle

K slastným výhodám života herce-amatéra patří různé výjezdy a výlety divadelního typu. I když nehrajeme v nervy drásajících dramatech a netrávíme na pódiu každý den, usmálo se to štěstí i na nás. Dostali jsme scénáře a za týden jsme jeli hrát etudy o slušném a neslušném chování (odehrávající se doma a v restauraci) na valtický zámek. Není snad třeba podotýkat, že jsme texty prostudovali spíše orientačně a spoléhali hlavně na svůj instinkt.

Jeli jsme celkem tři: neustále optimistická slečna K., ztvárňující servírku, poněkud exoticky se chovající Nika, která se vyznačuje především sklonem vést hlubokomyslné dialogy s neživými předměty a která měla představovat paní Hýžovou, a já, pan Hýža. Tvrdil jsem hned na začátku, že poslat nás samotné není dobrý nápad, ale náš učitel musel vysílat v rádiu a neměl čas. Navíc argumentoval tím, že se stejně musíme „otrkat“.

Nika nás bezprostředně po příjezdu informovala, že jí „zhubly prsa“. Nevěděl jsem, zda je na místě kondolence či gratulace, ani jak by tato zásadní událost v životě mladé ženy mohla ovlivnit náš výkon; raději jsem proto změnil téma a vyjádřil své přesvědčení, že nejvíc by se frekventanti kurzu o etiketě nasmáli, kdybychom tam pustili Niku a nechali ji, ať se chová svým přirozeným způsobem. Od té doby jsem byl v jednom kuse inzultován a štulce, které jsem v průběhu etud utřil, zdaleka nebyly hrané.

Již v první scéně se o přítomné dámy pokoušel infarkt. V souladu se scénářem jsem se svlékl do trenýrek, ignoroval poznámky rozjařených šedesátnic a otevřel si pivo, jenž začalo o překot vyskakovat z lahve. Pokoušel jsem se zachránit situaci a podařilo se mi nějakou tu kapku vypít, ale moku skončilo přece jenom nejvíc na podlaze.

Publikum se jaksí nechytalo. Občas se někde ozval osamocení a izolovaný pokus o smích, ale bylo to jen stéblo

v bouři ticha. Etiketologové se styděli zasmát, zřejmě se to neslučuje se společenským chováním. Vršili jsme vtip na vtip, ovšem marně.

Ve druhé etudě se nám podařilo hned několik závažných chyb. Nejprve jsem tak usilovně myslel na svou nádhernou manželku, že jsem dal do vázy kytku i s papírovým obalem, pak jsem na polévku omylem nachystal vidličky. Nika mne zaskočila, když se zeptala, jaké pijeme víno. Věděl jsem, že červené, to ještě poznám.

Jal jsem se usilovně přemýšlet, jestli vím o nějakém zaručeně červeném vínu. Jako nejnadějnější kandidát se jevil Tramín, poněvadž jsem měl akutní pocit, že je rudý až hanba. Když jsem ho nenápadně zkusil, zájemci o etiketu, kteří byli většinou také vášniví vinaři, se začali strašně smát; většina předchozích vtipů se u upjatého publika minula účinkem, ale tehle, ač neplánovaný, slavil velký úspěch. Pochopil jsem, že Tramín zřejmě nepatří vyloženě mezi vína červená.

Poté přišla na řadu restaurace. Servírce – slečně K., jež postupem času ztratila všechn optimismus – se tak trásly ruce, že dokázala polovinu piva vylít na stůl, i když ho bylo ve sklenici skutečně jen pomálu. V duchu jsem politoval ubrus a modlil se, abychom etudy nějak dotlačili do konce. Ačkoliv jsem téměř stoprocentní abstinent, v souladu se scénářem jsem si znovu přihnul piva i vína a čekal, až u mne alkohol způsobí záchvat inspirace. Rozkládající se lihovina však měla na svědomí spíše dočasný blok. Servírka našťástí zareagovala a donesla další jídlo spolu s nesmrtelnou větou:

„Promiňte, že to tak trvalo, kuchař napařoval knedle.“

Úspěšně jsme se vymotali z restaurace a značně otřesení jsme do ní vstoupili znovu, tentokrát naposledy. Text závěrečné scény už nikdo z nás ani neviděl, takže celý děj byl tak trochu hříčkou osudu. Posilněn další sklenkou vína jsem situaci poněkud neodhadl a nechal jsem Niku, aby za nás zaplatila útratu.

Hromadně jsme se vypořádali ven a jali se hořekovat nad katastrofálním výsledkem našeho hereckého snažení. Jeden herec namol a dvě herečky v depresi. Nika se ovšem vzápětí rozzářila, když jsme se dozvěděli, že z našeho excesu budou fotky. A z jejího zlomyslného úšklebku jsem poznal, že nás napadlo to stejné: člověk se jednou někde obnaží a paparazzi jsou hned u toho...

Jak jsem maturoval

Jako jednomyslně zvolený řečník třídy mám své maturitní období spojeno především s projevy, které bylo nutno neustále a při každé příležitosti přednášet. Pokaždé jsem pozdravil všechny přítomné, pana ředitele, pány profesory (případně pak předsedu maturitní komise), své spolužáky atd. Každá řeč obsahovala v podstatě to stejné, popřál jsem nám hodně štěstí u maturitní zkoušky, případně hodně štěstí do života, když už bylo po ní. Při prvních řečech jsem vyzdvihoval pana ředitele, při dalších již ne, poněvadž mi jako téma maturitní slohové práce násilně nařídil fejeton (sám bych si sice vybral stejně, ale vadilo mi to z principu). Žvatlám sice často a rád, ovšem rétor ze mě zjevně nikdy nebude.

Ve „svatáku“ jsem se snažil, seč mi síly stačily. Spát jsem skoro nechodil a v noci jsem běhal kolem Špilberku. Rychlý spurt mezi agresivními kořalečníky na jedné a pedofilně-nekrofilními individui na druhé straně mne pokaždé dokonale probral a umožnil mi zůstat čilý ještě nejméně dvě hodiny. O nečekané psychické vypětí se postarala má tehdejší přítelkyně, která měla zrovna jednu ze svých lichotýdenních krizí s názvem „bude lepší, když se teď nějakou dobu nevidíme“. Útěchu jsem našel v neutěšeném milostném životě kolegy Nerudy.

Když jsem ve stavu značně použitém dorazil v onen osudný den do školy, shledal jsem, že zdaleka nevypadám nejhůř. Mí čtyři soukmenovci byli na umření (ať už nervozitou, vyčerpáním či alkoholem) a vzájemně jsme si dodávali odvalu. Na stolech v přípravné třídě byly chlebičky a jiné dobroty, ale nikdo z nás se bohužel necítil natolik jistý, aby v sobě jídlo udržel.

Jako první přišel český jazyk. Vytáhl jsem si otázku na českou poezii v 19. století. Začal jsem bezmyšlenkovitě vyjmenovávat všechny básníky a jejich díla z této éry; jelikož jsem věděl, že naše paní profesorka je zatížena na osobní

životy literátů, vytasil jsem se s Nerudou a jeho zálety. Když jsem navíc důkladně rozebral i milostné strádání Máchovo, viděl jsem, že je vyhráno. Maturitní komise se mne však nečekaně zeptala, zda bych mohl panu předsedovi odrecitovat nějaký svůj epigram. Zaváhal jsem, poněvadž jsem si jednak ve stresu na žádný nevzpomínal, jednak každý obsahoval nějaký nepěkný vulgarismus. Komise však trvala na svém, a tak jsem váhavě odříkal jeden z nejslušnějších o kamarádkách a jejich pozadích. Panu předsedovi se začaly cukat koutky, ale jako matematik v nejlepších letech to vydržel a nezasmál se.

Angličtina již byla o něco horší. Vytáhl jsem si sice „Social Problems“, ovšem záhy jsem zjistil, že těch problémů nebude zase tak moc. Paní profesorka však zhodnotila mé reakce jako odpovídající a když viděla, že jsem téma zcela vyčerpal, plynule jsme přešli na nejnovější školní drby (samozřejmě v angličtině).

Matematika byla již zcela mimo mou režii. Vyňal jsem z klobouku mnohočleny a pochopil jsem, že se asi s komisí uvidím v září znovu. Na potítko jsem sice dostal matematikovu bibli, velkou knihu od Bartsche, ve které je prý úplně všechno, ale brzy jsem zjistil, že je to spíše nevýhoda – v osmisetstránkové bichli bylo skutečně úplně všechno. Nějak jsem mezi těmi tlachy nemohl najít to, co jsem potřeboval. Jeden ze zkoušejících se sice nenápadně přimotal a zeptal se, jestli potřebuji naťuknout, ale když jsem mu ukázal prázdný papír, zklamaně zakroutil hlavou a opět se vzdálil.

U tabule jsem dost koktal a proklínal zadání. Umím jenom jednu matematickou operaci – derivování. Dokonce ani sčítání jsem nikdy neovládl v úplnosti, ale derivace jsou pro mě prostě domovskou půdou. Pan profesor, který si toho byl zcela nečekaně vědom, mi byl v tomto směru velmi nápomocen. Tam, kde by se ostatních pouze zeptal na postup a po jeho stručném nástinu by je vyzval, aby pokračovali v původní úloze, mne nechal celou proceduru „demonstrovat“ – v praxi to znamenalo, že jsme „převedli problém, který neumím řešit

(mnohočleny), na problém, který umím řešit (derivace)“.
Spokojeně jsem derivoval a funěl blahem.

Naprostá katastrofa přišla u základů společenských věd. Dostal jsem filozofii helénského období a čestně přiznám, že jsem nevěděl ani ťuk. Obě paní profesorky však dva týdny před maturitou navštívily jeden z mých větších klavírních koncertů a byly dosud tak okouzleny, že celou látku pojaly jako dialog mezi sebou. Aniž bych se musel výrazněji zapojovat, obdržel jsem krásnou jedničku.

A tak jsem přišel na to, že maturita opravdu není takovým strašákem, jak se nám naši učitelé snažili namluvit. Jedná se spíše o něco mezi cirkusovým číslem a diplomatickým jednáním...

Proč jsem šel studovat češtinu

V mládí jsem se viděl v celé řadě profesí. Kromě velmi populární dráhy kosmonauta či popeláře jsem uvažoval i o kariéře na Hradě, ale brzy jsem pochopil, že nemá cenu plánovat tak daleko dopředu. Navíc, rozhodně bych jako zavilý Brňák nemohl bydlet v Praze.

Má profesní kariéra však záhy nabrala nečekaný směr. Byl jsem v důsledku špatného zdravotního stavu velmi hubený a neduživý. Rodiče si řekli, že hlavu mám v pořádku a tělo potřebuje tužit; na základě této úvahy mne nechali zapsat do sportovní třídy. Sport ovšem nepomáhal a všichni příbuzní říkali: „Jez, jez!“ Tak jsem holt jedl a jedl.

Po pár letech se karta obrátila. Obětavým gastronomickým úsilím jsem dosáhl značné nadváhy. Sport nepomáhal a všichni příbuzní říkali: „Už nejez!“ Proradný děd, který mne kdysi násilím přecpával (prý pro mé vlastní dobro), se ode mě zbáběle distancoval a prohlásil, že jsem hanba rodu.

Jelikož byli sportovci mnohem sportovnější a mnohem hloupější než já, rozhodl jsem se, že zkusím štěstí v matematické třídě. Zkoušky jsem udělal dokonce nejlíp ze všech! Nadšeně jsem se tedy chopil matematického vesla. Mí noví spolužáci mi sedli daleko víc a přesto, že se nám v průběhu roku podařilo postupně rozbít všechna okna, měl jsem dvakrát zlomený prst a o přestávkách jsme pořádali zápasy sumo, mohu rok s nimi označit za poměrně klidný.

Následovaly zkoušky na nižší gymnázium – trochu jsem se potil a umístil jsem se pátý. Už jsem nebyl nejchytřejší ve třídě a i když jsem se opravdu snažil, na vyznamenání jsem od té doby nedosáhl. Ještě hůř pak dopadly zkoušky na vyšší gymnázium – v očích jsem měl hrůzu a skončil jsem šestadvacátý. Pan profesor mne používal jako barometr – když jsem něco pochopil já, bylo to jasné celé třídě.

Bylo nasnadě, že další zkoušky z matematiky bych nepřežil a je tedy třeba změnit obor. Smířil jsem se se svou diagnózou

progresivní debility a přemítal, kam bych se s rozměklým mozkiem vrtnul. Jelikož jsem mezitím změnil profesní cíl na „výhodně oženěný“, šel jsem na češtinu, abych milionářskou dcerku i přes svou nedostatečně atraktivní vizáž „ukecal“. Jestli však rovněž hodláte studovat naši mateřštinu pouze z tohoto důvodu, dám vám dobrý tip – nefunguje to!

Kdy sis naposledy vytřepal jinak?

Nedávno jsem byl v restauraci. Příroda náhle zavolala a musel jsem si odskočit. Stál jsem u mušle a v průběhu konání aktu mi padl zrak na tabulku, která byla umístěna zhruba v úrovni očí nad hygienickým zařízením. Stálo tam: „Kdy sis naposledy vytřepal jinak?“

Zamyslel jsem se nad tím a zjistil šokující pravdu: asi nikdy. Skutečně, při této činnosti se u mě žádný záblesk inspirace nikdy nedostavil. Naštěstí tabulka nabízela několik možností vytřepání, které jsem si ihned vyzkoušel.

Musím říct, že mne to donutilo k hlubšímu zamyšlení. Kolik podobných stereotypů vůbec mám? Zdá se, že opravdu hodně. Každý den stejně vstávám, stejně si čistím zuby, stejně si obouvám boty a stejně za sebou zamykám. A to je teprve ráno. Některé činnosti samozřejmě provádím pokaždé jinak; třeba dálkové ovládání k mému prastarému televizoru je již funkční jenom občas, a tak musím před obrazovkou zatančit válečný tanec, než se přístroj vypne. Rovněž přesun do školy probíhá různou rychlostí podle toho, jak velké mám zpoždění. I přesto jsem napočítal překvapivě hodně podobných zaběhaných rituálů, jejichž provádění se již tak zautomatizovalo, že si na ně mnohdy po chvilce ani nevzpomenu (jistě se i vám stává, že se podíváte na hodinky a stejně za okamžik nevíte, kolik je hodin).

Zkusil jsem to změnit. Ráno jsem se jal radostně skákat na posteli, než pode mnou s vyčítavým křupnutím prasklo jedno z prken. Vyčistil jsem si zuby levou rukou; trochu mne překvapilo, že jsem měl většinu pasty na obličejí. Obul jsem si boty své sestry a zjistil, že jsou mi nepříjemně malé. Zamkl jsem za sebou dveře a udělal u toho piruetu, přičemž jsem zalomil klíč v zámku. A to je teprve ráno.

Můj malý experiment dokazuje, že věci, které děláme pořád stejně, zřejmě ve většině případů lépe dělat nejde. Ale až vás

stereotyp unaví, inspirujte se mým příkladem a zkuste popustit uzdu své fantazii. Snad to přežijete ve zdraví...

S šedým vlkem v orlím hnízdě

Má studia na filozofické fakultě se málokdy ubírala žádoucím směrem, alespoň pokud se češtiny týče. Poznal jsem celou řadu narativních teorií, z každé z nich však čísel chlad teoretiků, kteří umí psát pouze o literatuře, nikoliv tvořit literaturu samotnou. Veškerý kontakt se světem knih se omezoval na kritizování a hnidopišskou snahu ukázat, kde nechal tesař díru. Proto jsem byl nesmírně potěšen, když jsem si konečně mohl sám trochu zatesat pod vlajkou své alma mater.

Tvorba literárněvědného textu, tak se onen předmět jmenoval. Pravda, zajímala mě jenom ta tvorba textu, literárněvědného jsem hodlal přenechat ostatním, ale co je v životě dokonalé? Na první hodinu jsem se vyzbrojil zásobou čistých papírů a rozsáhlým arzenálem rozličných písátek. Měl jsem velké problémy učebnu najít, protože byla důkladně skryta nehodným zrakům, navíc až v nejvyšším patře, ale úspěšně jsem tímto testem inteligence prošel. Tvorbotextová svatyně za veškerou námahu stála. Kochal jsem se výhledem z věže (trochu jako z laciného fantasy) a shlížel dolů na darwinovský koloběh života, představovaný pro tuto chvíli pachtícím se lidem na fakultním dvorku.

V učebně nás mělo být šest, ovšem sešlo se nás přes třicet. Když dorazil šedý vlk (jak jsem panu doktorovi podle jeho prokvetlých loken a nepříjemně vědoucího pohledu ihned přezdil), problém se rychle vyřešil. Již při prvním cvičení, tvorbě automatického textu na zcela primitivní téma, většina účastníků kurzu odpadla. Jak se ukázalo, tvůrčí psaní (jak se tomuto předmětu a jeho různým mutacím říká) si musí povinně zapsat i studenti filmové a hudební vědy. Poznali jsme je podle toho, že nedokázali poskládat jedinou větu, v níž by se sešel podmět s přísudkem.

Pan profesor všechny nečeštináře vyhodil s tím, že měli přijít až příští týden. Po této drastické katarzi zůstali pouze bohemisté. Očištění od nepřátelských vlivů jsme se vrhli do hromadného brainstormingu. Úkolem bylo vymyslet, k čemu by se dalo používat kovové ukazovátka pana doktora. Svými bystrými, téměř čapkovskými postřehy se zde však nechci chlubit, a jelikož u knih nefunguje cenzura, nebudu zde riskovat mravní poškození mládeže a pomlčím o nápadech ostatních. Zejména dívky mají, alespoň co se týče kovových ukazovátek, skutečně nemístně bujnou fantazii.

Když blesky brainstormingu přestaly šlehat třídou (Bulgakov by měl radost), dali jsme si malou přestávku. Šedý vlk se nás po jednom dotazoval, jestli něco píšeme. Každý chtěl samozřejmě vypadat velmi literárně, proto jsme všichni něco psali. Pedagog se však s lakonickým konstatováním „Sem tam si napíšu nějakou básničku“ nespokojil a pokládal řadu doplňujících otázek, díky kterým se po přestávce dva studenti, zamotaní do pastí svých navzájem nekonzistentních lží až po uši, odmítli vrátit z toalety.

Další na řadě byla tvorba definice. Byl jsem přiřazen do dvojice se slečnou Lucií, jež se ukázala býti velmi stručnou a pragmatickou dívkou. Všechny mé návrhy velkoryse přijímala poněkud nedostatečně rozvitou větou „Hm!“ a sama se na diskusi nepodílela; místo předpokládané kooperace jsem tak na definicích vesele monooperoval. Pravá tvář slečny Lucie však nakonec přece jen vyšla najevo, když v nestřežené chvíli ukradla akademický slovník a jala se z něj kýžené definice horlivě opisovat.

Poté přinesl pan doktor do třídy pastelky a sdělil nám, že budeme kreslit svou představu o libovolném literárním díle. Zvolil jsem si Pána Prstenů. Nejprve jsem chtěl zachytit Tolkiena s dýmkou v charakteristické pozici nad stohem nepopsaného papíru, posléze jsem se však (vědom si svých výtvarných limitů) uchýlil k jednodušší kompozici s pracovním názvem „Prsten“. Pan profesor můj bramboroidní

kroužek studoval s nebývalým zájmem a pravil, že žlutou barvu jsem trefil poměrně přesně.

Po další kratičké pauze nás čekalo vyvrcholení celého sezení (pro některé přišlo již dřív, to když si po čtyřech hodinách usilovné tvorby mohli konečně odskočit). Mindmapping. Zjištění prázdných míst v naší mysli. Musím říci, že jsem již v průběhu psaní zaznamenal mnohé odlišnosti ve způsobu práce mezi mnou a ostatními. Nikomu kromě mě se kupříkladu nepodařilo propotit papír. Nikdo také nepotřeboval více tužek. Nenechal jsem se však znervóznit a zavile tvořil, protože jsem se před panem doktorem chtěl blýsknout. A blýsknul jsem se, jen co je pravda. Ukázalo se totiž, že má mysl je v podstatě jedno velké prázdné místo. Zase jsem jednou zůstal nepochopen...

Rodinná diplomacie

Návštěva, to je v českých krajích něco jako rituál žravosti. Vždy znovu se divím, proč přede mne hostitelé staví tři druhy křupek a zákusky. Jistě, pojíst něco malého na chuť, to může požitek ze společenského styku pouze znásobit – nesmíme ovšem zapomínat, že právě onen společenský styk by měl být na prvním místě.

V naší rodině je situace obzvláště bizarní. Návštěva je pokrmy doslova zahlcena a po určité době propadá frustraci, poněvadž je jasné, že se do ní nemůže vejít ani čtvrtina nabízeného jídelníčku. K pití maminka servíruje exotický a velmi drahý druh ledového zeleného čaje, který naneštěstí všichni ostatní členové klanu bytostně nesnáší – jelikož však úsilí mateře rodu nelze jen tak přehlédnout (a jelikož by maminka brala jako osobní urážku, kdyby nám její výběr nesedl), děláme již několik let jakoby nic a nenáviděný čaj potměšile nabízíme hostům.

Pro členy naší rodiny je situace vůbec podstatně závažnější. Ačkoliv jsou totiž vystavené dobroty oficiálně pro všechny, my si vzít nesmíme (protože i když návštěva přejedeně funí a přísahá, že brzo praskne, musíme ji pobízet a další jídlo do ní vpravovat klidně i násilím). Maminkou nastolená politika je nevyčerpatelným zdrojem konfliktů, protože stařešinové rodu se v tomto bodě prostě neshodují. Tatínek totiž obvykle cítí, že bychom měli hosty ušetřit trapné situace („Jezte, ať to zase nemusíme vyhazovat!“) a kolegiálně jim pomáhat po celou dobu požívacího aktu.

Největší bouřka však obvykle přijde poté, co návštěva odejde. Pochutiny na stole zůstávají ještě několik dní, aby celou rodinu doslova mučily. Embargo na ně platí dál a kdo se jich dotkne, je maminkou perzekuován. Marně jsme již stokrát argumentovali, že okoralé zákusky a vyschlé křupky na stole umírají zcela zbytečně – když je jednou něco pro návštěvu, nedá se nic dělat.

A tak si važme, když se Vám někdo nepokusí hned po Vašem příchodu zacpat ústa brambůrkami a když Vám neservíruje poslední speciality své domácí kuchyně. Někdy totiž dostanete něco mnohem, mnohem cennějšího – s někým si přátelsky popovídáte.

Jak jsem dával kondice

Jako správný student lingvistiky jsem byl svou paní profesorkou z francouzštiny požádán, zda bych za ni nemohl zaskočit a doučovat jednoho chlapce, kterého mívá na angličtinu. Přestože jsem se v tomto jazyce rozhodně necítil nijak jistý, vsadil jsem na fakt, že jsem o osm let starší než můj budoucí svěženec, a přijal jsem.

Musím říci, že obavy stran schopností mého nového studenta byly zcela zbytečné. Právě naopak, paní profesorka mi „opomněla“ sdělit, že Petr je všeobecně poněkud pomalejší. Jeho dys-mysl, zatížená mnoha rozličnými poruchami psaní a čtení, se po úvodním sezení zdála naprosto nevzdělavatelná. Odmítl jsem ovšem svůj první pedagogický případ vzdát tak snadno a sáhl jsem k drastičtějším metodám.

Měl jsem od Petrových rodičů dovoleno i fyzické násilí, ovšem jelikož se jejich nezdravý syn mého příchodu už tak dost děsil, upustil jsem od podobných předpotopních praktik. Namísto toho jsem mu naordinoval pravidelné čtení lehkých a speciálně upravených textů populární literatury. S Gulliver's Travels jsme ošklivě narazili (příliš intelektuální), dinosauri porcující nebohé návštěvníky ostrova Isla Nublar v Jurassic Park sice slavili daleko větší úspěchy, ale nakonec rovněž ztroskotali (příliš technických detailů). Zachránil nás až nefalšovaně brakový Dracula.

Mou pozici v Petrově rodině nezlepšovala ani jeho starostlivá matka, která mi jako správná hospodyňka z vyšší společnosti nikdy neopomněla připravit čaj a něco sladkého na zub (dodnes nechápu, kde se tento zvyk vzal). To mne postavilo před dva problémy: jak zabavit Petra tak, abych si mohl papání v klidu sníst, a jak provést samotný poživací akt, aniž bych mu dělal chutě. Několikrát jsem se jej snažil přesvědčit, aby krmi snědl za mě, to když se díval zvláště hladově, ale v takovém případě mě odmítnul s tím, že to je pro mě. Jeho vyhladovělý pohled tím však nezmizel.

Za cenu obrovského vypětí sil jsem se nikdy nerozčiloval a vybraná těžší slovíčka (popravdě řečeno téměř všechna slovíčka) jsem Petrovi do omrzení opakoval tak dlouho, než je byl schopen správně zopakovat. Postupem času jsem pochopil, že ani jeho sluchové ústrojí pravděpodobně nebude v pořádku, poněvadž můj svěřenec zvukovou stavbu slov bez varování měnil k obrazu svému. V kombinaci s jeho medvědí a flegmatickou povahou se zdál jako skutečně marný případ. Rozhodl jsem se jít na něj psychologicky.

Jednou jsem na doučování přinesl anglickou verzi kostkové hry Amos. Hry neznalému čtenáři postačí vědět, že se jedná o skládání slov z náhodně vylosovaných písmen. Doufal jsem, že když budu hrát dostatečně debilně, Petr vítězstvím nad svým učitelem získá novou motivaci. Chyba lávky. Když vyhrál, začal můj žák ronit slzy a hrozně se omlouvat – než jsem ho stačil zarazit, slíbil, že už to nikdy neudělá.

Jak šel čas, Petr se začal zlepšovat. Hodiny začaly být méně stresující a více produktivní, dokonce i ve slovtvorbě jsem zaznamenal pronikavé zlepšení. Na konci roku napsal závěrečnou písemku na dvojku, což byl oproti předchozím čtyřkám velmi znatelný posun. Dokonce tak moc, že se jeho rodiče rozhodli, že už doučování nepotřebuje.

A tak už kondice nedávám. Víím, že nic se nemá přehánět a doučovat se musí tak, aby se žák nezlepšil příliš (v takovém případě totiž jeho vzdělavatel přijde o místo). Čekám na dalšího žáka a užívám si pozici studenta, která člověka obohacuje mnohem víc.

Kašpárek v psychiatrické léčebně

Je tomu již mnoho let, ale vzpomínky na onen večer v mé paměti stále nevybledly. Sál nacpaný k prasknutí, krásně vyleštěné koncertní křídlo, jakási bagatela a já, tehdy ještě bez trémy. Můj první koncert. Usedl jsem ke klavíru a začal hrát, jenom aby mi vzápětí začalo téct z nosu. Vysmrkat jsem se samozřejmě nemohl, na to nebyl čas ani příležitost, a tak jsem v každém hlučnějším místě skladby nenápadně trhnul hlavou dozadu a posmrknul, aby něco neukápló do klaviatury. Tehdy bylo publikum u vytržení, protože si má prapodivná gesta vyložilo jako vášnivé zaujetí pro hru.

Od těch dob uběhlo přesně patnáct roků. Krásná léta plná koncertů, sice s trémou, ale bez kapání z nosu. A na sklonku mé klavírní kariéry, když jsem už jako hudebně penzionovaný pianista v důchodu dostal příležitost zahrát si na skladatelském večeru v rozhlase, se tento nemilý zážitek náhle vrátil. Začneme však od začátku.

Kdysi v šerém dávnověku jsem složil jednu značně vyšinitou skladbu s názvem „Kašpárek v psychiatrické léčebně“. Jelikož slavila nečekaný úspěch, mám od těch dob zvláštní rituál – zhruba jednou za tři měsíce podléhám volání přírody a hnán kašpárkovským puzením odesílám svého hrdinu za novým dobrodružstvím – na IQ test, tančit tango, do Japonska. Nechal jsem jej dokonce zemřít (Kašpárek mezi hroby) a vystrojil jsem mu slušný funus (Rekviem pro Kašpárka), ale osud byl silnější a po posledních dvou kompozicích se jaksi záhadně slehla zem. Pochopil jsem, že není všem šaškům konec, a složil Kašpárka na návštěvě u pana Griega, který byl něčím mezi parodií na kolegu Edvarda a cirkusovým číslem. A se čtyřmi vybranými Kašpárky (trochu zkrácenými a přejmenovanými, aby se rozhlasový vlk nažral a mé ovečky zůstaly celé) jsem se měl pochlubit na skladatelském večeru.

Již na generálce jsem si všiml, že jsem takřka jediný účinkující, který nenavštěvuje konzervatoř nebo JAMU. Taktéž jsem zaznamenal, že mí Kašpárci, jež jsem napsal za dob svého největšího rozmachu, jsou pro mne již za hranicí možností a místo hravého přednesu, jehož jsem byl kdysi schopen, se nyní nepříjemně potím a funím jako horník v dole. Vzhledem k těmto faktům jsem se cítil hudebně postižený, ovšem pan režisér mne ubezpečil, že můžu veškeré chyby svést na již poněkud opotřeбенý rozhlasový klavír a jeho nedostatky. Rovněž mne upozornil, že za křídlem je dost místa a dá se tam dobře krýt, kdyby posluchači ve studiu házeli zeleninou (zřejmě měl v této oblasti nějaké zkušenosti).

Když pak přišel onen osudný večer, zarazilo mě, že jsem over-dressed. Všichni byli casual, jen já si aktivně vzal své svatební sako i s vestičkou, protože mi nedošlo, že na rozhlasovém koncertě je poměrně jedno, jestli hraju v obleku nebo v tepláčkách. Všude se potulovali mladí umělci a jeden kytarista si stěžoval, že dnes asi nezahraje dobře, protože před měsícem jeden den necvičil. Vzpomněl jsem si, že jsem necvičil včera ani předevcírem. Pak jsem však pochopil, že to je zřejmě onen hlavní rozdíl mezi posluchačem konzervatoře a hudebníkem ve výslužbě a že není třeba se kvůli tomu nějak znepokojovat.

Přišel jsem na plac a pan redaktor mne potrápil rozhovorem. Chtěl jsem odpovídat pravdivě (Kašpárci totiž zpravidla vznikali na stole v kuchyni a nic hluboce intelektuálního na nich opravdu není), jenže on na mě tak prosebně mrkal, že jsem se cítil povinován říci nějakou moudrou myšlenku. Pokusil jsem se tedy vysvětlit ono kašpárkovské puzení přírody, které jsem připodobnil k menstruačnímu cyklu (v zásadě se totiž tyto dva biologické procesy liší pouze periodou). Pan redaktor se nervózně uchechl a jelikož měl svou práci zřejmě docela rád, rychle převedl řeč k názvům jednotlivých děl. Pro jistotu mne nechal pronést již jen několik slov a taktně mě uklidil k píánu.

Začal jsem hrát. Při první skladbě bylo ještě všechno v pořádku, ale když jsem načal druhou, klíče, bezpečně schované v náprsní kapse, začaly prapodivně chřestit. Kdykoliv jsem se víc pohnul, vydaly nepříjemně hlasitý zvuk a propadly se kamsi níž. Až po koncertě jsem zjistil, že mám v kapse díru a ty kovové potvůrky se postupně propracovávaly vnitřkem saka až k dolnímu švu.

Snažil jsem se moc nehýbat, abych klíče nedráždil, poněvadž jsem nevěděl, nevypadnou-li třeba na zem. Zároveň jsem ovšem od půlky svého vystoupení zažíval nazální déja vu – po patnácti letech klidu mi při hraní opět jednou začalo téct z nosu. Ale tentokrát to bylo horší – potřeboval jsem zaklonit hlavu, případně jí mírně trhnout dozadu, ve stejném momentě se však příliš nevtřet kvůli železu.

Na skladby jsem se samozřejmě již vůbec nesoustředil, veškerou pozornost jsem upíral ke svému vnitřnímu dilematu. Než jsem se nadál, bylo mé vystoupení u konce. A já si s jistým uspokojením uvědomil, že jsem na sklonku své kariéry mimoděk dosáhl toho, s čím jsem začínal – díky svým nazálním potížím jsem zcela zapomněl na trému.

Jak jsem dělal cíl

Při brouzdání nabídkou fakultních tělocviků mne na první pohled zaujala sebeobrana. Její rozvrh se však kryl s povinným předmětem, takže jsem musel hledat náhradní variantu. Cíl byl jednoduchý: najít předmět, po jehož absolvování by mé noční přesuny po Brně byly alespoň o chlup bezpečnější. A kdo hledá, často i najde – karate!

Musím uznat, že jsem před první hodinou byl dost nervózní. Trolejbusy měly zrovna zácpu, takže jsem přišel přesně po vysvětlení, jak se má zdravít při příchodu do tělocvičny. Karatisté se totiž v pojetí našeho pana učitele lehce ukloní a nic neříkají. Já, nevěda o této zvláštnosti, jsem se neuklonil a na celou místnost zahalekal: „Dobrý den!“ A od té chvíle to se mnou šlo z kopce.

Již jenom základní karatistický klek mi způsoboval tak neuvěřitelnou bolest, že jsem se v prapodivně pokroucené poloze hrbil před zrcadlem a modlil se, aby nebyla podobně agonizující celá lekce. „Kdo nemůže, přidá!“ křikl pan učitel své oblíbené heslo a podržel mi záda rovně. „Pokud jsi přestal cítit spodní část těla a máš pocit, že se každou chvíli udusíš, děláš to správně,“ pošeptal mi ještě do ucha.

Když jsme si konečně mohli stoupnout, vypověděly mé nohy poslušnost a já si nenápadně ustlal na podlaze. Naštěstí jsem v tom nebyl sám. Po celé tělocvičně bylo vidět zhroucené postavy, které se marně snažily vstát.

Další cvičení bylo ještě horší. Všichni jsme dostali prapodivné modré věci, něco jako balóny uřízlé v půlce. Cílem bylo udržet se na nich co nejdelší dobu. Bohužel, většina mých spolutrpiteľů s tím neměla větších problémů. Já jsem neustále padal a znovu šplhal na svůj balón, ale rovnováha se ne a ne dostavit. Pan učitel se na mne podíval, abych věděl, komu bude následující věta určena, a pravil:

„A to je na karate to nejkrásnější, že i od lidí, jejichž pohybové schopnosti jsou zjevně nulové, se můžete hodně naučit.“

Hrdě jsem vypjal hrud' a rozhlížel se kolem, jestli se ode mě spolužáci něco učí. Cvičení však bylo záhy přerušeno, pan učitel mi znovu pokynul a řekl:

„Pojď, budeš dělat cíl.“

Postavil jsem se proti němu a snažil jsem se nevnímat dosti znervózňující rychlé pohyby, které se pokaždé zastavily v poslední vteřině (a někdy až o mě). Lektor si ukázkou vyložene užíval a když došlo na slavnou větu „Bodni mě!“ (jež samozřejmě zněla trochu jinak, význam byl ovšem stejný), nechtěl jsem. Po velkém přemlouvání jsem se však nechal zlomit a na pana profesora zaútočil. Na zem jsem se dostal tak rychle, že jsem onen mečičas vůbec nezaregistroval.

A jak jsem odcházel z doja, stala se se mnou zvláštní věc – i přes všechnu bolest a nepříjemné zážitky, které poslední dvě hodiny provázely, jsem se na další lekci opravdu a upřímně těšil.

Jak jsem letěl balónem

Tak teď určitě kecá, řekli jste si jistě. To přece není normální, letět balónem. A ještě o tom pak napsat. To se prostě nedělá! Jenže, věřte nebo ne, mně se to skutečně poštěstilo, i když nezapírám, že jsem k této příležitosti přišel zcela nezaslouženě a jako slepý k houslím.

Celé to vzniklo velmi jednoduše. Zúčastnil jsem se startu tety a strýce, kteří dostali poukaz k letu na strýcovy narozeniny. V poslední chvíli si pak statný slovenský pilot všimnul, že v balónu by se našlo ještě jedno místo – nejdřív přišla na řadu jedna sestřenice („Co je na balónu tak adrenalinového, já bych si raději skočila s padákem!“), pak i druhá („Mě to teda vůbec nepřitahuje, nemá to pro mě kouzlo!“), a když obě pronesly své bizarní a stěží uvěřitelné výmluvy, dostalo se i na mě. A já se na nic nevymlouval a nadšeně „hópnul“. Balón, který se třásl nedočkavostí, vzlétl tak rychle, že jsem se ani nestačil bát.

Poté, co jsme se dostatečně naobdivovali krajiny, jsme poněkud vyklesali a uspořádali soutěž v přesnostním plivání. Pro zachování pravdivosti celého fejetonu zde nemohu nepoznamenat, že strýcovy pověstné schopnosti v tomto odvětví lidské činnosti zůstaly i tentokrát nepřekonány a tento plivní šampión opět triumfoval.

Pilot nám oznámil, že se teď sneseme ještě trochu níž. Výškoměr se nebezpečně propadl a klesali jsme poněkud rychleji, nežli by bylo našim žaludkům milo.

„Nechcete už trochu přiložit, šéfe?“ optal jsem se slovenského vazouna (jehož slova v následujícím textu plyně překládám). Nechtěl. Proletěli jsme pár metrů nad dráty vysokého vedení a proti nám se zčistajasna vynořil hustě zalesněný a nebezpečně vyhlížející kopec.

„A co teď, šéfe?“ optal jsem se znovu. Nechtěl. Balón pokračoval ve své klesavé trajektorii a pilotovi se v očích

zablýskalo nebezpečné světlo. Začal jsem rozeznávat šišky na stromech. Šlo do tuhého.

Pomalou jsem se loučil se svou kariérou neúspěšného spisovatele, když šéf konečně znovu použil hořák. Poněkud pozdě. Balón sice klesal pomaleji, ale stále. Teta zavřela oči a vlezla si do malého prostůrku mezi lahvemi s plynem a strýci hrůzou vyschlo v jeho excelentních ústech.

„Budeme přistávat,“ oznámil nám šéf, když zjistil, že už to opravdu nezvedne. Naštěstí byl v lese přímo před námi průsek s malou chajdou na kraji. Nějaká dobrá žena právě věšela prádlo.

„Máte něco k večeři?“ křikl na ni šéf, odpovědi jsme se však nedočkali.

„Já vyskočím, hned jak budeme u země,“ plánovala si teta.

„Nikdo nikam skákat nebude,“ uzemnil nás pilot. „To bych letěl ještě kilometr. Musíme zůstat v koši a zatížit ho.“

Teta byla postavena proti směru letu, aby padala na nás, vazoun se strýcem si stoupli doprostřed a já zůstal na konci, „abych měl zážitek“. Nevím, čím nápad to byl, ale zážitek mám každopádně velký – v okamžiku nárazu do země se na mě všichni svalili a vůbec jsem se nemusel bát, že bych z koše třeba vypadnul. Balón se několikrát zvednul, popoletěl o pár metrů dál a praštil sebou znovu. Když jsme po pár podobných karambolech leželi už docela dlouho a šéf nám oznámil, že se můžeme začít zvedat, šlápla mi teta na břicho a pravila: „Ale ty stěny toho balónu jsou nějaký měkký!“

Nechali jsme se pilotem pasovat na barony vzdušného prostoru. Slunce poeticky zapadalo. A když se k nám přes louku přirýtila prádlověška s podnosem a namazanými chleby k večeři a horečně nám nabízela, abychom s ní pojedli, sedl jsem si na louku a uvědomil si, že nám na tom světě vůbec není špatně.

Spletenec sousedských vztahů aneb v paneláku

Je to zvláštní: ačkoliv se lidské příbytky od dob minulých značně zvětšily (vzpomeňme jen na dávná rodová společenství obývající jeskyně), zdá se, jako by problémů s mezilidským soužitím přibýlo. Jako by se vzájemná úcta a tolerance kamsi vytratily, nahrazeny dnešní všudypřítomnou asertivitou, kterou si mnozí mylně vykládají jako povolení chovat se arogantně. A přitom už nejsme všichni namačkaní v jedné jeskyni, každý z nás má svůj vlastní byt a potkáváme se jen na chodbách. Kde je tedy zakopaný pes?

Jednoznačným problémem panelového domu je věková i profesní rozrůzněnost jeho obyvatel. V jednom bytě bydlí mladý pár, který k uzoufání miluje metalovou hudbu a k pramalé radosti ostatních nájemníků si ji dopřává nejčastěji ve večerních či nočních hodinách; hned vedle je stará paní, pravděpodobně vdova, jež se vždycky úplnou náhodou někam chystá zrovna ve chvíli, kdy rovněž někam odcházíte. Má toho spoustu na srdci a tváří se tak, že si nemůžete nevyposlechnout její nové klepy. Později se už ani nenamáhá něco předstírat a otevřeně tak přiznává, že celý den stojí za dveřmi a hladově vyhlíží další oběť.

Ale nesvádějme všechno na starou paní. Ruku na srdce, kolik žen se hrne ke kukátku, jen co se na chodbě něco šustne? A samozřejmě to pak s ostatními ochotně proberou. Pavlačových domů sice značně ubylo, ale jejich vyhlášené praktiky vesele fungují dál. Koneckonců, k šíření drbů není pavlač potřeba. A právě drby jsou tím, co způsobuje napětí a vyhrocuje vztahy mezi nájemníky.

Největší nesváry však pokaždé propukají na domovních schůzích. Obyvatelé nejvyššího patra obvykle horují pro novou střechu, protože jim zatéká do bytů. Ostatní s tím samozřejmě nesouhlasí a rádi by společné finance upotřebili

jinak (a nakonec se na ničem neshodnou, protože každému vadí něco jiného). Stará paní si stěžuje na mladý pár a nedodržování nočního klidu; dosáhne sice toho, že metalisté dostanou výstrahu, ale nic se nezmění. A tak to jde pořád dokola.

Jednou z mála příležitostí, kdy se kolektiv obyvatel domu může utužit, je přestavba. Když jsme například hromadně vyměňovali stupačky, musel celý dům chodit na jeden společný záchod do sklepa. Nevěřili byste, jak vás to sblíží, když svého souseda párkrát potkáte na místě takového typu. Snadno pak zapomenete na vzájemné neshody a alespoň na několik dní si nebudete dělat naschvály (vzpomeňme jen na notoricky známý film *Zítří to roztočíme, drahoušku!*).

Bylo by však mylné domnívat se, že když vyměníte panelový dům za rodinný, musí se situace nutně zlepšit. Mí rodiče bydleli v paneláku řadu let a nikdy větší konflikt se sousedy neměli. Teď se přestěhovali na vesnici do malého domečku a nestačí se divit, kolik udání kvůli nejrůznějším drobnostem na ně nový pan soused stačil na úřadě podat. Nelíbí se mu skoro nic, od barvy jejich plotu po hluk, který prý způsobuje jejich zahradní hadice. A tak teď sice bydlí ve vlastním a s nikým se na chodbách nepotkávají, ale se slzou v oku vzpomínají na doby, kdy se sousedy vycházeli dobře...

Jak jsem zcela zbytečně překonal hřebíky

Můj život měl v posledních týdnech jasný, ale nedosažitelný cíl: získat ISIC kartu. Tato kouzelná hůlka, ačkoliv je z plastiku, vám může splnit nejedno tajné přání. Dá se s ní například levně koupit šalinkarta, můžete si půjčovat knihy ve fakultní knihovně a papat v menze. A co si budeme nalhávat, solidní mladý muž s ISICem má nad „bezkartovým“ studentem vždycky tak trochu navrch.

Ale co čert nechtěl, mně prostě tento svatý grál nebyl souzen. Mám rozvrh poskládaný tak inteligentně, že se na studijní oddělení, kde jsou karty uloženy, mohu dostat pouze v pátek. Každý čtvrtek ovšem chodím na noční do tiskárny, abych si trochu přivydělal; končíváme zhruba v pět a domů se dostávám kolem šesté. A jak říkají kolegové tiskaři, vstávat po hodině nebo dvou horečnatého a neklidného spánku, to jsou „hřebíky“.

Na první pokus jsem hřebíky nezdolal. Přišel jsem domů v šest hodin, chvilku jsem chodil po pokoji, pak jsem dokonce cvičil, ale vyčerpán jsem se tak, že jsem posléze musel usednout na postel. Zoufale jsem bojoval s neodbytnou touhou dát si jenom kratičkého šlofička a pozoroval jsem své nekontrolovatelně se třesoucí ruce. Nakonec jsem lákavému volání říše snů podlehl; z kratičkého šlofička jsem se samozřejmě probral někdy kolem oběda.

Napodruhé jsme končili tak pozdě, že jsem usnul po cestě. Tedy přesněji řečeno, nejsem si zcela jist, co se vlastně stalo, ale pamatuji se, že jsem šel po Masarykově; o několik desítek minut později jsem se na Masarykově probudil (i když si nevybavuji, že bych tam uléhal). Jakási starší paní mi nadávala do mladých opilců; chtěl jsem jí vysvětlit, že nejsem žádný opilec, nýbrž těžce pracující student, ovšem zjistil jsem, že nemůžu mluvit. Z nedostatku jiných komunikačních možností

jsem na paní vyplázl jazyk, což si ovšem vyložila zcela mylně a jala se mne bít svou zánovní taškou. Zvolil jsem taktický ústup a šel jsem umřít domů.

Do třetice všeho dobrého to však konečně vyšlo – překonal jsem hřebíky. Po noční šichtě a slabé hodině spánku jsem byl vzbuzen vším, co doma pípalo, hrálo nebo vytvářelo jiný odporový zvuk. Obrátil jsem do sebe připravenou láhev Coca-Coly, pojistil to slivovicí, překonal nutkání oboje vrátit a hrdinně se vydal na studijní. K mému velkému překvapení (a tak trochu i zklamání) šlo všechno naprosto hladce. ISIC kartu jsem obdržel ani ne pět minut po svém příchodu. Nadšeně jsem se odebral do menzy a díval jsem se, jestli se lidé dívají. Moc ne; asi nevěděli, že mám ISIC.

I v menze jsem se cítil jako velkej kluk. Tedy alespoň do té doby, než jsem došel k objednávacímu pultu. Tam se totiž ukázala hořká pravda: moje ISIC karta byla nedopatřením vadná a bylo nutné zajít znovu na studijní, aby mi ji vyměnili. Což znamená jednu věc: buď se mi v nejbližší době podaří zopakovat svůj heroický čin a opět přemoci sílu tiskárny, nebo krásně zhubnu...

Jak jsem prchal z Chotěboře

Každý literát se musí jednou za čas setkat s podobně postiženými jedinci, aby si připomněl, že s touto chorobou nechodí po světě sám. Může to být příjemný literární večer, přátelské popovídání si u hrnku bylinného thé, vzájemné načerpání inspirace či třeba literární festival v Chotěboři, jako tomu bylo v mém případě.

Netřeba podotýkat, že grafomani jsou lidé zvláštní a mnohdy velmi svérázní. Dlouhodobým pozorováním jsem například zjistil, že jen málokterí umí smrkat. Při jídle na sebe bryndají a s linií si hlavu nelámou. Pod záminkou políbení múzami konzumují nepřiměřené množství lihovin a mají potřebu každým slovem něco sdělovat, poněvadž se cítí jako ti jedini, kteří na bedrech nesou intelektuální tíhu celého světa. Jelikož mám na literaturu i na život poněkud odlišný náhled, tušil jsem, že o třenice nebude nouze. Festival ovšem předčil i mé nejčernější obavy.

Již u zapisovacího stolečku jsem se lehce zděsil. Kolem mě se registrovali samí postarší zarostlí šedesátníci, kteří zjevně právě přijeli z pralesa. Mnou použité přiměřené množství voňavky se neslo vzduchem jako kacířský narušitel svatého zápachu a připadal jsem si v tom puchu dosti nepatřičně.

Mé znechucení se záhy prohloubilo. Moderátor celého festivalu nás informoval, že vypouští literárního Krakena ze sluje. Po dvaceti minutách posmrkávání, cavyků a trapného humoru, který ke konci zjevně nepřípadal humorný ani svému autorovi, ze sluje vylezlo bílé štěně a uvolnilo obsah svých stresem zkoušených útroh na festivalové pódium. Literáti se krátce a nejistě zasmáli a dali tak najevo, že se může pokračovat.

Dalším bodem programu byl recitál pana Hejátka. Podle jména jsem si představoval subtilního a věchýtkovitého básníka na pokraji nervového zhroucení, přišel ovšem dvoumetrový hromotluk. Jeho obličej byl potetován až do výše

očí a z nosu mu vedly dva dvacetimetrové hřeby (zřejmě pokrokově maximalistická varianta piercingu). Několikrát protáhle posmrkl (poznávací znamení) a začal ve verších hřímat o nespravedlnosti porevolučního vývoje. Již po pár minutách jsem se začal ptát sám sebe, jestli mám pseudopoezii plnou slov jako „se_e“, „ho_no“ a „dě_ka“ skutečně zapotřebí. Po dalších pár minutách jsem usoudil, že nemám, a vypočetl jsem se ven ze sálu. Na plakátu jsem se pak dočetl, že tohoto autora mají čtenáři rádi pro jeho umírněnost ve vyjadřování. Napadlo mě, jak se asi budou vyjadřovat autoři, kteří umírnění nejsou.

Rovněž ubytování se úplně nevyvedlo. Před internátem stála fronta zhruba třiceti lidí. Po dvou hodinách čekání jsem se konečně dostal na řadu. Ale ouha! Neměl jsem nikoho do dvojice. Snažil jsem se paní internátnici vysvětlit, že když je mužů lichý počet, někdo nutně musí bydlet sám, ale ta dobrá žena trvala na tom, že všichni musíme mít svou dvojici. Naneštěstí se nečekaně objevil pan Hejátko a nabídl se, že se mnou bude bydlet. Rozhodl jsem se k radikální akci – požádal jsem dekadentního básníka, aby mi držel místo, že se půjdu jenom na chvilku projít, a pod touto průhlednou záminkou jsem utekl.

Cesta k nádraží byla dosti klikatá a nerovná; doufal jsem, že to všechny případné pronásledovatele zmate. Schoval jsem se ve vestibulu za popelnici tak důkladně, že by mne odhalilo pouze celochotěbořské pátrání. Chvilku před příjezdem vlaku však do haly nakráčeli dva z organizátorů festivalu. Nechápal jsem, jak mě mohli najít.

Nemělo smysl se dál schovávat, byl jsem v pasti. Rozloučil jsem se s popelnicí a vyšel jim vstříc. Představoval jsem si, jak mě táhnou zpátky do hlavního sálu a veřejně kárají jako dezertéra. Oba mladíci mne ovšem příjemně překvapili.

„Taky prcháte?“ povídá jeden.

„Přesně tak.“

„A dobře děláte,“ na to druhý, „letos je to ještě horší než obvykle.“

A tak se nám z Chotěboře podařilo šťastně uniknout. Literáti si radostně zadováděli na svém písčku a já zjistil, že literární festivaly nejsou nic pro mě. Koneckonců, svědomí národa ze mě asi nikdy nebude.

Kam s ním?

Rozhodl jsem se nadělit si k jednadvacátým narozeninám netradiční dárek – svou první sexuální zkušenost. Jelikož jsem zrovna disponoval pouze dvojcifernou částkou, viděl jsem jen jeden způsob, jak bych toho mohl dosáhnout. Koupil jsem nejlevnější víno, které bylo na skladě, a pozval pod svůdně průhlednou záminkou soukromého literárního semináře Magdu, mladou studentku žurnalistiky.

Zezačátku šlo všechno dobře. Během první sklenky jsem očima nenápadně uhýbal na svou jedinou literární trofej, malou keramickou sošku z jedné zcela bezvýznamné soutěže, a velmi skromně jsem s velkou dávkou sebezapření líčil, kteří slavní básníci mi k ní gratulovali. Když jsem viděl, že psaným slovem se dál nedostanu, nalil jsem Magdě znovu a rafinovaně přechýlil rozhovor na pole osobních poklesků. Netřeba snad zdůrazňovat, že když chci, jsem pokleslý až hrůza. Zjistil jsem totiž, že zvrhlíci s velkou potřebou se napravit (samozřejmě s něčí obětavou pomocí) jsou v kurzu.

Víno ovšem pomalu mizelo a já nevěděl, jak bych měl postupovat dál. Jediným vodítkem mi byla kniha Čím se lišíme, kde však kritickou pasáž autoři bez uzardění přeskočili. Z této „bible moderního dítěte“ jsem se dozvěděl jen to, že rodina Nováků chodí všude bez šatů a v koupelně po sobě stříká vodou, po čemž mívají maminka s tatínkem podivné stavy.

Během mých tichých úvah a Magdina nadšeného žblebtání o její vzrušující práci (které mě v aktuálním rozpoložení nikterak nevzrušovalo) se láhev vyprázdnila docela. Pochopil jsem, že je třeba sáhnout k poslední zbrani. Napsal jsem o radu své vysoce nemravné sestře:

Víno je v tahu a pořád sedíme metr od sebe, co mám dělat?

Odpověď přišla vzápětí:

Improvizuj!

Otestoval jsem terén zkušebním manévrem s náušnicí, ale za ucho jsem se nedostal. Zvažoval jsem tah s náhrdelníkem, ovšem v duchu rčení „přílišné ambice jsou zhoubou úspěchu“ jsem se neodvážil zaútočit na tak strategicky významné místo a ponechal jsem dekolt svému osudu. Rafinovaná masáž nohou pak odhalila mnohé, Magdu však nikoliv.

Znuděna mými lacinými triky se rozhodla odejít. Chabě jsem nabídl doprovod domů – kupodivu přijala! Pochopil jsem, že ještě není vše ztraceno. Pečlivě jsem si uložil do hlavy, že jedna láhev vína je rozhodně málo, a vyrazili jsme.

Po cestě začalo pršet. Ani jeden z nás neměl deštník, za což jsem se proklínal, poněvadž v tulení pod deštníkem jsem přeborník. Přitažlivost Magdy se však jejím zmoknutím k mému velkému překvapení rapidně zvýšila. Přestal jsem litovat všeho a přemýšlel, jestli bych se třeba nemohl vetřít k ní domů pod záminkou schnutí. Mohl!

Cítil jsem, že mi dnes štěstěna přeje. Magdina spolubydlící, žurnalistka Bára, měla totiž v zásobě dvě zcela nové a nenačaté lahve. Poděkoval jsem Bohu (ačkoliv jsem nevěřící) a ještě jednou napsal sestře:

Trochu se to vymklo, jsou tady dvě, co mám dělat?

Sestra opět nezklamala:

Riskni to!

Jelikož napoprvé málokdy něco udělám dobře, zalekl jsem se takové výzvy a po hodině schnutí jsem chtěl odejít. Již značně opojeny alkoholem mi však dívky vysvětlily, že se samy doma bojí. Jako správný gentleman jsem tedy navzdory svému přesvědčení musel setrvat až do rána. Bylo rozhodnuto.

Celou noc jsem spílal autorům knihy Čím se lišíme, poněvadž se brzy ukázalo, že ani manévry v horizontální poloze nebyly popsány v úplnosti. Zatímco mě byl správný počet, částice s opačným nábojem byly přítomny dvakrát (někdy i čtyřikrát). Akt se tak nesl v duchu nerudovské otázky „Kam s ním?“ a ani k ránu jsem stále neznal odpověď. Navíc je jedna normální postel pro tři lidi prostě málo. Na druhou

stranu jsem byl za krátké chvílky odpočinku na zemi docela rád.

Pod tíhou dojmů z tohoto nevšedního zážitku jsem učinil následující závěr: příště musím akci lépe řídit. Jedna dívka, dvě láhve!

Můj první trek: Čeřínek

Po jednom brontosauřím táboře jsem se pod tíhou nových dojmů rozhodl, že si před odjezdem udělám neobvyklý výlet. Naplánoval jsem cestu dlouhou zhruba čtyřicet kilometrů (s pracovním názvem „trek“) a hodlal jsem jít celou noc, abych se další den ráno dostal do Jihlavy, odkud jsem chtěl jet vlakem. Hlavní vedoucí tábora mi bylo doporučeno, abych to vzal přes turistickou chatu Čeřínek, poněvadž tam měla svatební hostinu a skvěle tam vaří. Neváhal jsem a trasu poněkud pozměnil, aby vedla i přes toto bohulibé zařízení; po vegetariánském táboře jsem měl jako nevegetarián na pořádné maso docela chuť. Dostal jsem s sebou půl pecnu chleba, jedno celé máslo a šťávu s vynikajícím kopřivovým sirupem (dodnes se nemohu zbavit dojmu, že kopřivový a bezinkový sirup chutná úplně stejně).

Již po cestě na Čeřínek jsem byl postaven před nečekaný problém – nacházelo se zde ochranné vodní pásmo. Příroda však nečekaně zavolala a já jsem přemítal, zda je močení na takovémto místě trestným činem. Provedl jsem mezi protijdoucími turisty dokonce malou anketku na toto téma, ale nikdo z nich si nebyl úplně jistý. Nakonec však nebylo na výběr a vodu jsem byl nucen znečistit.

Turistickou chatu jsem nejprve asi o dva kilometry přešel, poněvadž byla dost nenápadná a špatně vyznačená, ovšem dvacetikilová krosna na zádech mi dávala dobrou motivaci, abych si dával větší pozor a nechodil příliš zbrkle. Šel jsem tedy pomalu a poctivě a Čeřínek našel.

Vevnitř bylo velmi útulně. U stolů sedělo několik hostů v domácím oblečení a každý měl před sebou kofolu. Zalekl jsem se, zda si můžu něco dát, i když tu nejsem ubytovaný.

„Jistě, tady si může něco dát každý turista,“ uklidnila mne paní barmanka.

„A mohl bych dostat jídelní lístek?“ otázal jsem se.

„Mohl, ale my teďka nevaříme.“

„A co si tedy můžu dát?“ zeptal jsem se poněkud zmaten.

„Kofolu,“ pravila ta dobrá žena a kývla hlavou směrem k hostům. Musel jsem tu informaci chvilku vstřebávat. Chleba jsem se již poněkud přejeđl a doufal jsem v nějaké tučnější a nezdravější jídlo.

„Tak co, dáte si něco?“ naléhala paní netrpělivě.

„Tak asi kofolu,“ odvětil jsem.

„Já jsem měla takový tušení, že si dáte kofolu,“ pravila barmanka a lišácky se usmála. „Hned, jak jste vešel dovnitř, jsem si říkala – to bude určitě kofolovej typ!“

Nechal jsem si natočit černé zlato i do své lahve (kopřivová šťáva vzala v příšerném červencovém horku dávno za své) a odešel popíjet na terasu. A jak jsem tak hleděl do krajiny, osvítil mou již poněkud vyšínutou mysl velmi zvláštní nápad. Z treků by se dala udělat krásná tradice:

Nebudu nic jíst a nechám si na cestu jenom dva litry kofoly. Pokud se mi podaří zdolat náročnou cestu do Jihlavy a stihnout poslední vlak, za odměnu se doma najím. Aby byl závod se sebou samým dostatečně motivační, nastavím i jisté postihy, pokud trasu nezvládnou. V takovém případě budu za trest spát v lese a hladovět i další den.

Koneckonců, taková sázka byla jenom logická a zcela v mých silách. Byl jsem z tábora fantasticky odpočatý, na zádech jsem měl batůžek jako pírkó a lhal bych, kdybych řekl, že mne cokoliv bolelo. Navíc jsem si celou dobu musel přidržovat kalthoty, aby mi nespadyly (na táboře jsem totiž neočekávaně hodně zhubl a neměl jsem s sebou pásek).

Rychle jsem do sebe hodil kofolu a s čerstvě narozeným a dosti nonsensovým heslem „Trek je trek!“ jsem se vydal do Jihlavy. Slunce již stálo poměrně nízko a byl jsem teprve v půlce.

Můj první trek: Jihlava

Zcela vyčerpaný, ale velmi spokojený jsem se v polotmě vynořil na okraji Jihlavy. I mě samotného dost překvapilo, že jsem se dostal tak daleko. Slunce už sice zašlo za obzor, pořád ještě však byla velmi slušná šance, že se mi úkol podaří splnit.

Rozběhl jsem se po silnici a hledal nějaké domorodce. Po třech ztracených turistech, kteří rovněž hledali nádraží, jsem konečně narazil na starší paní, která byla už od pohledu místní. Přidržel jsem si kalhoty pro jistotu oběma rukama a začal ji zpovídat.

„Dobrý den, mohla byste mi poradit, kudy se dostanu na nádraží?“ ptám se jí.

„A na jaký?“ otázala se bezzubá stařenka.

„Na vlakový.“

„Ale na jaký?“

Začal jsem pochybovat, zda má paní v pořádku sluch.

„Na vlakový nádraží tady v Jihlavě,“ odvětil jsem nahlas.

„Jenže my tady máme dvě,“ trumfla mě stařenka se zřetelnou pýchou v hlase.

To jste opravdu machři, odušil jsem v duchu a nahlas se zeptal: „A mohla byste mě poslat na to bližší?“

„Tak to jdete špatně, panáčku,“ pravila paní a vysvětlila mi, že stačí jít tam, odkud jsem přišel, a pokračovat tím směrem dál. Poděkoval jsem jí a rozběhl se na druhou stranu, podle stařenčina popisu prý k novému a zcela modernímu nádraží, kde se mi bude „moc dobře čekat“.

Z nového a zcela moderního nádraží se vyklubala velmi stará a nemoderní plechová bouda. Jelikož jsem ani nevěděl, jestli vůbec nějaký vlak ještě jede, bylo nasnadě, že musím dál. Proklel jsem kouzelnou babičku a ostrým spurtem přeběhl přílehlou dálnici.

Dalším rádcem se mi stal vrátný v kamionové firmě. Rozvážně dokouřil cigaretu, chvílku se dosti hlasitě a značně vulgárně přel se sebou samým, zda mi má říct, kudy vede

zkratka (na které se ovšem určitě ztratím), jež mne dovede do cíle velmi rychle (ale je dost nebezpečná i za dne, co teprve potmě). Nakonec vyhrála jeho dobrodružnější stránka a tajemná via contracta se přede mnou otevřela.

Lehce napadající na sedřenou levou nohu jsem doslova vypadl z hustého lesíku u starého nádraží a děkoval všem přírodním silám, že jsem zkratku přežil. Z louže jsem si stoupl rovnou pod okap. Pár metrů přede mnou se potácela dvojice ožralů a podle jejich zmatených a poloartikulovaných projevů jsem usoudil, že se zřejmě omylem nacházím v místě, kde přespávají. Výkřiky začaly nabírat na agresivitu a já jsem z horní kapsy krosny vyňal jedinou zbraň, kterou jsem byl vybaven – svůj starý dobrý ešus. Otrapové se naštěstí zalekli a ustoupili tak, že jsem mohl projít.

Paní za pokladnou mne informovala, že ze starého nádraží nic nejede. Zároveň mi ovšem dala i jistou naději – na nové nádraží je to prý jenom patnáct minut cesty a vlak, kterým bych přijel až do Brna, odtam jede za hodinu. Poděkoval jsem jí a nechal si ještě vysvětlit cestu. U třetího kruhového objezdu jsem ovšem přestal vnímat a soustředil jsem se na jediný výrazný orientační bod celého popisu – musím najít troleje a jít po nich až na konečnou.

Troleje jsem objevil poměrně záhy, běh na konečnou bych však nikomu nepřál. Krosna mě začínala opravdu tížit a cítil jsem každé došlápnutí. Podroušená jihlavská mládež se trousila domů a tropila si ze mne šprýmy. Nic jsem si z těch plantážníků nedělal a zběsile pokračoval v noční pánské jízdě, jednou rukou přidržuje padající kalhoty a druhou svůj slamák, který jevil značnou snahu navždy se se mnou rozloučit a odletět do neznáma.

Když se přede mnou otevřely dveře nového nádraží a já si na hodinách zkontroloval, že mi zbývá ještě deset minut, s blaženým výkřikem „Trek je trek!“ jsem se vrhl k přepážce a koupil si jízdenku. Jak bláhové však bylo předpokládat, že moje cesta tím končí.

Můj první trek: Vlák

Na jihlavském nádraží panoval i v neděli těsně před půlnocí čilý ruch. Po nástupišti chodili fantasticky nasraní cestující a nadávali tak, že jsem se ani neodvažoval hádat, co se mohlo stát. Raději jsem se podíval na informační tabuli, abych věděl, na kterou kolej můj vlak přijede. Na první. Dobře. Co však čert nechtěl, minutu před ním a minutu po něm jel jiný spoj. A všichni tři oceloví oři startovali ze stejné koleje!

Viděl jsem, že jihlavští nádražáci jsou skutečně fajnšmekři. Zkoušel jsem se ptát všech, do kterého z trojice oněch identických vlaků mám nastoupit, ale spolucestující chrlili pouze kletby a zaměstnanci Českých drah na můj dotaz intelektuálně nedostačovali. Náhodně jsem tedy jednu soupravu vybral a s tíživým pocitem v žaludku do ní naskočil.

Když mne vlak vyplivl v Havlíčkově Brodě (kam jsem měl namířeno), padl jsem na kolena a políbil peron. U přepážky mi bez problémů vydali jízdenku do Brna a já šel čekat ven. Zdálo se, že už se nic nemůže stát. Jak jsem ovšem upíral své zraky do neproniknutelné tmy a silou myšlenky přivolával mezistátní rychlík Panonia, udělala se dosti nepříjemná zima. Poskakoval jsem, abych se zahřál, ale moc to nepomáhalo.

Po nástupišti mne neustále pronásledoval pár postarších trampů. Snažil jsem se je setřást a hopsal od jednoho konce na druhý, ale jako by mnou byli nějak záhadně přitahováni, pořád mne následovali. Zvažoval jsem, jak jim diplomaticky naznačit, že bych se rád ve vlaku oddal klidné, tiché a především osamělé meditaci, ale stačil jeden mohutný skok a mé náhle spadnuvší kalhoty jim to vysvětlily za mě. Tolik tedy k citlivé diplomacii.

Největší překvapení dne mne však čekalo v Panonii. Rychlík byl tak napěchován Japonci, že si nebylo kam sednout. Se slzami na krajíčku a nohama v jednom ohni jsem se zhroutil v chodbičce a čekal na smrt. Za malý okamžik se

z jednoho zazaclonkovaného kupé vynořil mladý Němec, kvůli jehož potřebě jsem se musel opět zvedat. A když jsem kvůli těm germánským klukům vstával potřetí, pochopil jsem, jak zvláštní kouzlo může cestování mít – naposledy jsem si pro sebe potichoučku zašeptal „Trek je trek!“, vzal za dveře jejich kupé a vydal se oprášit svou předpotopní němčinu...

Jaselské humoresky: Na zkušenou dosvěta

Osmnácté narozeniny jsou u většiny lidí velkým zlomem. S láhví laciné lihoviny se již nemusejí skrývat před nikým a před ničím, mohou ohrožovat zdraví své i ostatních řízením motorového vozidla a všeobecně dělat, co se jim zlíbí. Tedy teoreticky, samozřejmě, protože převážná většina je stále ještě připoutána k rodičům pupeční šňůrou, i když má tato šňůra již jen finanční podobu.

Pro mě byly osmnácté narozeniny zvláště výjimečné, protože v tento památný den jsem rodinu konečně přesvědčil, aby mě pustila na zkušenou do světa; jinými slovy jsem dostal po roce uvěznění ve vzdálené vesnici povolení přestěhovat se znovu do Brna (s podmínkou, že budu na víkendy jezdit „domů“). A jak jsem se na své nové bydlení těšil! Pečlivě jsem promýšlel, jak si garsonku zařídím, a na svoje budoucí útočiště jsem se chodil dívat už měsíc předem. Nelze zamlčet, že se jednalo o nejohavnější dům v celé ulici (nikdy jsem nepřišel na to, proč se jmenuje Jaselská). Na druhou stranu, mnozí by jeho polohu shledávali zcela ideální: napravo luxusní kafetérie, nalevo dívčí internát (čehož si také neopomněl všimnout ani jediný můj host). Při bližším ohledání ovšem vyšla najevo hořká pravda: napravo požadovali za své – pravda kvalitní – služby horentní sumy, nalevo naopak nepožadovali nic. Ocvočkované černé zjevy s pěti obličejí namalovanými na ksichtě pro mne však ani zadarmo neměly žádné kouzlo.

Rodiče byli mým nadšením nemile překvapeni, ale jak mi neustále opakovali, až to nebudu moct vydržet, můžu se kdykoliv vrátit. A to byl vlastně také hlavní důvod, proč tento z jejich pohledu šílený krok povolili – domnívali se, že se sesypu už po prvním týdnu. A udělali pro to, co se dalo, to se musí nechat. Tatík velmi pečlivě nabrousil můj kuchyňský

nůž, což byl geniální tah; neopomněl mi rovněž ani jedinkrát převyprávět strašidelnou historku o lupičích, kteří v noci mordují nájemníky v přízemí, kde jsem měl tu čest bydlet. Maminka mi zase dala několik „dobrých“ receptů, ve kterých pokaždé chyběla nějaká zásadní ingredience; navíc mi kladla na srdce, abych sepsal závěť, protože plynový sporák, jehož hrdým nájemcem jsem se měl stát, je věc velmi nebezpečná a člověk nikdy neví, kdy to s ním vyletí do vzduchu. Sestra mě varovala, že ve starých domech (jako je ten můj) se vyskytuje spousta pavouků, kteří čas od času útočí v hejnech.

Skutečně, první týden byl kritický. O nůž jsem se pořezal nepočítaněkrát (vždy znovu překvapen jeho nečekanou ostrostí ve srovnání s našimi domácími tupci) a stihnul jsem si popálit obě ruce. Děkoval jsem nebesům, že mám za rohem polikliniku; s panem doktorem na chirurgii jsem brzy navázal hluboké přátelství. V noci jsem se budil každou hodinu a šmátral pod postelí, kde jsem měl připravenou kvalitní dřevěnou tyč na zpacifikování případných narušitelů. Okna jsem zajistil různými zvonivými předměty, aby se lupiči nemohli vplížit potají. Poctivě jsem se pokoušel vařit, ovšem sabotované palačinky, kam jsem podle zlomyslného receptu neměl přidat žádnou mouku, se ne a ne podařit. Pavouci vyskakovali ze všech koutů a nebyl jsem dalek toho, abych bláznivému tvrzení své sestry uvěřil.

Přesto jsem se nevzdal. Několikrát jsem držel telefon a chtěl jsem zavolat domů, pokaždé mne od toho však odradily dva důvody: vrátil bych se do toho pekla kdesi uprostřed lesů a udělal bych všem velkou radost, že jsem skutečně tak neschopný, jak se o mně s oblibou tvrdívá. A tak jsem se nevzdal, ztupil nůž, pořídil si novou knihu receptů, pavouky splachoval do záchodu a byl tak šťastný, jak to jenom jde.

Jaselské humoresky: Šatlava

Snad by bylo na místě vysvětlit velectěnému čtenáři, proč obydlí svých rodičů obvykle říkám „gulag“ či „peklo“ a proč jsem i přes velmi nepříznivé počáteční podmínky na Jaselské s vypětím všech sil vydržel. Proč jsem byl ochoten každý večer chodit cvičit na klavír do dosti vzdálené hudební školy a každou noc jsem místo spánku v tiskárně vyráběl nejmenovaný pofidérní plátek.

Sídlo mých rodičů je od mého domovského města Brna, kde jsem se narodil a kde rovněž hodlám dožít, vzdáleno zhruba třicet kilometrů. Jediné spojení se světem však představuje velmi nepravidelně a sporadicky jezdící autobus, ze kterého je třeba přestoupit na vlak. V zimě se navíc pravidelně stává, že spojení se světem je kvůli zapadané silnici na několik dní přerušeno.

Nechtěl-li jsem se nadobro vzdát svého života a spáchat intelektuální sebevraždu, neměl jsem příliš na vybranou. Ve vesnici nebylo ani s kým mluvit, věkově nejbliž mi byli dva kojenci od sousedů. Staří rodáci se naší rodiny stranili, poněvadž jsme nebyli místní, a ostatní obvykle jezdili jenom na víkendy.

Samozřejmě jsem tajně jednal už v době stavby rodinného sídla. Při četných expedicích jsem nenápadně vytahoval cihly a posunoval záměrné kolíky. Jednou jsem dokonce v záchvatu vzteku pokousal stavbyvedoucího (není však čeho se obávat, nucený roční pobyt v tomto meditativním prostředí mne naučil značné trpělivosti a klidu). Stavbu jsem sice o pár dní zpomalil, ale nezastavil.

Pojďme se nyní přesunout do doby, kdy jsem již byl přestěhován na Jaselskou. Rodiče byli přirozeně značně nesví a zprvu nevěděli, jak nastalou situaci řešit. Nikdo nečekal, že bych samostatně bydlení vydržel a že bych se dokázal se ztrátou rodinných pout tak snadno vyrovnat (pravdou zůstává,

že pouta byla poměrně doslovná a když trochu povolila, dýchalo se mi daleko volněji).

Od té doby každý týden handlujeme, jestli pojedu na víkend k rodičům. Ani jedna strana obvykle nehodlá ustoupit a je zapotřebí mistrovské strategie a velmi delikátních výmluv, aby neúplatný gulag povolil a vzdal se svého práva. Dříve spolehlivě zabíraly školní povinnosti a nutnost trávit čas ve fakultní knihovně, ale tento trik se časem opotřeboval. Ani má fiktivní přítelkyně Karla, se kterou jsem v představitosti svých těžce zkoušených předků chodil více než půl roku (a to především o víkendech), nakonec nátlak nevydržela a rozplynula se stejně snadno, jako se objevila. V reakci na tento incident začali rodiče jezdit pravidelně o několik hodin dřív, než bylo domluveno (případně zcela neohlášení) a vyžadovat hlasité projevy blaha, zatímco jsem byl u nich. Rovněž přepadové kontroly nebyly ničím výjimečným.

Napětí mezi oběma tábory rostlo a některé staré rány se začaly znovu otevírat. Když jsem vzal roli ve studentském muzikálu a bylo jasné, že škole v tuto chvíli příliš času nevěnuji (nebylo ostatně třeba), rodiče se vzdali k radikálnímu úderu – zakázali mi úplně všechno. Vzchopil jsem se rovněž a vymyslel velmi složitý a komplexní plán – přesně jsem si napsal svůj fiktivní (a zcela nekonfliktní) denní rozvrh a dál jsem se vesele věnoval všem svým skutečným aktivitám. Jelikož jsem musel denně volat domů, vymyslel jsem si pokaždé nějakou vtipnou historku a ve stanovený čas se ozval. Podíval jsem se do papíru a nahlásil jsem, co bohulibého právě dělám (zatímco jsem ve skutečnosti konal něco úplně jiného), oni spokojeně přikývli a zavěsili.

Dvojí život samozřejmě nevydržel věčně a za další půlrok se nesrovnalosti tak nahromadily, že nebylo možné dál uhybat. To už jsem se však stěhoval ke Cvokovi a v mém životě začala zcela nová éra, o které pojednává jiný cyklus.

Jaselské humoresky: Sousedské panoptikum

Své nové sousedy jsem začal potkávat ještě dřív, než jsem se vůbec nastěhoval. Již při prohlídce nového doupěte si mne vzala stranou má budoucí noční můra, paní Pospíšilová. Nesmlouvavým tónem prohlásila, že v deset hodin jistě OBA vypneme veškeré přístroje, které by mohly dělat hluk, a OBA se uložíme ke spánku.

Když jsme se na tom shodli (jinou možnost ani její suché konstatování skutečnosti nepřipouštělo), pravila, jak je ráda, že vedle ní nebydlí žádný hudebník. Její úsměv poněkud ochladl, když jsme později stěhovali dovnitř klavinovu. A ještě víc se zachmuřila, když zjistila, že můj hlas se nese domem mnohem víc než televize a rádio dohromady. Ne nadarmo jsem se jednou ve zpěvu dozvěděl, že řvu jako na salaši.

Abyste rozuměli, paní Pospíšilová je vdova po panu účetním. Doma má všechno v bílé barvě a je velmi pečlivá. A bohužel si strašně ráda povídá. Chápu, že starší lidé mají tento zvyk, ovšem spojí-li se nebetyčná užvaněnost s myšlenkově nezatíženým obsahem, je to katastrofa. Paní Pospíšilová navíc bydlí v přízemí a nenechá si žádnou kořist proklouznout mezi prsty; těžko říct, netráví-li celé dny u kukátka. Ať jsem se kradl jakkoliv tiše, vždycky stihla otevřít dveře dřív, než jsem proklouzl k sobě.

Jednou ke mně dokonce držela přednášku o mravnosti mého života. Když začala, velmi jsem se divil, poněvadž můj život byl tehdy mravný až příliš. Snažil jsem se jí vysvětlit, že se všemi třemi ženami, které kdy můj příbytek navštívily (a jejichž počet po této přednášce rapidně stoupl), jsem pokrevně spřízněn. Paní Pospíšilová však útočila především na „necudnou dívku ve spodním prádle“, která ji velmi pobouřila. Pravdou je, že sestra, když u mě byla na návštěvě, hned po ránu v nepříliš dostatečném odění vykoukla z okna na dvorek.

Snažil jsem se ji přesvědčit, ať se alespoň trochu přiobleče, ale ona místo toho s hlasitým nadšením pozdravila paní Pospíšilovou, sklánějící se nad svým záhonkem. Mravní delikt byl na světě.

Musím říci, že téměř všichni mí sousedé se mě snažili svým způsobem vychovat. Paní Kalašová mne například vzdělávala v oblasti ekologie a ochrany životního prostředí (nic jsem samozřejmě nepochytil). Tato vdova po náruživém botanikovi, jehož při cestě do Afriky uštknul jedovatý had, měla přírodu opravdu ráda. Dokonce tak ráda, že její byt, i když byl ve středu města, silně připomínal deštný prales. Dovnitř jsem se podíval až mnohem později, ale i k nám do přízemí doléhal křik dvou papoušků a štěkot smečky psů.

Ultrakatoličtí manželé Lorencovi ze třetího poschodí se mě pro změnu snažili obrátit na pravou víru. S křesťanstvím jako filozofickým systémem nemám větších problémů, ale naše teologické debaty pokaždé narážely na stejnou překážku: nedokázal jsem uvěřit v Boha. Lorencovi mne po dlouhých a zbytečných pokusech přenechali peklu, kam beztak vesele mířím už od dětství.

Nejzajímavější osobou z domu byl však bezesporu pan Pivoňka. Dokonce tolik, že jsem mu vyhradil jeho vlastní fejeton.

Jaselské humoresky: Pan Pivoňka

Na onom starém pánovi nebylo vlastně na první pohled nic výjimečného, tedy snad kromě faktu, že byl strýcem mé profesorky z češtiny. Vždycky se o berlích belhal do schodů nebo ze schodů, výjimečně i někde po ulici. Vzhled měl velmi úpravný a bylo vidět, že se o sebe skutečně stará. A snad tomu chtěl osud, že jsme se dali poprvé do řeči v popelárně.

Oba jsme vyhazovali odpadky a znáte to – dle etikety se na toaletách a mezi popelnicemi nemluví. Neodpovídá to slušnosti. Ovšem panu Pivoňkovi vadilo jenom máloco – klidně se mnou započal rozhovor. Nejprve jsem myslel, že je stejný šťoural jako ta můra Pospíšilová, pak jsem však zjistil, že jej víc než inkviziční otázky ohledně garsonky zajímám já jako člověk. A to bylo velmi příjemné.

Pan Pivoňka mi vyprávěl rozličné historky ze svého života. O své zesnulé přítelkyni Fanynce, o německé hraběnce, která se o něj pokoušela, když šel nebožce na hrob (a kterou odmítl, když zjistil, že má zámek v Německu a její služebnictvo neumí česky), o šarmantní doktorce ve středních letech, s níž si povídal během jedné lehčí operace a jež si nakonec našla jakéhosi mladého zajíčka. Nadával chvíli na pravici, chvíli na levici, jak se to tak namanulo, a nakonec mne pozval, abych se někdy zastavil na návštěvu.

Zastavil jsem se asi za dva týdny. Přinesl jsem mu vodku, abych neurazil, pan Pivoňka můj výběr dobromyslně zkritizoval, ale slíbil, že mi s ním příště pomůže. Pili jsme a povídali a on pronesl co chvíli nějaký brutální vtip, aby se vzápětí zachmuřil a přešel do velmi vážného tónu. Když si uvědomil, že dlouho mluvil, podíval se na hodinky a vyhradil mi nejméně patnáct minut, ve kterých jsem se mohl nepřerušovaně projevit já. Radil mi ve vztazích se ženami a zlotřile se pochechtával, když jsem mu líčil nekonečnou řadu svých zahanbujících proher. A když jsem se rozloučil, pokračovala návštěva za okamžik u mne. Nestačil jsem si

doma ani sednout a už někdo zvonil. Otevřel jsem. Za dveřmi stál pan Pivoňka a vesele se protlačil dovnitř s jakousi písní na rtech a se sdělením, že nedopitá láhev znamená smůlu.

Další den jsem dostal vyčiněno od paní Pospíšilové, která naši noční jízdu zřejmě nesla nelibě a zlobila se, že jsme ji také nepozvali. Pan Pivoňka jí koupil láhev „babského“ pití, „tlamolepu“, jak říkal, čímž jsme si ji naklonili na naši stranu. Těšil jsem se, jak vykonám u starého pána další bujarou návštěvu, ale ouha – pan Pivoňka se neočekávaně zamiloval a pronásledoval svou oběť tak dlouho, dokud ji neudolal (na své přátele tak již neměl mnoho času). O tom však vypráví jiný příběh.

Jaselské humoresky: Kontrolka, nebo tlačítko?

Když jsem vám vylíčil, jací podivíni bydleli všude kolem mě, musím ještě povědět několik slov o prazvláštních domácích spotřebičích, jejichž pyšným vlastníkem jsem se na Jaselské stal. Jinak by se Vilma s Karlem jistě urazili, navíc jim to za jejich věrné služby rozhodně dlužím.

Vilma byla obyčejná plynová trouba, zrána trochu nedůtklivá a rozpačitá, navečer vždy ospalá a vyhaslá. Nikdy mě však nenechala ve štychu; právě v tomto údobí svého života jsem zjistil, že jakékoliv jídlo, nechá-li se v troubě dostatečně dlouho, je po vyjmutí jedlé. Časem jsem sice pochopil, že ani sporák není mým nepřitelem, ale znáte to – když si s někým nemáte co říct, špatně se vám s ním spolupracuje.

Zato s Karlem jsme zažili velkou krizi. Pan Karel byl obstarožní kotel a míval svoje nálady. Ač kontrolován termostatem, měl vždycky svou vlastní hlavu a na centrální pokyny nebral zřetel. Když jsem se paní domácí ptal, jak se termostat nastavuje, dala mi padesátistránkovou brožurku v rumunském jazyce a pravila:

„Jste lingvista, tak si to přeložte. Nebo to udělejte jako já a hrajte si s tím tak dlouho, než bude teplo.“

Poděkoval jsem jí za hlubokomyslný rozbor a zařídil se podle její rady. A skutečně, když jsem termostat dráždil neodborně náhodnou manipulací dostatečně dlouho, sebral se a přinutil Karla zatopit. Paní domácí mi pro jistotu dala vizitku na vrchního kotelníka, kdyby něco.

Byl zrovna krásný lednový den, když si Karel postavil hlavu. Venku mrzlo, až praštělo, já hezky doma v teple postýlky. Když jsem však vstal, zjistil jsem, že je v doupěti nepříjemně chladno. Teploměr ukazoval pouhých osmnáct stupňů oproti obvyklým dvaadvaceti. Termostat ovšem dřel

jako horník v dole a svaloval veškerou vinu na Karla. Držel jsem k němu řeč, leč stárnoucí kotel dál zatvrzele mlčel. Když jsme klesli na patnáct stupňů, obrátil jsem a pěkně jsem ho poprosil, jestli by mohl alespoň na chvílku přitopit. Na dvanácti stupních jsem si vzal další dva svetry a pohrozil jsem Karlovi, že zavolám kotelmistra. Mával jsem mu vizitkou před plechovým krytem a křičel jsem na něj z vedlejšího pokoje, že už volám a že má poslední šanci si to rozmyslet, ale s tím lotrem nic nepohnulo.

Nezbývalo, než opravdu zavolat. Vrchní kotelník byl podle všeho zaneprázdněn. Prý je to celé velmi jednoduché, kotel „šel do poruchy“ a někde na něm je kontrolka, která svítí. Jindy bych se asi ohradil, že kotel nikam nešel a je pořád se mnou, ale jelikož teplota pomalu klesala k mezním hodnotám, nechal jsem si přitroublé vtípky pro sebe, prohledal Karla a našel svítící kontrolku. Teď prý stačí jen zmáčknout tlačítko, které je vedle ní. Tak to pozor, na to já, vedle ní žádné tlačítko není.

Pan kotlář se mnou začal ztrácet trpělivost a pravil, že vedle svítící kontrolky prostě musí být tlačítko. Znovu jsem Karla prohledal, ale v okolí zářícího světélka žádný takřečený čudlík nebyl. Když jsem prý tak natuplý, ať zmáčknou všechno. Zmáčknul jsem tedy všechno a čekal. Nestalo se nic a já začal zvažovat evakuaci do vždy přepychově vytopené knihovny filozofické fakulty.

Kotelmistr mi sdělil, že jsem ztracený případ, a zavěsil. Třesoucím se prstem jsem hladil vzdorovitě zářící kontrolku a loučil se s Karlem. Světélko najednou zajelo dovnitř a já s velkým překvapením pochopil, že sama kontrolka je oním kouzelným tlačítkem. V kotli to zachrchlalo a za bezpečnostní přepážkou z umělé hmoty vyšlehly plameny. Něžně jsem Karla pohladil a pečlivě si zapsal do paměti, kde má můj věrný přítel Achillovu patu.

Jaselské humoresky: Jak zalichotit zrající ženě

Když jsem na Jaselské úspěšně končil svůj první rok, stala se nečekaná událost. Paní Kalašová, jejíž manžel zemřel v Africe po uštknutí jedovatým hadem, mne pozvala návštěvu. Neváhal jsem ani minutu a přijal.

Jak se ukázalo později, možná jsem trochu váhat měl. Již výběr nezbytného návštěvního daru provázely značné komplikace; nebyl jsem si totiž jist, jakou zeleň mám koupit (a nic jiného než kytku jsem ani nezvažoval). Paní květinářka mi poradila jakýsi pěkný kaktus, který se prý hodí do jakéhokoliv prostředí. Jeho příznivá cena mne přesvědčila, že by mohl být tou pravou volbou.

Paní Kalašové se kaktus naštěstí moc líbil, i když do její sbírky flóry absolutně nezapadal. Obrovitý německý ovčák jménem Roddy mi za odměnu poslintal kalhoty. U dveří se za okamžik shromáždila celá smečka. Od onoho dne nemám rád psy.

Když jsem se dostal ze spárů divé zvěře, zavedla mne paní Kalašová do obývacího pokoje. Byl jsem tak zaujat roztodivnými rostlinami situovanými snad na každé vodorovné ploše, že jsem omylem přišlápl zakrslého králíka Teda. Stárnoucí a nerudný Ted se s lehkým sípáním odvrátil na své místo v rohu místnosti a po zbytek návštěvy na mne vyčítavě hleděl.

Dvojice papoušků létala volně po bytě. Všechna ostatní zvířata byla kupodivu tak vycvičená, že je nechávala na pokoji. Na první pohled jsem však pochopil, že já s nimi kamarád nebudu. Opeřenci se mi proháněli nepříjemně nízko nad hlavou a jejich zlomyslné cvakání zobáky bylo zcela zjevně určeno pouze k tomu, abych se vyděsil.

Paní Kalašová se usadila do křesla a já si až teď všiml, že je trochu jiná, než jsem ji znal. Nedokázal jsem v tu chvíli přesně

říct, co se na ní změnilo, ale měl jsem akutní pocit, že to je najednou nová a dosud nepoznaná osoba.

Nevěnoval jsem tomu však pozornost a cele se věnoval fascinujícímu rozhovoru. Paní Kalašová totiž dokáže o přírodě hovořit tak, že zaujme i antiekologa; její silně morbidní vtipy se navíc dost podobají vyprávěním pana Rokose. I smrt manžela, která ji viditelně hluboce zasáhla, po letech podává se svým typickým nadhledem, jako by šlo o tu nejpřirozenější věc na celém světě.

Můj pohled po nějaké době upoutala krabička za paní Kalašovou. Stála na jedné z polic, jako by čekala, až si jí konečně všimnu. Byl to přípravek na zvětšení poprsí pomocí přírodních látek. Nemohl jsem si pomoci a zkontroloval jsem, jak si stojíme – skutečně, účinnost byla viditelná. Zcela nečekaně jsem tak odhalil, jaká tajemná změna se s paní Kalašovou stala.

Byl jsem postaven před zvláštní problém: na jednu stranu jsem jí chtěl zalichotit, aby viděla, že si toho někdo všiml (stárnoucí vdově již podle mého soudu mnoho mužů zadarmo nelichotí); na stranu druhou jsem si však byl vědom, že se zde jedná o skutečně choulostivé téma – s mou nízkou sociální inteligencí a nulovou schopností empatie bych mohl snadno přestřelit. A tak jsem tam seděl, již zcela neschopen se soustředit, a zvažoval další postup. Ted se na mne pořád smutně díval a já pochopil, že bude lepší mlčet. Paní Kalašová se vypovídala ze všech svých strastí, já jí pochválil všechno kromě toho, co si pochvalu skutečně zasloužilo, a když se za mnou zabouchly dveře, zhluboka jsem si oddechl.

Skutečně, zalichotit zrající ženě může být nepřekonatelný problém. Když jsem však o pár dní později potkal pana Pivoňku a paní Kalašovou, jak se vedou za ruce a zasněně si hledí do očí, zamáchl jsem slzu a věděl, že toto dilema můžu pustit z hlavy – šarmantní elegán z druhého poschodí už najde cestu, jak taktně vyzvednout všechny přednosti své nově nalezené lásky...

Jaselské humoresky: Válka s mravenci

Dodnes nechápu, jak se to mohlo stát. Jednou jsem jednoduše přišel domů a našel jsem v předsíni (která je v mém skrovném příbytku zároveň i kuchyní a předpokojem) mravenčí dálnici. Smysl konání těch malých tvorečků mi však zůstal utajen, poněvadž směřovali odnikud nikam. Jídlo bylo pečlivě uschováno, žádné drobky na zemi. Co tedy k čertu můžou chtít?, tázal jsem se sám sebe a šel studovat možná protiopatření.

Nejprve jsem se rozhodl vyzkoušet diplomacii. Napsal jsem mravencům miniaturním písmem na drobný papírek následující výzvu: „Nacházíte se na soukromém pozemku. Neodejdete-li do zítřka, budu nucen jednoho z vás pro výstrahu zabít.“

Mravenci ovšem přes cedulku nevzrušeně chodili dál. Přeložil jsem sdělení do několika dalších jazyků, ale nemělo to žádný efekt. Musel jsem splnit svou hrozbu a usmrtit pro výstrahu jednoho černého tvorečka, kterého jsem posléze umístil doprostřed jejich cestičky. Jeho bratři jej ovšem bez zájmu přelézali a nezaznamenal jsem ani žádné pohřební rituály.

Rozhodl jsem se udeřit na nepřítele psychologicky. Pochytil jsem řadu mravenců do velmi důmyslných pastí, které je držely na místě, ale nechaly je naživu, aby mohli kolemjdoucím soupevníkům vylíčit hrůzy tohoto prostředí a vysvětlit jim, že ve Skolkově kuchyni pšenka mravencům prostě nepokvete. Hmyz se však ukázal svou intelektuální výbavou pro takovýto druh nátlaku zcela nevhodný. Nevím, co si tam povídali, ale chodili vesele dál.

Již poněkud v koncích jsem se rozhodl pro metodu přímé likvidace. Dostupné mravence jsem smetl na lopatku a spláchl. Posléze jsem se usadil na zem a čekal na další vlnu s mylným přesvědčením, že hmyzu nemůže být zase tolik a jeho počty se po několikerém opakování této procedury nutně musí snížit.

Černá armáda však překvapivě nabírala na síle a z osamocených průzkumníků se zanedlouho vytvořila solidní zásobovací linka.

Zkusil jsem na mravence několik babských rad. Zatopil jsem díru, ze které vnikaly do předsíně, zatřel jsem její ústí zubní pastou s vysokým obsahem flóru a jejich cestičku jsem posypal práškem na pečení. Malí ignoranti si dali na dvě hodiny pokoj, aby pak přitáhli v opět o něco větším počtu.

Pochopil jsem, že je třeba skoncovat s nimi jednou provždy. Za nekřesťanský peníz jsem si v drogerii zakoupil zaručený prostředek proti létajícímu a lezoucímu hmyzu a vrchovatou měrou jím znečistil podlahu. Mravencům chemikálie tak zachutnala, že se jí doslova nemohli nabažit.

O pár dní později, když jsem uznal neporazitelnost nepřítele a uzavřel s ním příměří, jsem potkal paní Kalašovou s panem Pivoňkou na procházce. Když jsem se jim svěřil se svým problémem, paní Kalašová mne napomenula a pravila, že všechno živé bychom měli nechat dýchat, a pan Pivoňka vyřešil mé trable památnou větou:

„A co vám na nich vadí, pane Skolek? Vždyť jenom lezou...“

Jaselské humoresky: Večerkářské intermezzo

Kdo někdy vystrčil hlavu z maminkou pečlivě vystlaného pelíšku a odvážil se jít do světa na svou vlastní pěst, jistě se mnou bude souhlasit, že mít blízko svého příbytku nonstop potraviny (nebo alespoň jejich méně výkonnou variantu, večerku) je pro studenta s krajně napěchovaným rozvrhem věcí zcela zásadního významu. A pokud tyto podniky navštěvujete, pak rovněž víte, že v nich velmi často prodávají prazvláštní lidé, tak trochu prvorepublikové figurky.

Králem všech je prodavač z naší ulice. Jeho večerka má skutečně stylovou otevírací dobu, zahajuje o půl sedmé a končí o půl desáté. Celým obchodem se line velmi výrazný pach, neřku-li přímo zápach. Nikdy jsem nepřišel na to, odkud to jde, klasifikoval bych však tuto „vůni“ jako závan socialismu; přibližně se podobá zvětralému oděru starých a hnjících půd. Jak se však tento parfém může dostat do přízemí, ještě k tomu silně a nemilosrdně větranému, to je pro mne záhadou.

Potraviny na regálech rovněž připomínají dobu, kdy jsme směle kráčeli k světlým zítřkům a poroučeli větru i dešti. Nedávno jsem zde potkal arašídové křupky, s nimiž jsem se naposledy viděl ve čtyřech letech. Ze samé nostalgie jsem si několik balíčků koupil, jenom abych doma zjistil, že datum spotřeby již dávno minulo.

Nikdy jsem také nepřišel na tajemství zásobování večerky. Když si tam něco koupíte, regál zeje prázdnotou. Ale nikdy se nestane, že by byl celý obchod vyprodaný. Jakýmsi kouzlem se zboží samo vrací a jeho uspořádání se v obchodě neustále mění.

Třešničkou na groteskním dortíčku je pak večerkář sám. Starší prošedivělý pán, který se zásadně neusmívá a nosí bílý plášť. Když jsem se ho jednou zeptal, který druh grahamových

tyčinek je nejlepší (večerka jich nabízí dokonce pět!), opáčil, že je to úplně jedno, protože jsou všechny „stejně šlendrián“. Jindy, když jsem si nesl k pokladně pět rohlíků, si mě nedůvěřivě změřil a zabrblal si pod vousy:

„Vy se teda cejtíte...“

Když jsem mu platil tisícikorunou, nemá u sebe drobnější obnos, reagoval rovněž kuriózně:

„To si můžete skočit ještě do šantánu!“

Vrcholem všeho byl nesmrtelný výrok, kterým mne počastoval, když jsem si ke kase přinesl čokoládový likér. Z anglického názvu pan večerkář asi nepochopil, že se jedná o alkohol, a tak, jsa veden pouze obrázkem čokolády na přebalu, bezelstně pravil:

„Á, nějaká čikuláda! Pro dcerku?“

Pravda, ve svých dvaceti letech vypadám snad již poněkud sešleji, ale přesto se mne jeho výrok dotkl. Navíc, bylo jaksi nevhodné po takové ráně pod pás odpovídat, že jsem „čikuládu“ koupil sobě; přistoupil jsem tedy na kompromis a pasoval se do role mladého strýce. Koneckonců, sestra se bude brzo vdávat a kdoví, je-li její rozhodnutí skutečně svobodné a nechystá-li nám nějaký přírůstek do rodiny. Možná bych se na to mohl pana večerkáře zeptat; neřekl bych se, kdyby přes den provozoval věštinu.

Jaselské humoresky: Jaký pán, takový kotel

Zřejmě je čas na trochu nefalšovaného vzrušení. Jelikož jsem si všiml, že poslední dobou jsou v kurzu seriály z lékařského prostředí, zpravím velectěného čtenáře o velmi nebezpečném chirurgickém zákroku, který musel chudák Karel podstoupit.

Všechno začalo stejně jako za našeho prvního nedorozumění. Kotel prostě odmítal zatopit. Nic jsem si z toho nedělal a použil známý trik s kontrolkou alias tlačítkem. Jaké však bylo mé překvapení, když Karel nenaskočil. Dopustil jsem mu tedy vodu, samozřejmě citlivě, aby si neublížil (tento chvat jsem pochytil z přeložitelné části rumunské kotlářské brožurky). Nic se nedělo. Poznal jsem, že je to vážné. Ihned jsem zavolal vrchnímu kotelmistrovi a vyrozuměl jej o nastalé situaci. Kotelník byl kdesi na druhé straně republiky, ale slíbil, že ke mně pošle svého syna, jenž by se měl touto dobou nacházet poblíž.

Držel jsem Karla za mřížkování a uklidňoval ho, že pomoc už je na cestě. Když se ovšem mladý muž objevil, oba jsme dost znejistěli. Čekali jsme solidního chirurga, ale místo něj přišel chlapec rozhodně mladší osmnácti let. Bez jakýchkoliv ohledů z Karla odstranil přední kryt. Cudně jsem se odvrátil a operaci sledoval jen po očku. Hoch se nadšeně pochlubil, že s tímto typem kotle ještě nikdy nepřišel do styku. Když jsem slyšel skřípání Kájových vazů a šlach, nemohl jsem to déle snést a musel jsem na vzduch.

Za dvě hodiny jsem byl zpátky. Naskytl se mi děsivý pohled. Z kotle visela na několika drátech hlavní jednotka, zjevně ošklivě popálená. Zamáčkl jsem slzu a optal se tyрана se šroubovákem, jaký je jeho postoj k eutanazii. Odvětil, že v tomto stavu Karla zanechá a zítra přijde i se svým otcem.

Noc byla hrozná. Neustále jsem se převaloval a co chvíli chodil svého nejbližšího přítele kontrolovat. Cítil jsem, že strádá. Abych mu alespoň trochu zvedl náladu, dokonale jsem mu vyleštil odřatý přední kryt a ukázal jsem mu, že ho teď může používat jako zrcadlo.

Ráno se chlapec dostavil znovu. Starý kotlář se nejprve díval, jak jeho ratolest pracuje, a pak k ní držel velmi dlouhou a velmi vulgární řeč, kde mimo jiné kritizoval její naprostou neschopnost při opravě kotle a její nepoužitelné nářadí. Tetelil jsem se za rohem zlomyslným blahem a věděl jsem, že i Karel si trýznění svého mučitele užívá.

Zkušené ruce kotelmistra daly mého kamaráda v pár minutách dohromady. Synek se tvářil velmi zkroušeně. Karel na něho výhružně zabafal a dal tak najevo, že se v dohledné době nemá vracet. Oba kotlisti se poté rozloučili a odešli.

Sedl jsem si do křesílka naproti Kájovi a vedli jsme filozofický rozhovor o jeho zážitcích v klinické smrti. Jelikož mne však zavázal mlčením (povaha kotlího posmrtného života je hluboce intimní), nemohu se s velectěným čtenářem o toto tajemství podělit. Koho to zajímá, necht' si pořídí kotel vlastní.

Jaselské humoresky: Území nikoho

Je pět hodin ráno. Rozespalýma očima tčkám po pokoji a s narůstající nevrlostí si uvědomuji, že si opravdu nutně potřebuji odskočit. Za normálních okolností by vykonání potřeby nebylo provázeno žádnými komplikacemi, ovšem fakt, že mám v koupelně místo záchodové mísy velkou díru v podlaze, celou situaci poněkud ztěžuje. Otvorem sice vidím až do sklepa a ačkoliv bydlím sám, o společnost nyní nemám nouzi, ale když si potřebuji odskočit, musím na společnou domovní toaletu.

Na záchodě je překvapivá fronta. Zrovna tam trůní paní Pospíšilová a v čekárně je pan Pivoňka. Drží dokonce smetáček a lopatku. Když se má noční můra konečně odeběře z oné místnosti pryč, naběhneme s kolegou dovnitř a pucujeme ostošest. Pan Pivoňka si libuje, jak přestavba domu sblízuje nájemníky, a já přemýšlím, čím jsem si tohle zasloužil.

V bytech nám teď vyměňují okna a trubky, navíc rozkopali i celou ulici. Na všem mi doma leží centimetrová vrstva prachu a s jakoukoliv hygienou jsem se už dávno rozloučil. Abych si zachoval alespoň nějakou bezpečnou zónu, kde nešlápnu na ostrý kus zdiva nebo se nepropadnu do sklepa, vybuodoval jsem si kolem postele zákop. Odtud ostřízím pohledem pozoruji pány montéry a příležitostně jim znepřijemňuji život svými všetečnými dotazy. Prvních pár dní jsem jim nabízel kávu nebo čaj. Už to nedělám.

Válka v Jaselské ulici má ovšem i své kladné stránky. Pan Pivoňka mne zve na další návštěvu, tentokrát je to sice bez alkoholu, ale zato opravdu od srdce. Jen tak mezi řečí nadhazuje, že se s paní Kalašovou budou brát. O den později se na domovní nástěnce objevuje svatební oznámení.

Jindy si to štráduji domů a pootevřenými dveřmi zahlédnu paní Pospíšilovou, jak zničeně sedí na židličce v předsíni. Oči se jí lesknou a vypadá, že se každou chvíli rozbřečí (její sněhobílý interiér zřejmě přestavbou dostal co proto).

Spokojeně vstupuji do svého polozničeného příbytku a pomyslím si, že z toho vzešlo aspoň něco dobrého. Ale ten obraz zkormoucené Pospíšilky se mi pořád vrací. Za všechny ty drby a pomluvy, co po domě šíří, si nic jiného nezaslouží, nějak však cítím, že v jádru rozhodně zlá není. Znovu vycházím ven a dívám se na ni.

„Nedáte si čaj, paní Pospíšilová?“ pravím po chvíli. Vděčně přikývne a nastěhuje se ke mně i se židličkou. Sedíme v zákoupu a popíjíme bylinkové thé.

Ultrakatoličtí manželé Lorencovi jsou zcela nevzrušeni, zřejmě jim pomáhá Bůh. Naproti tomu paní Kalašová září štěstím a všude chodí trochu pyšně, aby lidé věděli, že se bude i ve svém pokročilém věku vdávat. Hostinu obstarává pan večerkář (jeho cateringové služby jsou v naší ulici proslulé). Mravenci odešli, zřejmě se jim u mě přestalo líbit. Vilma, má plynová trouba, spokojeně troubí, Karlovi je konečně jednou za čas dobře. Po operaci se rychle zotavuje a má se čile k světu.

A doprostřed této zaprášené a dojemné idylky nečekaně přichází zlá novina – mým pronajímatelům se zdá garsonka po nových stavebních úpravách tak hezká, že považují za vhodné podstatně zvýšit nájem. Není na vybranou, musím se stěhovat. Po několika marných pokusech náhodou setkávám svého dávného přítele Cvoka, který hledá spolubydlicího do svého dvoupokojového bytu. Je rozhodnuto – nadcházející tři měsíce budou tím nejdobrodružnějším obdobím v mém životě.

Vracím se domů a vychutnávám si každý detail, vím, že je to jeden z posledních návratů do mého doupěte. Na nástěnce se stále skví lejtstro o uzavření požehnaného svazku mezi mužem a ženou, ale počkat – něco nehraje. Místo zlatavých zdobných obloučků je tento papír pokryt černým smutečním písmem. A tak nepoeticky, tak zbytečně, tak hloupě odchází jeden z nejzajímavějších lidí, které jsem na Jaselské měl tu čest poznat. Pan Pivoňka svatbu nestihne, dnes ráno už se neprobudil.

Jaselské humoresky: Epilog

(o rok později)

„Dobrý den!“ volám nahoru.

„Dobrý den moc stojí, co chcete?“ přichází od pana Pivoňky z balkónu nečekaná studená sprcha.

„Jdu na návštěvu, jak jsem vám kdysi slíbil,“ povídám mu, poněkud zaražen.

„A kdo jste?“

„Richard Skolek. Já bydlel tady v přízemí,“ říkám a ukazuji na nyní ostudně zaprášené okenice.

„Á!“ roztahuje se tvář pana Pivoňky v úsměvu, „pan Skopole! Chacha! Tak jdeme na to!“ zahaleká ještě a zmizí zase v útrobách svého příbytku. Zanedlouho se rozdrní zvonek a vstupuji do domu. Šplhám do druhého patra – pan Pivoňka mne nadšeně vítá již mezi dveřmi a já mu předávám návštěvní dar.

„Vy jste mi přinesl čokoládu? Ta se nosí jenom ženským, ne?“ stěžuje si nespokojeně.

„Když já nevěděl, co pijete...“, odpovídám a vzpomínám si na náš fiktivní pijácký výstup.

„Tak se posaďte, Richarde,“ praví pan Pivoňka. „Dáme si něco dobrého a probereme ty vaše písemnosti.“

Usedám do křesla. Ze sporáku za chvíli příjemně voní šunkové klobásy, pan Pivoňka krájí chleba a vytahuje z ledničky dijonskou hořčici. Rozhlížím se po jeho velmi pečlivě uklizeném příbytku a přemýšlím, jak je možné, že si toho dva lidé s tak obrovským věkovým rozdílem mají tolik co říct.

„To jste napsal moc dobře, pane Skolek,“ povídá po chvíli pan Pivoňka. „Kdyby to nebylo o mně, sám bych se na konci rozbřečel. A vy jste mě vylíčil jako takovou kladnou postavu, čtenáři budou chudáci úplně vedle. Ale řekněte mi jednu věc...“

„Ano?“

„Nemělo by to větší sílu, kdybych se vám tam třeba někde s mrtvicí zhroutil na schodech? Nebo kdybyste mě nechal přejet šalinou? Víte, jenom tak si umřít doma, to jaksi nemá ten zvuk.“

Chvilí přemýšlím, pak rozhodně krouším hlavou.

„To by čtenáři byli zasažení hlavně tou brutalitou, s jakou jste skončil, nikoliv vaším skolem samotným. Má to daleko menší sílu, když směšujete dva druhy napětí. Vražda za jasného a slunečného dne je lepší než vražda za bouřky. Vy jste prostě předurčen zemřít v klidu a v tichosti, aby to mělo ten správný účinek.“

Pan Pivoňka zamyšleně kývá hlavou. Pak vyndává z hrnce klobásy, jednu mi přistrčí a šťastně se usměje.

„A co teprv ten románek s paní Kalašovou, to jste mi udělal opravdu radost. Škoda jenom, že tady žádná taková ženská nebydlí...“

„Chtělo to nějaký romantický prvek,“ povídám mu. „A když já sám pořád nic, tak to padlo na vás.“

Pan Pivoňka spokojeně přikyvuje. Ládujeme se šunkovými klobásami s dijonskou hořčicí a je nám dobře. No řekněte, není někdy na světě krásně?

Slovo o autorovi

RICHARD SKOLEK (*1987) se narodil a žije v Brně a pracuje jako překladatel, spisovatel a lektor. Zaměřuje se především na humoristickou literaturu a knihy pro děti. Píše do novin a časopisů, spolupracuje s rozhlasem, je autorem webového stripu Žďibřich. Vede řadu kurzů tvůrčího psaní. Věnuje se také improvizáčnímu divadlu.

Pokud se vám tato kniha líbila, můžete autora různými způsoby podpořit – ohodnoťte ji na některé knižní databázi (Goodreads, Databáze knih apod.), přepošlete ji známým, které by mohla zaujmout, nebo ji doporučte ostatním. Můžete si také koupit některou z autorových novějších knih, nebo jej podpořit zasláním libovolné částky na účet 35-8616250207/0100.

Tato kniha je poskytována na základě licence CreativeCommons CC-BY-NC-ND 4.0.

HUBENÝ NÁS NEDOSTANOU
Richard Skolek

Obálka: Jan Bohuslav

Fotografie: Ludmila Korešová